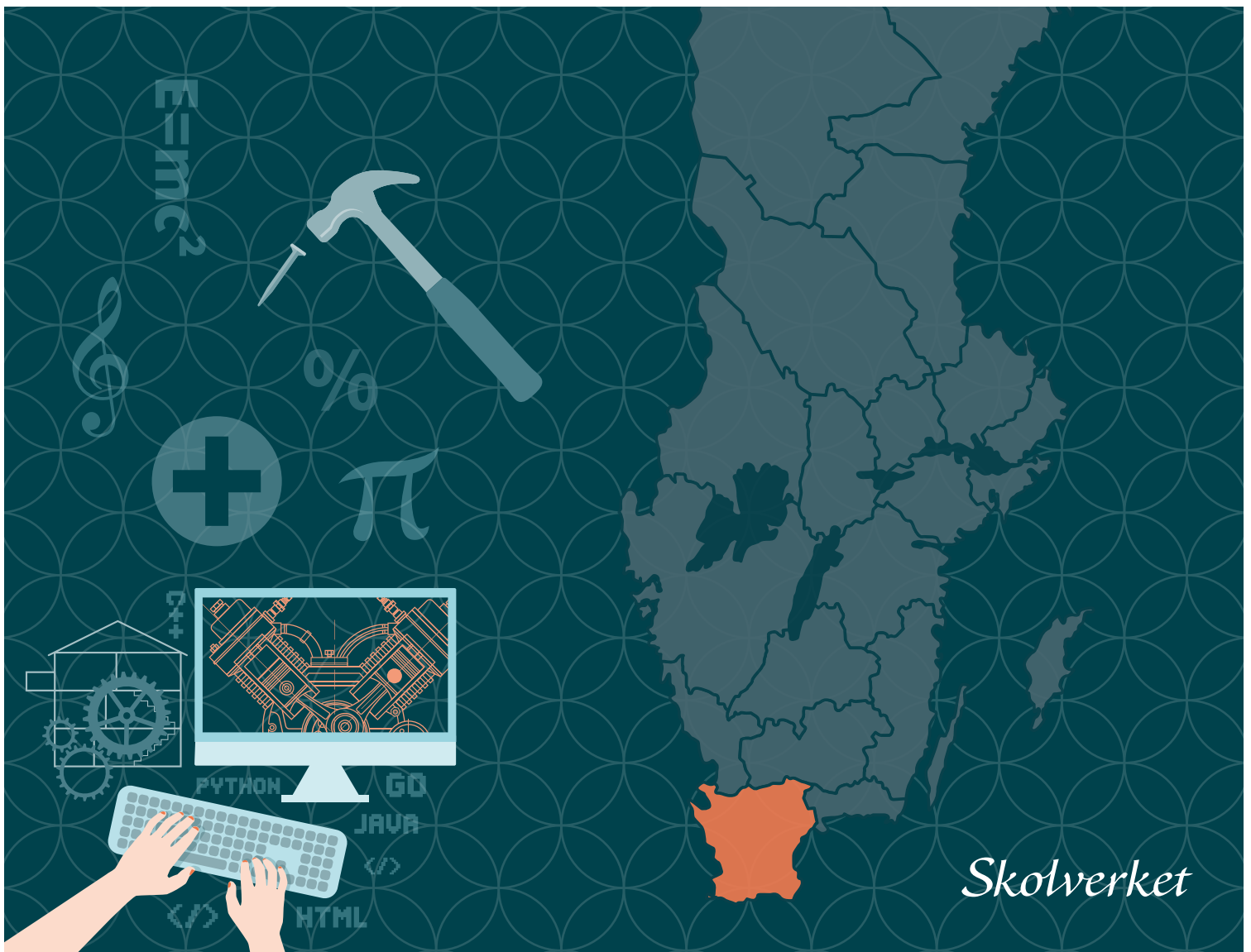

REGIONALA
PLANERINGSUNDERLAG

Planeringsunderlag för gymnasial utbildning

Skåne län

Skolverket

Planeringsunderlag för gymnasial utbildning

Skåne län

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri PDF
från Skolverkets webbplats: skolverket.se/publikationer

Diarienummer: 2022:1840

Grafisk form och illustrationer: Typoform
Grafik och kartor: Skolverket

Skolverket, Stockholm 2023

Innehåll

Inledning	5
Sammanfattning av Skolverkets bedömning	6
Gymnasieskolan	6
Komvux	9
Kort om Skåne län	10
Befolkningsstruktur	10
Arbetsmarknad	10
Del 1 Arbetsmarknadens behov, unga och vuxnas efterfrågan och utbildningsutbud i länet	11
Arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft	12
Behov av arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning	12
Behov av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning och högskoleutbildning	18
Regionens bedömning om behovet av arbetskraft	20
Ungdomars och vuxnas efterfrågan på och behov av gymnasial utbildning	21
Förväntad utveckling av elevantalet i gymnasieskolan	21
Ungdomars efterfrågan på utbildning i gymnasieskolan	22
Vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux	25
Gymnasial utbildning i länet	27
Gymnasieskolan: nationella program i länet	27
Gymnasieskolan: introduktionsprogram i länet	30
Komvux: yrkesinriktad vuxenutbildning i länet	33
Anpassad gymnasieskola i länet	35
Del 2 Fördjupning per utbildningsområde	37
Bilaga 1. Yrkesstatistik Skåne län	142
Bilaga 2. Definitioner och förklaringar	143

Inledning

Riksdagen har fattat beslut om ändringar i skollagen som innebär att arbetsmarknadens behov ska få betydelse vid planering och dimensionering av vissa utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux). Ändringarna ska öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv.¹ Lagändringarna ska tillämpas första gången för utbildning som påbörjas 2025.

För att stärka förutsättningarna för en ändamålsenlig planering och dimensionering av gymnasial utbildning ska Skolverket ta fram regionala planeringsunderlag.² Planeringsunderlagen ska stödja huvudmännen i att planera utbildningsutbudet så att det möter både ungdomars efterfrågan, vuxnas efterfrågan och behov samt arbetsmarknadens behov.

Detta planeringsunderlag avser Skåne län och innehåller beskrivningar av:

- Skolverkets bedömning om behov av förändringar i länets utbildningsutbud
- arbetsmarknadens behov av gymnasialt utbildade i länet och nationellt
- ungdomars efterfrågan på gymnasial utbildning och vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux³
- de utbildningar som erbjuds i länet och elevernas pendlingsmönster.

För gymnasieskolan ska planeringsunderlagen användas för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För yrkesutbildning inom komvux ska underlagen användas för utbildning som påbörjas efter den 31 december 2024.

I underlaget använder Skolverket statistik från flera olika källor. När inget annat anges kommer statistiken från Skolverket.

1. Prop. 2021/22:159 s. 1.
2. 6 a § förordning (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.
3. Med yrkesutbildning avses i lagstiftningen yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux på gymnasial nivå.

Sammanfattning av Skolverkets bedömning

Skolverkets bedömning baseras på planeringsunderlaget. Här följer en övergripande sammanfattning. Det finns en mer detaljerad bedömning för varje utbildningsområde i respektive fördjupningsdel.

Gymnasieskolan

För att möta arbetsmarknadens behov och ungdomars efterfrågan bör platser i Skåne län omorganiseras från högskoleförberedande program till yrkesprogram.

Yrkesprogram

Skolverket bedömer att erbjudna platser bör öka för fem yrkesprogram. Det gäller

- bygg- och anläggningsprogrammet
- el- och energiprogrammet
- fordons- och transportprogrammet
- industritekniska programmet
- vård- och omsorgsprogrammet.

Enligt Statistiska centralbyråns (SCB:s) prognos väntas det på sikt bli brist på byggtbildade, fordonsutbildade, industritekniskt utbildade, vård- och omsorgsutbildade samt utbildade inom el-, automations-, dator- och kommunikationsteknik.

Andelen ungdomar som söker till el- och energiprogrammet samt fordons- och transportprogrammet har ökat något de senaste åren. För övriga av de ovanstående programmen har andelen förstahandssökande varit relativt stabil.

De som har läst bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet samt fordons- och transportprogrammet har en relativt sett god etableringsgrad på arbetsmarknaden och en relativt stor andel arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning. De som har läst industritekniska programmet har en relativt god etableringsgrad men en lite lägre matchningsgrad än flera andra utbildningsgrupper. De som har läst vård- och omsorgsprogrammet har en lägre etableringsgrad än snittet. Det är dock en relativt stor andel som fortsätter till högskolestudier efter vård- och omsorgsprogrammet. Bland vård- och omsorgsutbildade är det dessutom en hög andel som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser bör minska för tre yrkesprogram. Det gäller

- försäljnings- och serviceprogrammet⁴
- frisör- och stylistprogrammet⁵
- naturbruksprogrammet.

Enligt SCB:s prognos väntas det på sikt bli ett balanserat arbetsmarknadsläge för handels- och administrationsutbildade och naturbruksutbildade. SCB genomför ingen prognos som omfattar personer som har läst hantverksprogrammet eller det kommande frisör- och stylistprogrammet. Andelen förstahandssökande till ovanstående program har varit relativt stabil de senaste åren. Andelen förstahandssökande till naturbruksprogrammet har de senaste åren varit lägre än andelen erbjudna platser.

De som läst dessa tre yrkesprogram har en relativt låg etableringsgrad på arbetsmarknaden och jämförelsevis låg andel i dessa utbildningsgrupper arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

För övriga yrkesprogram bör andelen erbjudna platser behållas på nuvarande nivå.

Högskoleförberedande program

I Skåne län finns risk för överskott av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå, enligt SCB:s prognos.

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser bör minska på estetiska programmet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet eftersom utbildade på dessa program fortsätter till högskolestudier i lägre utsträckning, jämfört med dem som har läst andra högskoleförberedande program.

För ekonomiprogrammet, humanistiska programmet och naturvetenskapsprogrammet bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör behållas på dagens nivå. Eleverna från humanistiska programmet och naturvetenskapsprogrammet fortsätter i hög grad till högskolestudier. Eleverna från ekonomiprogrammet fortsätter i lägre grad till högskolestudier, men efterfrågan på programmet har ökat de senaste åren.

-
4. Den 1 juli 2022 bytte det tidigare programområdet handel och administration namn till försäljning och service. Statistiken som Skolverket använder är för dem som läst handels- och administrationsprogrammet.
 5. Från och med hösten 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av ett nytt nationellt program som heter frisör- och stylistprogrammet. Skolverkets bedömning gäller det kommande frisör- och stylistprogrammet, medan andelen erbjudna platser läsåret 2023/24 gäller hantverksprogrammet.

Tabell. Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet för nationella program i gymnasieskolan i länet.

Nationellt program	Andel erbjudna platser läsåret 2022/23 ⁶	Skolverkets bedömning andel platser	Förändringsriktning
Yrkesprogram totalt	34 %	39 %	↑
Barn- och fritidsprogrammet	4 %	4 %	→
Bygg- och anläggningsprogrammet	3 %	5 %	↑
El- och energiprogrammet	5 %	7 %	↑
Fordons- och transportprogrammet	4 %	5 %	↑
Försäljnings- och serviceprogrammet	3 %	2 %	↓
Frisör- och stylistprogrammet ⁷	2 %	1 %	↓
Hotell- och turismprogrammet	1 %	1 %	→
Industri tekniska programmet	1 %	3 %	↑
Naturbruksprogrammet	5 %	3 %	↓
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	2 %	2 %	→
VVS- och fastighetsprogrammet	1 %	1 %	→
Vård- och omsorgsprogrammet	3 %	5 %	↑
Högskoleförberedande program totalt	64 %	60 %	↓
Ekonomiprogrammet	14 %	14 %	→
Estetiska programmet	7 %	5 %	↓
Humanistiska programmet	<1 %	<1 %	→
Naturvetenskapsprogrammet	15 %	15 %	→
Samhällsvetenskapsprogrammet	20 %	18 %	↓
Teknikprogrammet	8 %	7 %	↓

Programinriktat val och yrkesintroduktion

Skolverket bedömer att det finns skäl att se över vilka utbildningsområden som finns som yrkesintroduktion och programinriktat val utformade för en grupp elever.

En utmaning vid planering av gymnasieskolans introduktionsprogram utformade för en grupp elever är att i förväg veta hur många elever som kommer att söka till respektive nationellt program och hur många som kommer att bli behöriga. Ofta erbjuds programinriktat val och yrkesintroduktion inom utbildnings-

6. Avrundat till heltal. Summerar i vissa fall inte till 100 procent på grund av avrundningar. Till högskoleförberedande program räknas även International Baccalaureate, för detta program gör Skolverket ingen bedömning.

7. Från och med hösten 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av ett nytt nationellt program som heter frisör- och stylistprogrammet. Skolverkets bedömning gäller det kommande frisör- och stylistprogrammet, medan andelen erbjudna platser läsåret 2023/24 gäller hantverksprogrammet.

områden där det finns plats efter den ordinarie antagningen till gymnasieskolan. Detta riskerar att begränsa elevers möjlighet att välja utbildning.

För att bättre svara mot ungdomarnas efterfrågan på utbildning och arbetsmarknadens behov bör huvudmännen följa Skolverkets bedömning av de nationella programmen även vid planering och dimensionering av programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever.

Komvux

För att möta arbetsmarknadens behov samt vuxnas efterfrågan och behov anser Skolverket att antalet elever bör öka på inom flera yrkesområden på komvux.

Skåne län har en relativt hög arbetslöshet och stor andel arbetslösa som saknar en gymnasial utbildning. Skolverket anser därför att det kan finnas skäl att utöka det totala antalet platser inom komvux i länet. Om det inte finns möjlighet att öka det totala antalet elever i komvux, kan det behövas en omfördelning av platser mellan yrkesområdena.

Fler utbildningsplatser bör tillkomma främst inom bygg och anläggning, el och energi samt fordon och transport. Antalet platser bör också öka inom industri-teknik samt vård och omsorg. För övriga yrkesområden bör antalet utbildningsplatser i länet behållas på nuvarande nivå.

Tabell. Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet för yrkesområden inom komvux i länet

Yrkesområden	Antal elever 2022	Förändringsriktning
Barn och fritid	660	→
Bygg och anläggning	297	↑
El och energi	361	↑
Fordon och transport	293	↑
Försäljning och service	53	→
Frisör och stylist ⁸	66	→
Hotell och turism	12	→
Industri-teknik	194	↑
Naturbruk	79	→
Restaurang och livsmedel	178	→
VVS och fastighet	231	→
Vård och omsorg	2 186	↑

8. Skolverkets bedömning gäller det kommande yrkesområdet frisör och stylist, medan antalet utbildningsplatser 2022 gäller för yrkesområdet hantverk. För mer information se fördjupningskapitlet om hantverk.

Kort om Skåne län

Invånarantal (2022)

ca 1 414 000

Andel arbetslösa som saknar gymnasial utbildning (2023)

I länet: 35 %

I riket: 35 %

Utbildningsnivå i länet (2022)

Förgymnasial: 11 %

Gymnasial: 39 %

Eftergymnasial: 47 %

Utbildningsnivå i riket (2022)

Förgymnasial: 10 %

Gymnasial: 41 %

Eftergymnasial: 46 %

Kommuner

Bjuv, Bromölla, Burlöv, Båstad, Eslöv, Helsingborg, Hässleholm, Höganäs, Hörby, Höör, Klippan, Kristianstad, Kävlinge, Landskrona, Lomma, Lund, Malmö, Osby, Perstorp, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorps, Svalöv, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge, Ystad, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga, Östra Göinge

Befolkningsstruktur

I dag bor cirka 1 414 000 personer i Skåne län. Antalet väntas öka med cirka 160 000 personer till år 2040. Andelen yngre och andelen i de mest förvärvsaktiva åldrarna väntas bli lägre samtidigt som andelen äldre väntas bli högre jämfört med i dag.

Andelen utrikesfödda i länet är 23 procent. Länet har en större inflyttning än utflyttning sett enbart till flyttströmmar inom landet. Fortsatt väntas även fler att invandra till än utvandra från länet, men invandringsöverskottet beräknas vara lägre än under det senaste decenniet. Tidigare har den utrikes omflyttningen bidragit mest till folkökningen, och det beräknas vara så även i framtiden.⁹

Arbetsmarknad

Den relativa arbetslöshetsnivån i Skåne län var under det andra kvartalet 2023 högre än i riket som helhet. Endast ett län hade högre relativ arbetslöshet.¹⁰

I Skåne län var arbetslösheten högre för kvinnor än för män.

Personer med som högst förgymnasial utbildning utgjorde 35 procent av det totala antalet inskrivna arbetslösa i Skåne län. Den relativa arbetslöshetsnivån bland personer med högst en förgymnasial utbildning i Skåne län var 25 procent. I riket som helhet var motsvarande andel 20 procent.

AI Skåne län arbetar en högre andel i offentlig tjänstesektor än i riket totalt sett. Samtidigt står den privata tjänstesektorn för en lika stor andel av sysselsättningen som i riket som helhet, medan industrin står för en lägre andel.¹¹

9. SCB Demografiska rapporter 2021:3 Den framtida befolkningen i Sveriges län och kommuner 2021–2040.

10. Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingens arbetslöshetsdata skiljer sig från SCB:s. Det beror på att Arbetsförmedlingen och SCB utgår från olika dataunderlag och definitioner. SCB utgår från Arbetskraftsundersökningen och deras arbetslöshetsdata omfattar sysselsatta respektive arbetslösa i hela gruppen 15–74 år. Det betyder att exempelvis heltidsstuderande ungdomar kan definieras som arbetslösa. Arbetsförmedlingens statistik bygger på de personer som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen.

11. Arbetsförmedlingen Analys 2023:10, Arbetsmarknadsläget i Sveriges län kvartal 2 2023.

DEL 1

Arbetsmarknadens behov, unga och vuxnas efterfrågan och utbildningsutbud i länet

Arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft

Enligt skollagen ska huvudmän ta hänsyn till arbetsmarknadens behov vid planering och dimensionering av viss gymnasial utbildning. För denna utbildning handlar det om tre typer av behov:

- behovet av gymnasialt yrkesutbildade som har läst ett yrkesprogram inom gymnasieskolan eller har en yrkesutbildning inom komvux
- det generella behovet av gymnasialt utbildad arbetskraft på den del av arbetsmarknaden där arbetsgivare rekryterar brett (personer som har läst yrkesprogram eller högskoleförberedande program)
- behovet av högskoleutbildad arbetskraft.

Syftet med detta kapitel är att beskriva behovet på arbetsmarknaden i Skåne län utifrån ovanstående tre perspektiv.

Behov av arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning

Nationellt väntas efterfrågan på arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning öka fram till år 2035. Det beror dels på att befolkningen växer, vilket i sig leder till ett ökat behov av arbetskraft, dels på att samhället genomgår en stor utbildningsväxling. Utbildningsväxlingen innebär att kunskapskraven ökar inom många yrken. Det kan till exempel leda till att fler arbetsgivare efterfrågar arbetskraft med specifik utbildningsbakgrund till yrken där det tidigare har varit tillräckligt med en kortare eller mer generell utbildning. I vilken utsträckning behovet av gymnasialt yrkesutbildade kommer att öka varierar över landet.

Statistiska centralbyrån (SCB) bedömer hur tillgång och efterfrågan på gymnasialt utbildade i Skåne län kan utvecklas på lång sikt. I sex utbildningsgrupper på gymnasial nivå bedöms det vara risk för brist på utbildad arbetskraft år 2035. Det handlar om personer med utbildning inom vård och omsorg, industriteknik, bygg, el-, automation-, dator- och kommunikationsteknik, fordon samt restaurang och livsmedel.

När det gäller utbildningar inom VVS, drift, underhåll och energiteknik, barn och fritid, handel och administration samt naturbruk bedöms arbetsmarknadsläget vara i balans 2035. Däremot bedöms det på sikt finnas risk för överskott på utbildade personer inom transport.

Utbildningsväxling Kompetenskraven ökar inom många yrken där det tidigare har varit tillräckligt med en kortare utbildning.

SCB tar hänsyn till en mängd faktorer i sina bedömningar. Demografi, pendlingsmönster, pensionsavgångar, och antaganden om hur yrken och utbildningskrav kommer att förändras är några av aspekterna som ingår.

Tabell. Arbetsmarknadsläget år 2035.

Utbildningsgrupp ¹²	Prognos Skåne län	Prognos riket
Barn- och fritidsutbildning		
Byggutbildning		
El-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning		
Fordonsutbildning		
Handels- och administrationsutbildning ¹³		
Industri teknisk utbildning		
Naturbruksutbildning		
Restaurang- och livsmedelsutbildning		
Transportutbildning		
VVS-utbildning samt utbildning inom drift, underhåll och energiteknik		
Vård- och omsorgsutbildning		

 Överskott
  Balans
  Brist
  Varierat arbetsmarknadsläge

KÄLLA: SCB.

Som framgår av tabellen saknas prognoser för utbildningsgrupper som omfattar personer som har läst hantverksprogrammet¹⁴ och hotell- och turismprogrammet. Skälet är att dessa utbildningsgrupper är mycket svårfångade, inte minst för att de finns i så många olika branscher. Dessutom skapar tidigare förändringar i gymnasieprogrammets inriktningar gränsdragningsproblem mellan industri tekniska programmet och hantverksprogrammet, samt restaurang- och livsmedelsprogrammet och hotell- och turismprogrammet.

12. Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassifikation för att redovisa utbildningsbakgrund. I den Statistiska centralbyråns rapporter Trender och prognoser med sikte på år 2035 aggregerar SCB SUN 2000 i ett antal olika utbildningsgrupper. Denna klassificering skiljer sig något från uppdelningen av de nationella gymnasieprogrammen.

13. I denna utbildningsgrupp ingår personer som har en utbildning inom handel och administration på gymnasial nivå. Den 1 juli 2022 ändrades handels- och administrationsprogrammet till försäljnings- och serviceprogrammet. Förändringen innebar bland annat att programstruktur och examensmål förändrades. Förändringarna gäller även motsvarande utbildning inom komvux.

14. Från och med 1 juli 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av frisör- och stylistprogrammet. De övriga inriktningarna från hantverksprogrammet finsnickeri, florist, textil design och övriga hantverk, har möjlighet att efter godkänd ansökan bedrivas som riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.

Etableringsgrad För att räknas som etablerad krävs att man är sysselsatt, har en årsinkomst om minst 202 400 kronor och inte har varit arbetslös eller studerat under året.

Etablering efter yrkesprogram: arbete eller högskolestudier

Ett sätt att beskriva hur väl de gymnasiala yrkesutbildningarna motsvarar arbetslivets behov är i vilken utsträckning de utbildade etablerar sig på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.¹⁵ En låg etableringsgrad kan bero på flera faktorer, exempelvis bristande utbildningskvalitet eller ett för stort antal utbildade i relation till den lokala arbetsmarknadens behov. Etableringsgraden ger dock en indikation på hur attraktiv en utbildningsbakgrund är på arbetsmarknaden.

Personer som har gått ett yrkesprogram i gymnasieskolan kan även vidareutbilda sig till ett yrke som kräver eftergymnasial utbildning. Inom vissa yrken, exempelvis inom hälso- och sjukvård, är det vanligt att studenterna har läst en gymnasial yrkesutbildning innan de påbörjar högskolestudier inom samma område. För att beskriva yrkesprogrammets bidrag till kompetensförsörjningen är det därför viktigt att även titta på hur stor andel som studerar vidare inom högskolan efter gymnasieskolan.

Mellan år 2011 och 2023 kunde elever på yrkesprogrammen välja till de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskolestudier. För utbildning som påbörjas från och med höstterminen 2023 ska dock alla yrkesprogram i gymnasieskolan innehålla dessa kurser.¹⁶

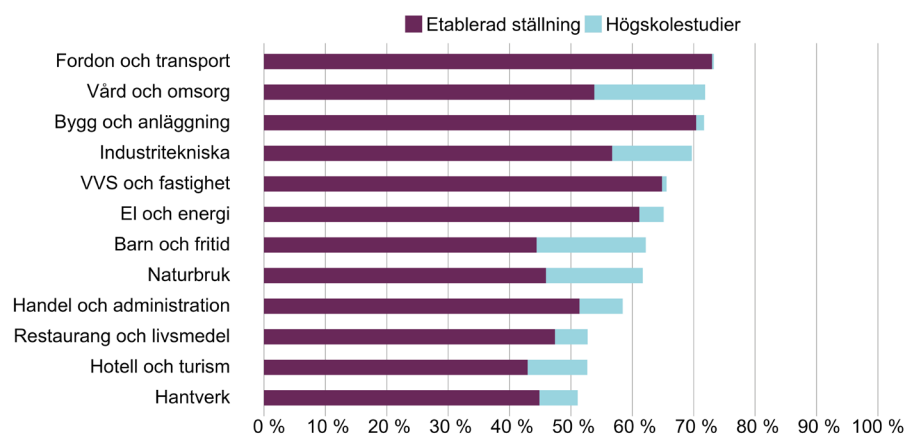
Som figuren nedan visar varierar det mellan programmen hur stor andel av ungdomarna som är etablerade på arbetsmarknaden respektive studerar vid högskola eller universitet tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁷

15. Skolverket använder SCB:s mått "etableringsstatus" för att följa upp ungdomars och vuxnas sysselsättning efter avslutad utbildning. Se mer i Bilaga 2 Definitioner och förklaringar.

16. 16 kap. 3 § Skollagen (2010:800). En elev ska dock ha rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande behörighet enligt vad som framgår av bilaga 2 till skollagen.

17. Observera att statistiken omfattar elever som gått yrkesprogram under perioden då kurser som ger behörighet till högskolan inte ingick i programstrukturen.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁸

Elever från yrkesprogrammen för VVS och fastighet, bygg och anläggning samt fordon och transport har högst etableringsgrad, medan barn och fritid samt hotell och turism har de lägsta andelarna. Kopplar man detta till SCB:s prognos kan man konstatera att VVS och fastighet har en relativt sett hög etableringsgrad samtidigt som prognosen på sikt till 2035 spår ett balanserat läge. Utbildade inom vård och omsorg har en relativt låg etableringsgrad, trots att det råder brist på personer med denna utbildning i dag, som även förväntas öka på sikt. Fordon och transport har emellertid en hög etableringsgrad och för fordonsutbildade spår SCB en risk för brist på sikt till 2035.

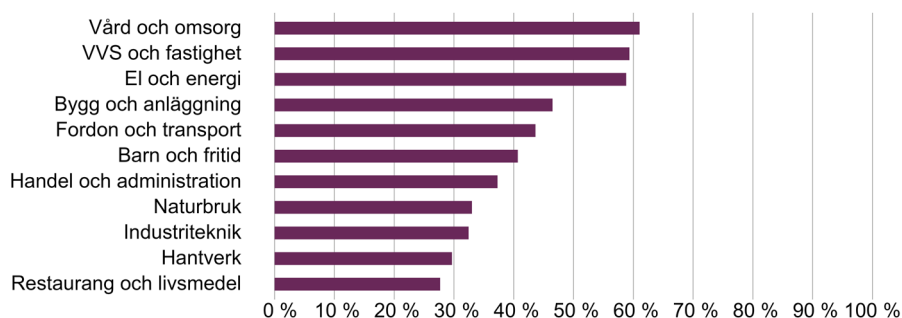
Det varierar mellan de olika programmen hur stor andel av eleverna som studerar vid högskola eller universitet efter avslutade gymnasieutbildning. För elever som har läst vård- och omsorgsprogrammet ligger andelen som går vidare till högskolestudier på drygt 18 procent. Knappt 5 procent som har läst industri tekniska programmet under läsåren 2014/15–2016/17 går vidare till högskolestudier tre år senare.

18. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2500 poäng läsåren 2014/15–2016/17. Värt att notera är att covid 19-pandemin pågick under uppföljningstiden för personerna som avslutade gymnasieskolan 2016/2017. Eftersom pandemin drabbade sektorer där många unga får sitt första jobb är det troligt att detta påverkade deras förutsättningar att etablera sig. År 2020 var det en relativt kraftig nedgång av andelen ungdomar med etablerad ställning på arbetsmarknaden jämfört med året innan. Läs mer i Skolverkets rapport 2022:38 Etablering på arbetsmarknaden och fortsatta studier år 2020 efter gymnasieskolan.

Etablering efter yrkesinriktad utbildning inom komvux

Etableringsgrad efter avslutad yrkesutbildning inom komvux kan, precis som för yrkesprogram i gymnasieskolan, ge en indikation om hur efterfrågad en viss utbildningsbakgrund är på arbetsmarknaden. Figuren nedan visar hur stor andel av personer som har avslutat en yrkesutbildning inom komvux som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter utbildningen.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁹

Även om uppföljningstiden för komvux är kortare än för gymnasieskolan kan det konstateras att etableringsgraden efter studier inom komvux generellt sett är något lägre än för gymnasieskolan. En annan skillnad är att efter studier inom komvux är etableringsgraden högst för personer som är utbildade inom vård och omsorg, vilket inte är fallet för personer med en gymnasieexamen. Att etableringsgraden skiljer sig åt mellan gymnasieskolan och komvux är något som gäller inte bara för vård och omsorg utan för flertalet av utbildningarna.

19. Statistiken omfattar personer som avslutade sina studier under åren 2017–2019. Eftersom covid 19-pandemin pågick under uppföljningstiden för de som avslutade sina komvux-studier år 2019 kan det inte uteslutas att det har påverkat förutsättningarna för arbetsmarknadsetablering. Skolverkets statistik visar att avgångseleverna 2019 har haft svårare att etablera sig på arbetsmarknaden jämfört med tidigare elevgrupper. Läs mer i Skolverkets rapport 2022:1486 Etablering på arbetsmarknaden eller fortsatta studier år 2019 och 2020 efter avslutad kommunal vuxenutbildning.

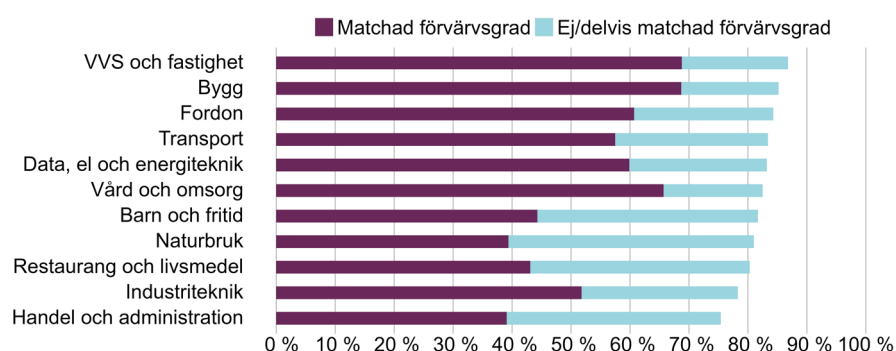
Matchad förvärvsgrad Ett mått på matchningen mellan utbildning och yrke.

Matchning mellan utbildning och arbete

Ytterligare en relevant aspekt är hur stor andel som har ett yrke som matchar deras utbildningsbakgrund, så kallad matchad förvärvsgrad. Är den matchade förvärvsgraden hög tyder det på ett stort arbetsmarknadsbehov av personer med denna utbildning. Är den matchade förvärvsgraden låg, samtidigt som en hög andel arbetar, innebär det att personerna är i arbete men inte inom yrken som är mest relevanta utifrån deras utbildningsbakgrund. Det kan i sin tur tyda på ett mindre arbetsmarknadsbehov eller på att dessa personer arbetar på en del av arbetsmarknaden där arbetsgivarna inte efterfrågar specifik kompetens.

Figuren nedan visar förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad för personer som har en gymnasial yrkesutbildning (i gymnasieskolan eller komvux).

Figur. Förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad bland personer med gymnasial yrkesutbildning i åldrarna 20–39 år i länet.

Källa: SCB

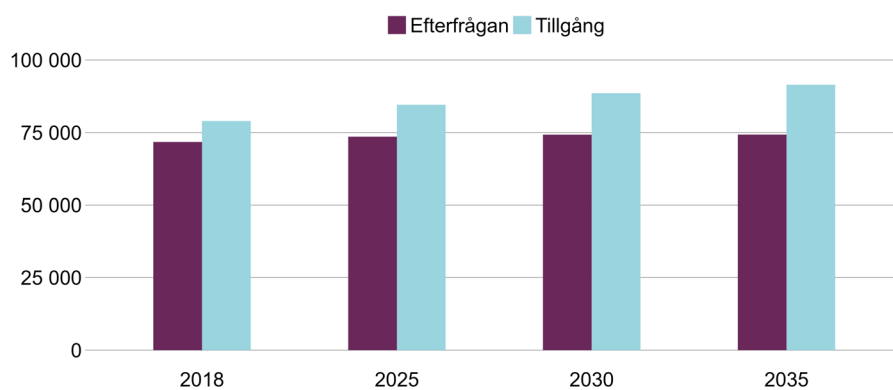
I princip alla utbildningsgrupper har en förvärvsgrad på 80–90 procent. Skillnaden är större om man jämför matchad förvärvsgrad. Inom exempelvis naturbruksutbildning är skillnaden mellan förvärvsgraden och den matchade förvärvsgraden relativt stor, medan skillnaden inom till exempel byggtutbildningar är relativt liten..

Behov av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning och högskoleutbildning

Personer som har gått ett högskoleförberedande program i gymnasieskolan bidrar till kompetensförsörjningen på två sätt. För det första är de relevanta på den del av arbetsmarknaden där arbetsgivare rekryterar brett och har ett generellt behov av gymnasialt utbildad arbetskraft. För det andra utgör de den huvudsakliga grunden för den högskoleutbildade arbetskraften.

Tillgången på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå överstiger i dag efterfrågan både i länet och riket i stort. Som figuren nedan visar bedömer SCB att skillnaden mellan tillgång och efterfrågan i länet kommer att öka fram till år 2035. Det betyder att det finns en risk för överskott av personer med högskoleförberedande utbildning på arbetsmarknaden.

Figur. Tillgång och efterfrågan på personer med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå i länet.

Källa: SCB

De högskoleförberedande programmen bidrar även till att möta arbetsmarknadens behov av högskoleutbildad arbetskraft. Enligt SCB beräknas arbetsmarknadsläget för eftergymnasialt utbildade variera framöver. Inom vissa utbildningsgrupper väntas ett överskott på utbildade samtidigt som det väntas bli brist inom andra. Arbetsmarknadsläget väntas också se olika ut i olika delar av landet. Nationellt väntas ett överskott på eftergymnasialt utbildade inom bland annat humaniora och samhällsvetenskap. Samtidigt väntas det nationellt bli en brist på eftergymnasialt utbildade inom bland annat hälso- och sjukvård samt pedagogik och lärarutbildning.²⁰

Det finns i Skåne i dag en relativt stor arbetslöshet i gruppen personer med högskoleförberedande utbildning som kan indikera att det redan i dag finns ett överskott. Till detta skall läggas att tillgången beräknas öka mer än efterfrågan under prognosperioden, vilket innebär att det finns risk för överskott även på sikt.

20. SCB, Bedömning av arbetsmarknadsläget år 2020 och år 2035 per utbildningsgrupp, eftergymnasial nivå.

Prognosen för högskoleutbildade i Skåne län för 2035 skiljer sig inte i stort från den nationella prognosen. Bland annat finns det risk för brist på specialistläkare, sjuksköterskor, civilingenjörer, högskoleingenjörer samt grundskollärare och yrkeslärare.

SCB bedömer att det väntas råda ett relativt balanserat arbetsmarknadsläge i Skåne län år 2035 för jurister och förskollärare.

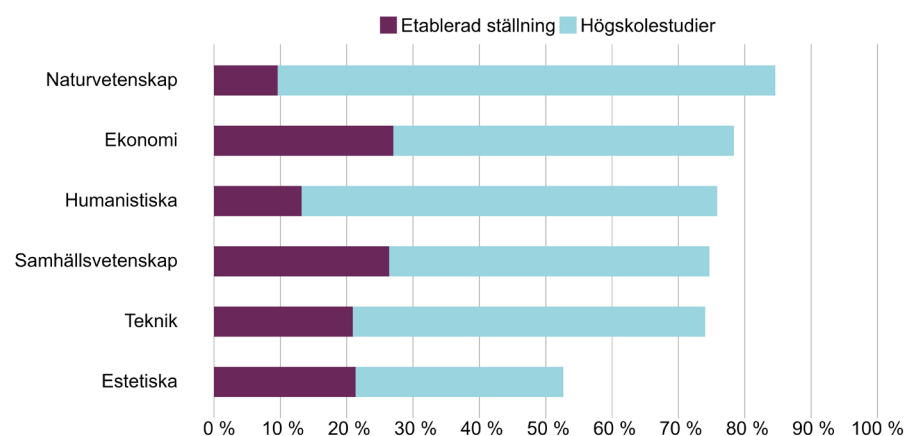
Prognosen visar på ett överskott av tandsköterskor, speciallärare och specialpedagoger, journalister, personal- och beteendevetare samt socionomer.

Etablering efter högskoleförberedande program: arbete eller studier

Personer som har läst ett högskoleförberedande program är etablerade på arbetsmarknaden i lägre utsträckning än de som har läst ett yrkesprogram tre år efter avslutad utbildning. Detta är förväntat, givet att programtyperna har olika syften. De högskoleförberedande programmen ska i första hand förbereda eleverna för högskolestudier.

Figuren nedan visar att andelen som har etablerat sig på arbetsmarknaden tre år efter avslutad gymnasieutbildning är betydligt större inom samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet jämfört med framför allt naturvetenskapsprogrammet och humanistiska programmet. Detta ligger i linje med andelen elever som går vidare till högskolestudier, där andelen som går vidare från naturvetenskapsprogrammet är betydligt högre (75 procent) jämfört med samhällsvetenskapsprogrammet (48 procent). I jämförelse med riket är andelen etablerade efter naturvetenskapsprogrammet i Skåne län i princip densamma. Samma mönster kan ses för samhällsvetenskapsprogrammet.

Figur. Andel ungdomar i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter att de lämnat gymnasieskolan.²¹

21. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde högskoleförberedande program med examen eller studiebevis om 2500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Regionens bedömning om behovet av arbetskraft

Sveriges 21 regioner ska tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt. För att få en bredare bild av behoven i länet har Skolverket efterfrågat inspel från regionerna, som komplement till SCB:s prognos. Skolverket har även efterfrågat synpunkter från nationella branschföreträdare om kompetensbehoven på nationell nivå. Både regionerna och branschföreträdarna har fått möjlighet att kommentera SCB:s arbetsmarknadsprognos. Branschföreträdarnas inspel tas upp i fördjupningsdelen, i de avsnitt där det är relevant.

Region Skåne lyfter några utbildningar särskilt i sitt inspel till Skolverket. Vad gäller byggutbildningar råder det enligt regionen brist på utbildade i dag, men på grund av lågkonjunkturen spår regionen på kort sikt ett överskott av utbildade. Regionen anger dock att efterfrågan på lång sikt förväntas öka på grund av byggbranschens ökande krav på formell byggutbildning.

För el-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning menar regionen att efterfrågan på utbildade ökar och prognostiserar därför brist både på kort och lång sikt. Detsamma gäller för fordonsutbildning.

Inom transportutbildningar finns under prognosperioden ett ökat behov av yrkesförare enligt regionen. Ökade godstransporter på väg, ändrad lagstiftning och pensionsavgångar har betydelse för denna utveckling.

Avseende vård- och omsorgsutbildningar uppger regionen att efterfrågan är avsevärt större än tillgången på utbildade och att det därför kommer råda stor brist på både kort och lång sikt.

Det råder enligt regionen brist på hantverksutbildade på både kort och lång sikt, främst inom byggnadsvård.

För utbildade inom handel och administration prognostiserar regionen en relativ balans på arbetsmarknaden på lång sikt eftersom både tillgången och efterfrågan på utbildade väntas minska något.

Regionen anger att det kommer råda brist på utbildade inom restaurang och livsmedel på kort och lång sikt, särskilt restaurangkockar och kockar till offentliga kök.

Ytterligare kommentarer som regionen har lämnat för varje utbildningsgrupp presenteras i fördjupningsdelen om respektive utbildningsområde. Där finns också inspel från branschföreträdare om nationella kompetensbehov.

Ungdomars och vuxnas efterfrågan på och behov av gymnasial utbildning

Utöver arbetsmarknadens behov ska huvudmän för gymnasieskolan även ta hänsyn till ungdomars efterfrågan när de planerar sitt utbildningsutbud.²² På liknande sätt ska huvudmän för komvux också ta hänsyn till vuxnas efterfrågan och behov av utbildning när de beslutar vilka yrkesutbildningar och hur många platser som ska erbjudas.²³

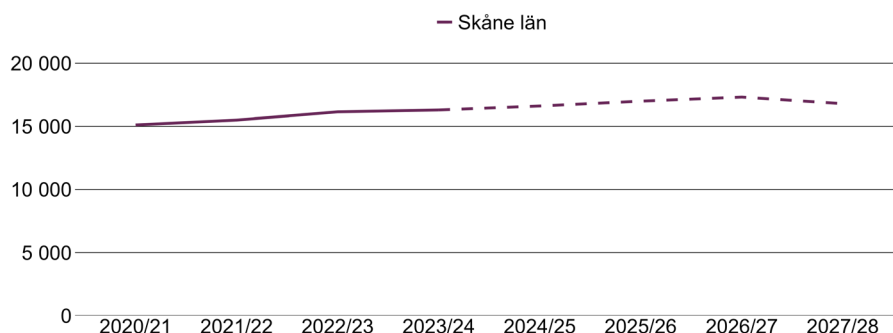
När ungdomar ska söka gymnasieprogram är det många olika faktorer som påverkar. Tidigare studier har visat att valet bland annat påverkas av den sökandes eget intresse och socioekonomiska bakgrund samt sociala normer och tillgängligt utbud.²⁴

I detta underlag använder Skolverket förväntad utveckling av elevantal och ungdomars sökmönster för att beskriva ungdomars efterfrågan på utbildning inom gymnasieskolan. För att beskriva vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux använder vi ett flertal olika faktorer, till exempel andel arbetslösa i länet som saknar en gymnasieutbildning och andel elever i länet som lämnar gymnasieskolan utan en examen.

Förväntad utveckling av elevantalet i gymnasieskolan

En central faktor för planering och dimensionering av utbildning i gymnasieskolan är elevkullarnas storlek. I figuren nedan visar vi hur antalet nybörjar-elever i gymnasieskolan förväntas utvecklas fram till läsåret 2027/28. I Skåne län är den förväntade elevutvecklingen relativt stabil läsåren 2023/24–2027/28.

Figur. Faktisk och förväntad utveckling av antal nybörjarelever i gymnasieskolan läsåren 2020/21–2027/28 i länet.

22. 15 kap. 30 b, 31 a och 32 a §§ skollagen.

23. 20 kap. 16 a § skollagen.

24. Skolverkets rapport Kunskapsöversikt om faktorer som har betydelse för elevers val av utbildning på gymnasial nivå (Dnr. 2021:501).

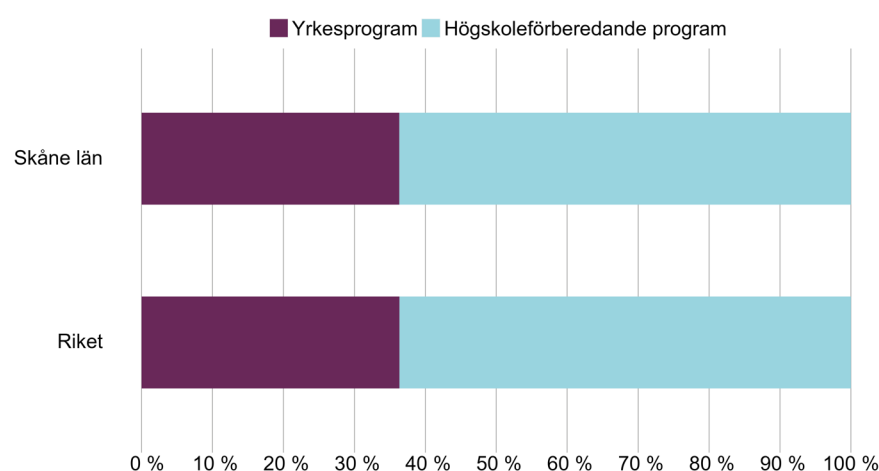
Ungdomars efterfrågan på utbildning i gymnasieskolan

Förstahandssökande beskriver andelen ungdomar som har sökt till ett visst program i första hand, oavsett om de är behöriga att antas till programmet eller inte.

För att beskriva ungdomars efterfrågan på utbildning i gymnasieskolan använder Skolverket också gymnasieelevers sökmönster. Fördelningen av förstahandssökande till högskoleförberedande program respektive yrkesprogram har skiftat något under de senaste tre åren. Läsåret 2020/21 låg andelen förstahandssökande till yrkesprogrammen på 47 procent i Skåne län, medan andelen läsåret 2022/23 var 45 procent.

Som figuren nedan visar är det en större andel ungdomar som söker till ett högskoleförberedande program än ett yrkesprogram nationellt, och denna andel är lika stor i Skåne län som i riket.

Figur. Förstahandssökande till yrkesprogram respektive högskoleförberedande program i länet och riket, läsår 2022/23.

Ungdomars efterfrågan på gymnasieprogrammen varierar över tid. Jämförs programmen sinsemellan har några av programmen en något större förändring mellan läsåren. Detta gäller främst för el och energi samt naturbruk.

Som figurerna nedan visar var yrkesprogram med högst andel förstahandssökande läsåret 2022/23 el och energi, fordon och transport, barn och fritid samt vård och omsorg.

Könsfördelning bland förstahandssökande i länet läsåret 2022/23

Högskoleförberedande program

52 % kvinnor

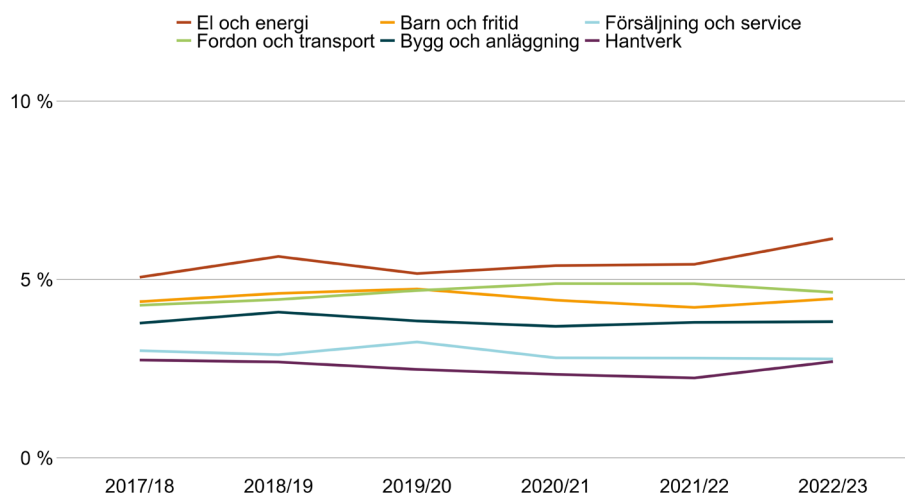
48 % män

Yrkesprogram

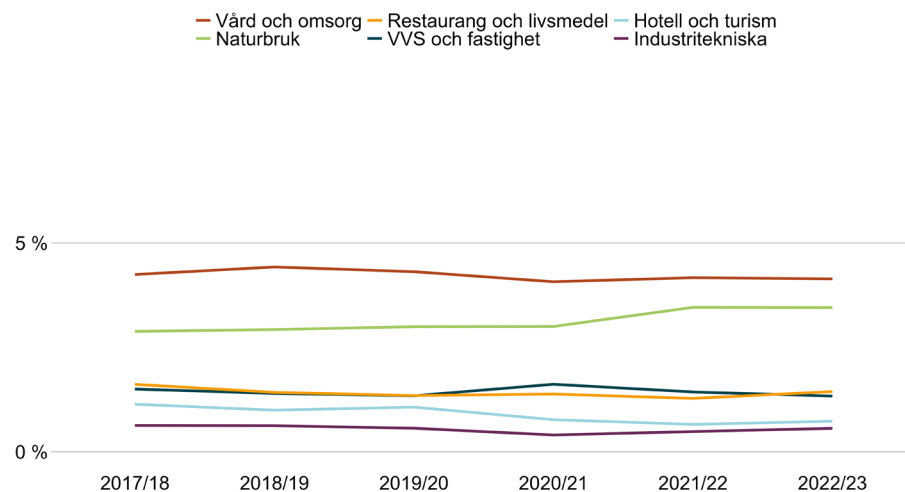
42 % kvinnor

58 % män

Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per yrkesprogram i länet.²⁵

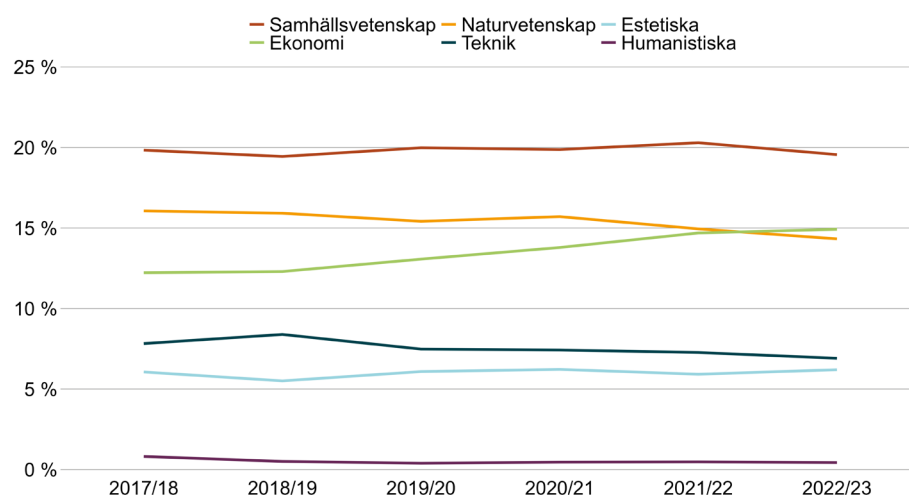
Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per yrkesprogram i länet.

Bland de högskoleförberedande programmen var det högst andel förstahandssökande till samhällsprogrammet läsåret 2022/23. Ekonomiprogrammet har ökat i andelen förstahandssökande läsåren 2017/18–2022/23. Andelen förstahandssökande till naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet har däremot minskat sedan läsåret 2017/18.

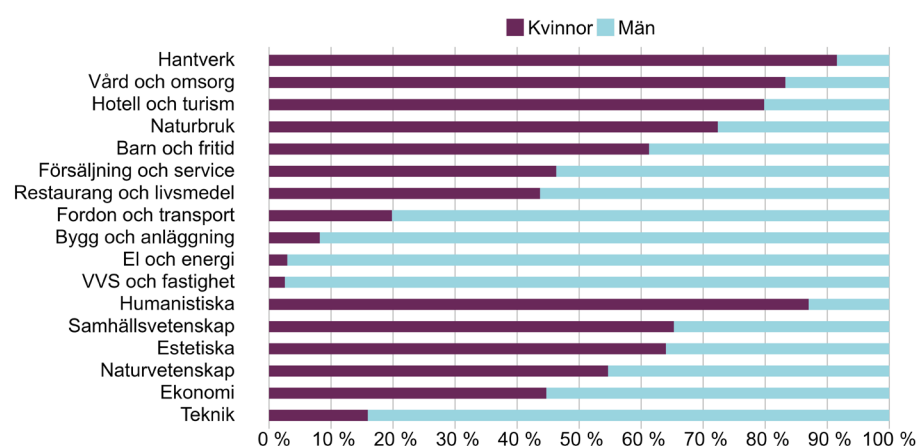
25. Försäljnings- och serviceprogrammet ersatte handels- och administrationsprogrammet till läsåret 2022/23. Uppgifterna om förstahandssökande fram till förändringen gäller handels- och administrationsprogrammet.

Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per högskoleförberedande program i länet.

En ytterligare dimension av efterfrågan på gymnasial utbildning är om det finns skillnader mellan vilka program som kvinnor kontra män söker till. Vilka utbildningar unga väljer påverkar de enskilda personernas förutsättningar för att etablera sig på arbetsmarknaden och arbetsgivares möjligheter att hitta den arbetskraft som de behöver. En ojämn könsfördelning bland de sökande tyder på att det finns möjlighet att öka intresset för programmet hos en av grupperna. Som figuren nedan visar råder mycket ojämn könsfördelningen bland de förstahandssökande till flera av de nationella programmen. Av de utbildningar som har en tämligen ojämn könsfördelning är det enligt SCB i dag brist på utbildade inom vård och omsorg i Skåne län.

Figur. Könsfördelning bland förstahandssökande i länet, läsår 2022/23.²⁶

26. Industritekniska programmet visas ej på grund av få förstahandssökande.

Andel arbetslösa som saknar gymnasieutbildning

Länet: 35 %

Riket: 35 %

Vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux

Att beskriva vuxnas behov av yrkesutbildning inom komvux är komplext eftersom det till stor del påverkas av den allmänna samhällsutvecklingen. Konjunktur- och arbetsmarknadsläget, befolkningens sammansättning och utbildningsnivå samt elevernas resultat i grund- och gymnasieskolan är några faktorer som har betydelse. En annan faktor som påverkar behovet av yrkesutbildning inom komvux är strukturella förändringar på arbetsmarknaden. Pågående utbildningsväxling och digitalisering gör att både yrkesroller och kompetenskrav förändras inom många yrken och verksamheter. Det gör att många, yrkesverksamma såväl som arbetssökande, kan behöva yrkesväxla eller komplettera sin utbildning för att behålla eller hitta ett arbete. Storleken på den här gruppen varierar över tid och den kan växa kraftigt med kort varsel, till exempel om en verksamhet läggs ned. Det kan i sin tur leda till ett ökat behov av yrkesutbildning inom komvux.

Enligt Arbetsförmedlingen efterfrågas en fullföljd gymnasieutbildning av de flesta arbetsgivare i dag. En fullföljd gymnasieutbildning är därför avgörande för en persons möjlighet att etablera sig. Arbetsförmedlingen konstaterar dessutom att personer som saknar gymnasieutbildning löper större risk för långvarig arbetslöshet än andra grupper av arbetssökande. Många av de som saknar gymnasieutbildning i dag kommer därför att behöva utbilda sig inom komvux för att öka sina möjligheter till varaktig sysselsättning.²⁷

År 2022 lämnade 20 procent av länets elever gymnasieskolan utan att ha tagit gymnasieexamen inom tre år. Bland personerna som är arbetslösa i länet är det 19 500 personer (35 procent) som saknar fullföljd gymnasieutbildning. Alla som ingår i dessa två grupper kommer inte att söka sig till yrkesutbildning inom komvux. En del vill hellre komplettera sin utbildning för att kunna studera vidare vid högskolan. Antalet elever som inte fullföljer gymnasieskolan och antalet arbetslösa som saknar gymnasieexamen är därför ingen exakt måttstock på behovet av yrkesutbildning inom komvux. Men det ger en indikation om hur behovet kan komma att se ut framöver.

Även arbetslösa med en fullföljd gymnasieutbildning är en potentiell målgrupp för yrkesutbildning inom komvux. Det kan till exempel handla om personer som har läst en högskoleförberedande utbildning i gymnasieskolan, men behöver utbilda sig inom ett specifikt yrkesområde för att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Denna grupp är dock mindre och mer svårångad jämfört med de som saknar en gymnasieutbildning.²⁸

En annan stor målgrupp för gymnasial yrkesutbildning inom komvux är utrikesfödda som saknar gymnasieutbildning. År 2021 var ungefär hälften av dem som studerar komvux på gymnasial nivå utrikesfödda, sett till hela landet. I Skåne län är motsvarande andel 46 procent.

27. Arbetsförmedlingens analys 2022:13, Arbetsmarknadsutsikterna våren 2022 – Utveckling på arbetsmarknaden 2022–2023.

28. För utbildning på gymnasial nivå ska de som har störst behov av utbildning prioriteras enligt 20 kap. 2 § Skollagen.

För att kunna tillgodogöra sig en yrkesutbildning på gymnasial nivå kan en person med annat modersmål än svenska först behöva läsa kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och/eller svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. Ett annat alternativ är att läsa en utbildning som kombinerar sfi eller svenska som andraspråk med yrkesutbildning, eller att få någon form av språk- eller modersmålsstöd parallellt med sina komvuxstudier. Även om alla elever inom sfi inte fortsätter att studera på en yrkesutbildning kan antalet elever inom sfi ge en indikation på behovet av yrkesutbildning inom komvux.

Elever som läser sfi delas in i olika grupper beroende på utbildningsbakgrund. Studieväg 1 riktar sig till elever som har kort eller ingen skolbakgrund. Studieväg 2 riktar sig till elever vars skolbakgrund är mindre omfattande än motsvarande svensk gymnasieskola. Studieväg 3 är för personer vars skolbakgrund motsvarar en svensk gymnasieexamen eller som har deltagit i högre studier. I Skåne län var det knappt 17 700 personer som läste sfi år 2021. Av dessa studerade 23 procent inom studieväg 1, 46 procent inom studieväg 2 och 31 procent inom studieväg 3.

Gymnasial utbildning i länet

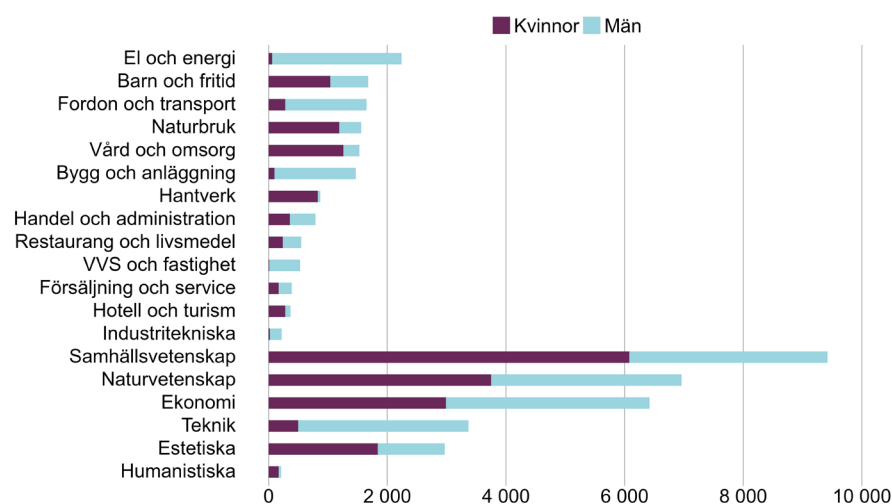
Hur väl överensstämmer den gymnasiala utbildning som finns i länet med ungdomars och vuxnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov? Det här kapitlet innehåller beskrivningar av vilka utbildningar som bedrivs och var de finns.²⁹

Gymnasieskolan: nationella program i länet

Under läsåret 2022/23 studerade drygt 44 000 elever inom länets nationella program för gymnasieskolan. Av dessa läste cirka en tredjedel (31 procent) på ett yrkesprogram. Detta är motsvarande andelen för riket (32 procent).

Det vanligaste yrkesprogrammet var el- och energiprogrammet, följt av barn och fritid samt fordon och transport. Av de högskoleförberedande programmen var samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet störst.

Figur. Antal kvinnor och män på de nationella programmen i länet, läsåret 2022/23.³⁰

Vilket utbud av gymnasieprogram som eleverna har tillgång till beror på hur hemkommunens samverkan med andra kommuner ser ut. Utbudet påverkas också av vilka pendlingsmöjligheter som finns i länet. Elevers benägenhet att pendla påverkas i sin tur av hur attraktiva olika utbildningsorter, program och skolor upplevs.

29. I de regionala planeringsunderlagen redovisar Skolverket förekomst av utbildning rörande nationella program, introduktionsprogram, riksrekryterande utbildningar med egna examensmål, anpassad gymnasieutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning. Det finns även möjlighet för huvudmän att ansöka om tillstånd för att bedriva idrottsutbildningar inom gymnasieskola och anpassad gymnasieskola, riksrekryterande gymnasieutbildning och särskild variant av gymnasieutbildning.

30. Avrundat till närmaste 10-tal. Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter den 1 juli 2022.

Elevpendlingen mellan kommuner inom och utanför Skåne län visas i kartorna nedan, där de olika pendlingsområdena är markerade i olika nyanser. Detta är områden där pendling sker i huvudsak till kommuner med ett större utbud av utbildningar och skolor.

Med tanke på storleken på Skåne län och de många kommuner och pendlingsområden som finns inom länet delas kartan ovan upp i norra Skåne län och södra Skåne län.

Inom norra Skåne län finns fem pendlingsområden:

- Pendlingsområde 1: Helsingborg, Bjuv, Höganäs, Landskrona, Svalöv, Åstorp, Örkeljunga
- Pendlingsområde 2: Hässleholm, Osby
- Pendlingsområde 3: Klippan, Perstorp
- Pendlingsområde 4: Kristianstad, Bromölla, Östra Göinge, (Sölvesborg)
- Pendlingsområde 5: Ängelholm, Båstad

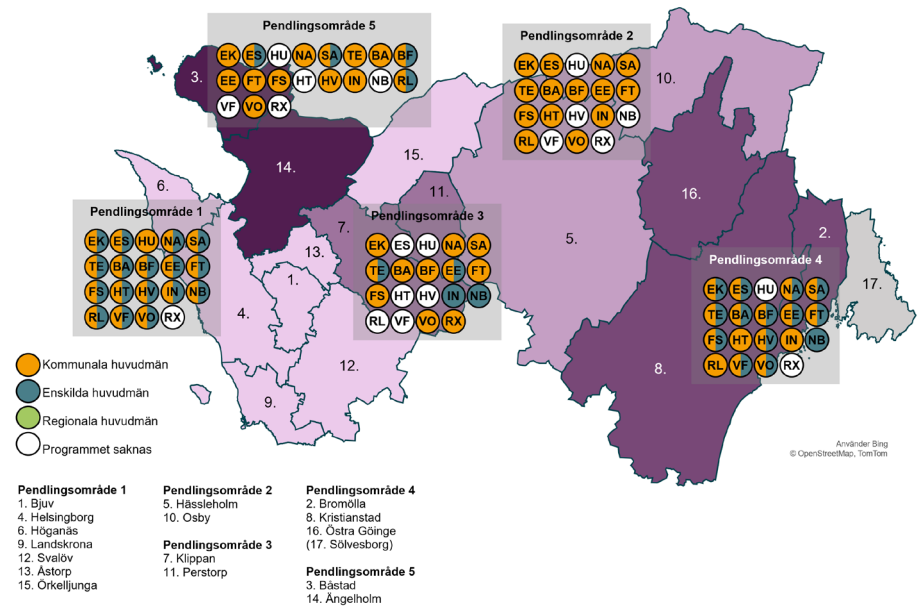
Inom södra Skåne län finns tre pendlingsområden:

- Pendlingsområde 1: Lund, Burlöv, Eslöv, Hörby, Höör; Kävlinge, Lomma, Staffanstorp
- Pendlingsområde 2: Malmö, Svedala, Trelleborg, Vellinge
- Pendlingsområde 3: Ystad, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Tomelilla

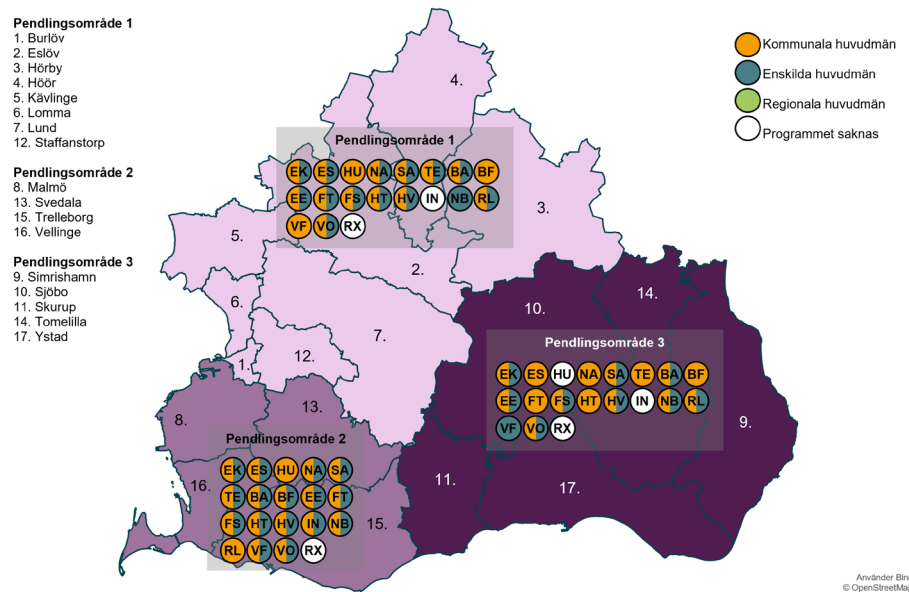
Figur. Utbud av nationella program i gymnasieskolan i norra Skåne län, läsåret 2022/23.³¹

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

- EK ekonomi
- ES estetiska
- HU humanistiska
- NA naturvetenskap
- SA samhällsvetenskap
- TE teknik
- BA bygg och anläggning
- BF barn och fritid
- EE el och energi
- FT fordon och transport
- FS försäljning och service*
- HT hotell och turism
- HV hantverk
- IN industritekniska
- NB naturbruk
- RL restaurang och livsmedel
- VF VVS och fastighet
- VO vård och omsorg
- RX riksrekryterande utbildning med egna examensmål

Figur. Utbud av nationella program i gymnasieskolan i södra Skåne län, läsåret 2022/23.³²

31. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.
32. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Inom gymnasieskolans 18 nationella program läsåret 2022/23 fanns det totalt 61 programinriktningar. I länet genomfördes samtliga nationella program, men utbudet skiljde sig åt mellan olika pendlingsområden. Inga riksrekryterande program med egna examensmål bedrevs i länet.

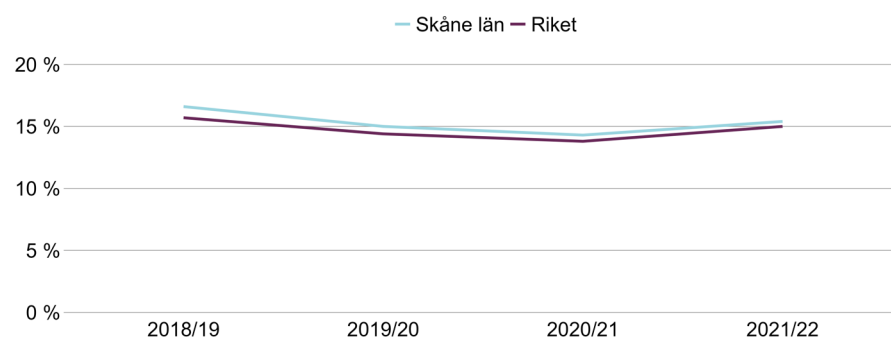
I två pendlingsområden där Malmö och Helsingborg är centrumkommuner bedrevs samtliga nationella programmen läsåret 2022/23. Humanistiska programmet saknades i fem av länets åtta pendlingsområden.

Totalt 38 procent av eleverna i länet läste de nationella programmen hos enskilda huvudmän. I samtliga pendlingsområden utom i det pendlingsområde där Hässleholm är centrumkommun fanns enskilda huvudmän.

Gymnasieskolan: introduktionsprogram i länet

Ungdomar som inte är behöriga till ett nationellt program har rätt att gå ett introduktionsprogram.³³ Behovet av utbildningsplatser på introduktionsprogram styrs alltså av hur många elever som efter grundskolan inte har blivit behöriga för nationella program i gymnasieskolan. Utvecklingen av andelen elever som inte har uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan visas i figuren nedan.

Figur. Andel ungdomar som inte uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan läsåren 2018/19–2021/22 i länet och riket.

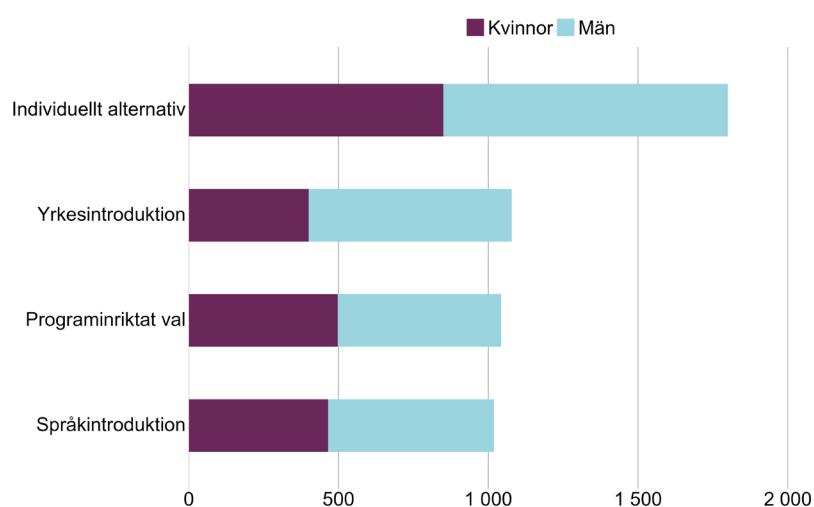

Andelen elever som inte uppnått behörighet till nationellt program från grundskolan var cirka 15 procent läsåret 2021/22. Detta är samma nivå som de nationella siffrorna.

I figuren nedan visas en översikt över hur eleverna är fördelade på introduktionsprogrammen i länet.

33. 17 kap. 8–12 §§ Skollagen.

Figur. Antal kvinnor och män på introduktionsprogrammen i länet, läsåret 2022/23

Flest antal elever fanns på programmet individuellt alternativ. Inom yrkesintroduktion var fordon och transport, vård och omsorg samt bygg och anläggning de vanligaste inriktningarna. Inom programinriktat val var vård och omsorg, fordon och transport samt barn och fritid de vanligaste inriktningarna.

De nya bestämmelserna om att huvudmän ska ta hänsyn till arbetsmarknadens behov vid planering och dimensionering av utbildning omfattar introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever.³⁴ I figurerna nedan visas två kartor över var i länet dessa introduktionsprogram finns och vilka inriktningar som bedrevs läsåret 2022/23.³⁵

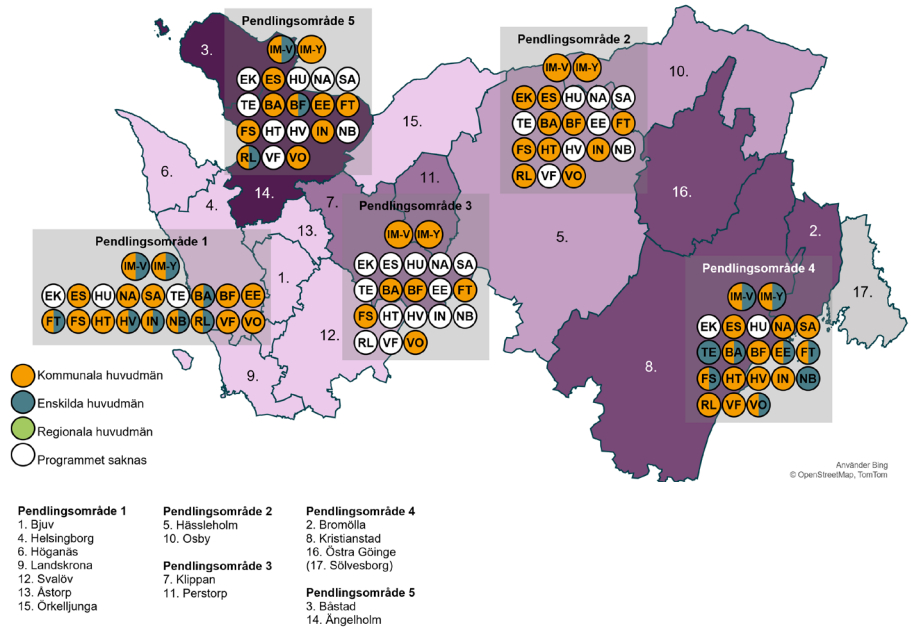
34. 15 kap. 30 b § Skollagen.

35. I kartan görs ingen skillnad på om introduktionsprogrammet är utformat för en grupp elever eller inte.

Figur. Utbud av introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i norra Skåne län läsåret 2022/23.³⁶

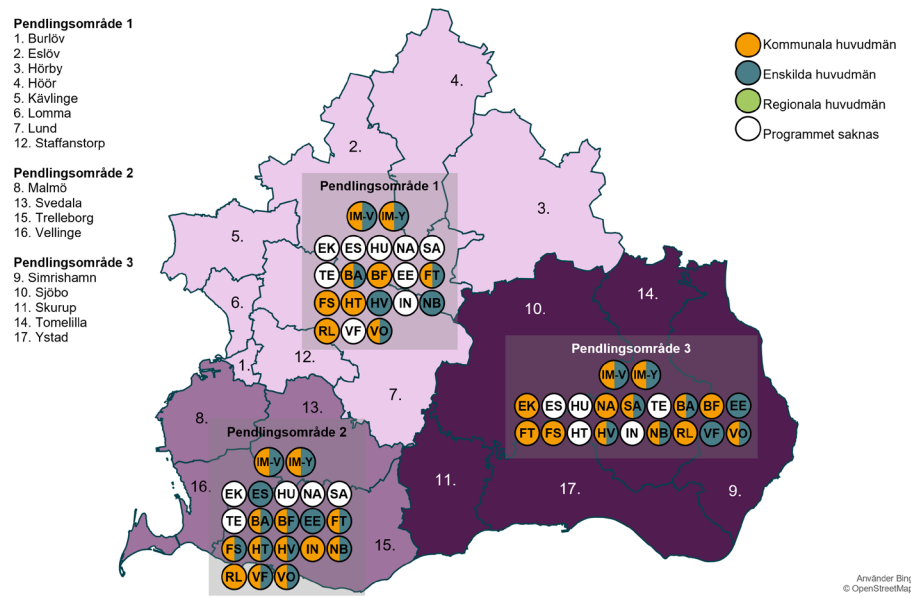
Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion
- EK ekonomi
- ES estetiska
- HU humanistiska
- NA naturvetenskap
- SA samhällsvetenskap
- TE teknik
- BA bygg och anläggning
- BF barn och fritid
- EE el och energi
- FT fordon och transport
- FS försäljning och service*
- HT hotell och turism
- HV hantverk
- IN industridekniska
- NB naturbruk
- RL restaurang och livsmedel
- VF VVS och fastighet
- VO vård och omsorg

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

Figur. Utbud av introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i södra Skåne län läsåret 2022/23³⁷

De två introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion fanns läsåret 2022/23 i samtliga åtta pendlingsområden. Vilka inriktningar som elever läste skiljde sig något. Samtliga inriktningar utom inriktningen mot humanistiska programmet fanns representerade i något av länets pendlingsområden.

36. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

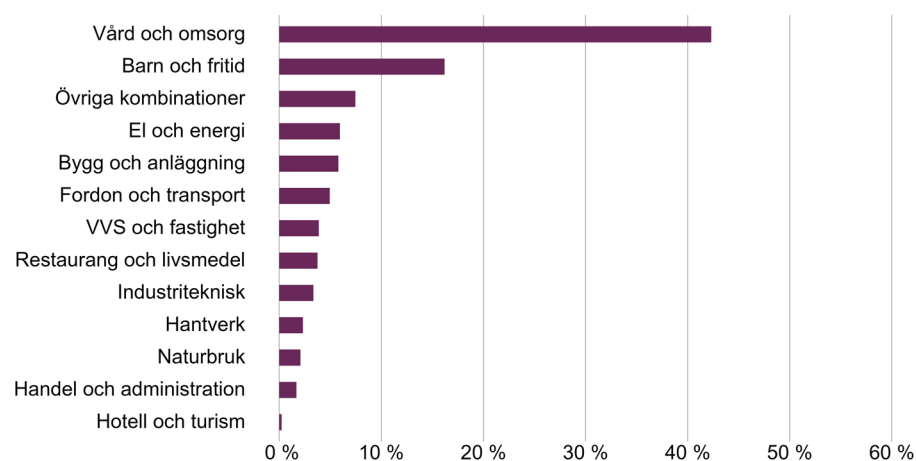
37. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Komvux: yrkesinriktad vuxenutbildning i länet

Komvux är i grunden kursutformat, men det är vanligt att huvudmän kombinerar kurser relevanta för ett yrkesområde i ett yrkespaket för att erbjuda utbildningar som motsvarar behoven på arbetsmarknaden. Dessa yrkespaket kan vara nationella eller regionala.³⁸ Vuxna kan också själva söka olika kombinationer av fristående yrkeskurser för att utbilda sig eller komplettera sin kompetens inom ett yrkesområde. En elev på en yrkesinriktning definieras av Skolverket som en elev som läst minst 400 poäng i kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram.³⁹ År 2022 var det drygt 5 000 elever som läste en yrkesinriktning inom komvux i Skåne län.

Figuren nedan visar fördelningen mellan olika yrkesinriktningar i länet åren 2020–2022. Flest elever läste kurser inom vård och omsorg, följt av barn och fritid. Få elever läste yrkesinriktningarna handel och administration samt hotell och turism.

Figur. Andel elever på olika yrkesinriktningar i komvux i länet, 2020–2022.

Kartorna nedan visar vilka huvudmän i länet som bedrev yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux åren 2020-2022.

38. Skolverket tar fram exempel på yrkespaket på nationell nivå i samråd med de nationella programråden och de regionala yrkespaketen är utformade av huvudmännen utifrån ett lokalt/regionalt behov på arbetsmarknaden.

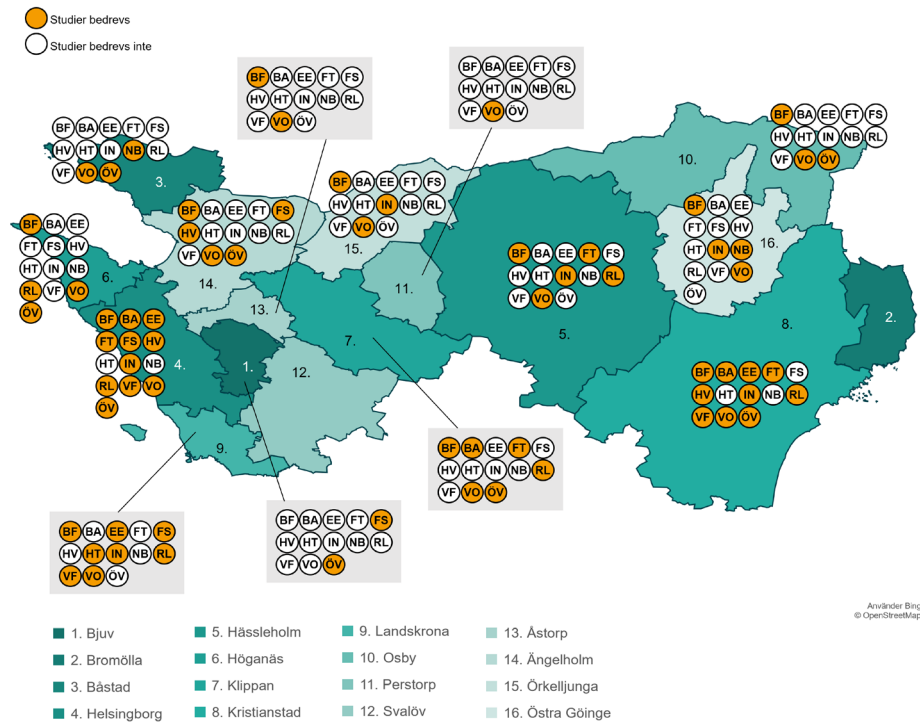
39. Att läsa 400 poäng motsvarar 20 veckors heltidsstudier på komvux.

Figur. Huvudmän i norra Skåne län som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux, åren 2020–2022.⁴⁰

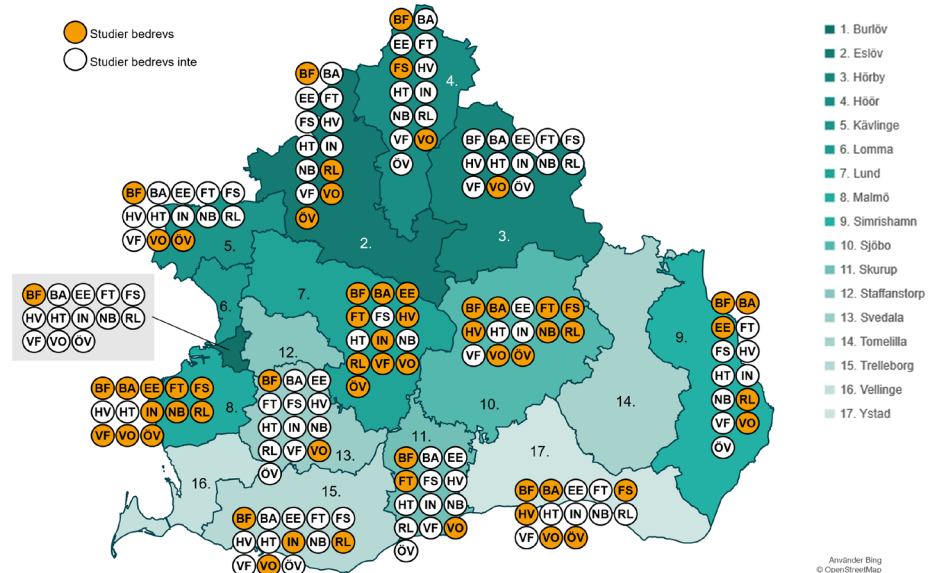
Förklaring av förkortningar av yrkesinriktningar

- BA bygg och anläggning
- BF barn och fritid
- EE el och energi
- FT fordon och transport
- FS försäljning och service*
- HT hotell och turism
- HV hantverk
- IN industrideknik
- NB naturbruk
- RL restaurang och livsmedel
- VF VVS och fastighet
- VO vård och omsorg

* Försäljning och service gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för yrkesinriktningen finns även de som läst utbildningar inom handel och administration, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

Figur. Huvudmän i södra skåne län som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux, åren 2020–2022.⁴¹

40. Det krävs att minst fem elever har läst yrkesinriktningen under åren 2020–2022 för att den ska visas som ”studier bedrivs” i kartan.

41. Det krävs att minst fem elever har läst yrkesinriktningen under åren 2020–2022 för att den ska visas som ”studier bedrivs” i kartan.

Totalt 28 av länets 33 kommuner bedrev yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux. Det är stor skillnad mellan kommunerna i vilka ämnesområden som utbildning bedrevs men samtliga ämnesområden bedrevs i någon av länets kommuner. Flest yrkesutbildningar fanns i Malmö, Lund, Helsingborg och Kristianstad.

Anpassad gymnasieskola i länet

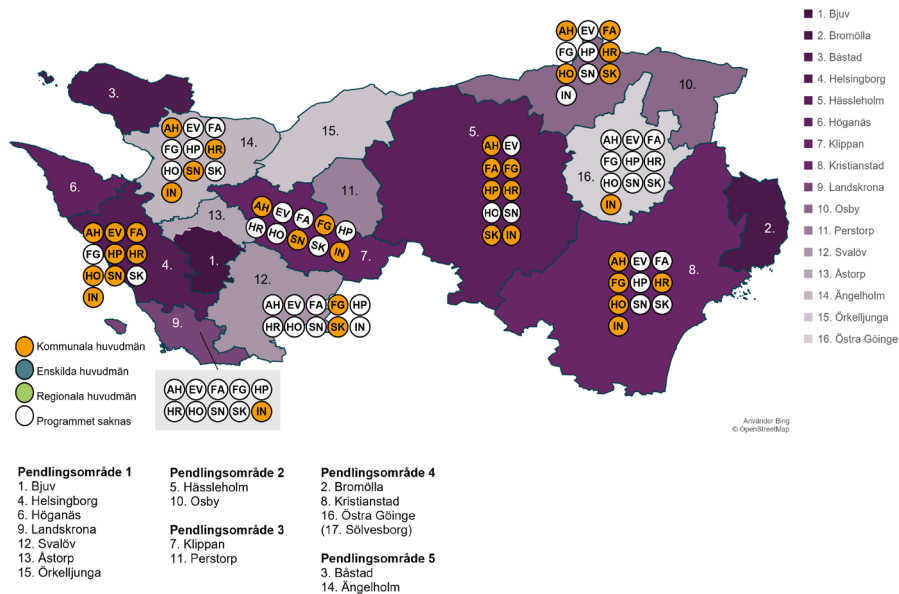
Kommunerna är skyldiga att tillhandahålla anpassad gymnasieskola för elever som tillhör målgruppen. Skolformen omfattar nio nationella program samt individuella program. Det finns också utbildningar som avviker från den nationella programstrukturen.⁴²

Vilka nationella program som bedrivits i länet skiljer sig åt mellan kommunerna. I 14 av länets 33 kommuner bedrevs nationella program och i 3 kommuner endast individuella program. Samtliga program fanns representerade i någon av länets kommuner.

Figur. Utbud av anpassad gymnasieskola i norra Skåne län läsåret 2022/23.⁴³

Förklaring av förkortningar anpassad gymnasieutbildning

AH	administration, handel och varuhantering
EV	estetisk verksamhet
FA	fastighet, anläggning och byggnation
FG	fordonsvård och godshantering
HP	hantverk och produktion
HR	hotell, restaurang och bageri
HO	hälsa, vård och omsorg
SN	samhälle, natur och språk
SK	skog, mark och djur
IN	individuella program

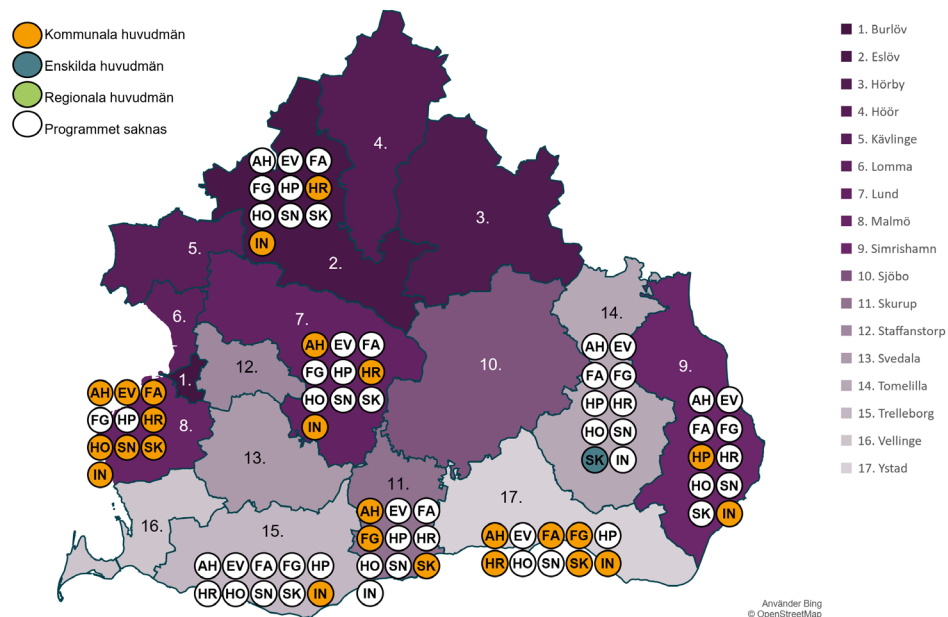
42. Nationellt godkända idrottsutbildningar, riksrekryterande utbildningar med egna examensmål och särskilda varianter.

43. Statistiken bygger på skolenhetsregistret, vilket baseras på huvudmännens egna uppgifter.

Figur. Utbud av anpassad gymnasieskola i södra Skåne län läsåret 2022/23.⁴⁴

**Förklaring av förkortningar
anpassad gymnasieutbildning**

- AH administration, handel och varuhantering
- EV estetisk verksamhet
- FA fastighet, anläggning och byggnation
- FG fordonsvård och godshantering
- HP hantverk och produktion
- HR hotell, restaurang och bageri
- HO hälsa, vård och omsorg
- SN samhälle, natur och språk
- SK skog, mark och djur
- IN individuella program

44. Statistiken bygger på skolenhetsregistret, vilket baseras på huvudmännens egna uppgifter.

DEL 2

Fördjupning per utbildningsområde

Innehåll del 2

Barn och fritid	39
Bygg och anläggning	47
El och energi	55
Fordon och transport	62
Försäljning och service	71
Hantverk	79
Hotell och turism	87
Industri teknik	93
Naturbruk	101
Restaurang och livsmedel	109
VVS och fastighet	117
Vård och omsorg	125
Högskoleförberedande program	133

Barn och fritid

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser inom barn- och fritidsutbildningar på komvux bör behållas på nuvarande nivå.

Arbetsmarknadsläget för barn- och fritidsutbildade väntas framöver vara balanserat i länet enligt SCB. Etableringsgraden bland de som har läst barn- och fritidsprogrammet är låg jämfört med de som läst andra yrkesprogram i gymnasieskolan. Samtidigt fortsätter en jämförelsevis stor andel till högskolestudier efter avslutad gymnasieutbildning. Även för de som har läst en barn- och fritidsutbildning inom komvux är andelen som är etablerade på arbetsmarknaden relativt låg. En stor andel av barn- och fritidsutbildade arbetar inom ett yrke som inte matchar deras utbildning. Samtidigt är det vanligaste yrket efter en barn- och fritidsutbildning i länet barnskötare. Av de som läst en barn- och fritidsutbildning inom komvux och har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden arbetar 68 procent som barnskötare.

Ungdomars efterfrågan på barn- och fritidsprogrammet har legat på samma nivå de senaste åren. Inom komvux har antalet elever på barn- och fritidsutbildningar minskat sedan 2018, men yrkesinriktningen är fortfarande den näst största inom komvux.

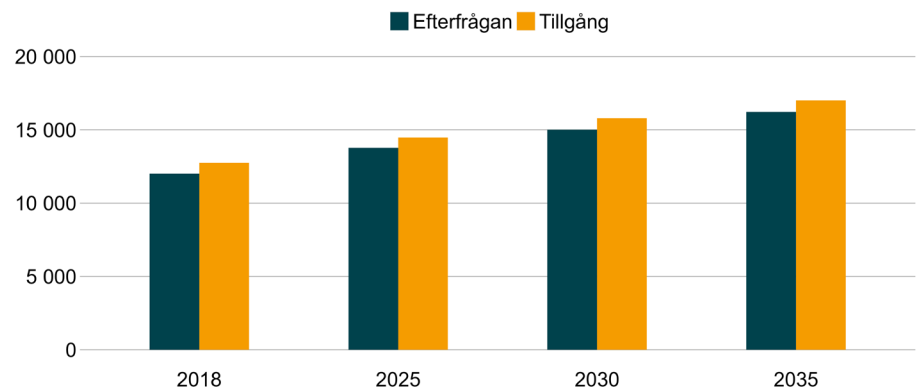
Barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan och programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs inom samtliga 8 pendlingsområden i länet. Yrkesintroduktion med inriktning mot barn och fritid bedrevs i alla pendlingsområden utom 2. Inom komvux bedrevs barn- och fritidsutbildning av 24 kommuner i länet.

Relativt balanserat arbetsmarknadsläge för barn- och fritidsutbildade på sikt enligt SCB

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli ett visst överskott på barn- och fritidsutbildade 2035. I Skåne län finns en viss brist på utbildade inom barn och fritid i dag men prognosen pekar mot ett relativt balanserat läge på lång sikt.

Som figuren visar kommer både tillgång och efterfrågan på barn- och fritidsutbildade att öka under prognosperioden. Eftersom tillgången på barn- och fritidsutbildade i länet beräknas öka i samma omfattning som efterfrågan bedöms arbetsmarknadsläget bli relativt balanserat i länet år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom barn och fritid i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Brist i dag men balans på sikt enligt regionen

Region Skåne lyfter att det är viss brist på barnskötare i dag och på kort sikt, men att tillgång och efterfrågan utvecklas mot relativ balans på lång sikt.

Bristen på förskollärare och fritidspedagoger leder till att efterfrågan på utbildade barnskötare ökar.

Nationella branschföreträdare bedömer att behovet av utbildade kommer öka

Skolverket har fått två inspel om kompetensbehovet av utbildade inom barn och fritid.⁴⁵

Kommunal delar inte SCB:s bedömning om att det i många delar av landet kommer att vara balans eller överskott på utbildade inom barn och fritid år 2035. Kommunal menar att det redan är svårt att rekrytera utbildad personal på många platser i landet och att det finns flera faktorer som talar för att behovet kommer att öka framöver. En faktor som Kommunal lyfter är att politikens ambitioner för förskolan har höjts de senaste åren och att detta ökar behovet av utbildad personal.

Även Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) lyfter att politiken har stor påverkan på behovet av utbildade inom barn och fritid. SKR lyfter utökad rätt till fritidshem och ett ökat deltagande i förskolan som exempel på statliga ambitionshöjningar som har lett till ett ökat behov av utbildad personal.

45. Kommunal, Sveriges Kommuner och Regioner.

Varierande möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken. Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå är små till medelstora möjligheter till arbete för flera yrken inom barn- och fritidsområdet.⁴⁶

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom barn- och fritidsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Barnskötare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Elevassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete
Personlig assistent	Stora möjligheter till arbete
Vårdare och boendestödjare	Stora möjligheter till arbete
Väktare och ordningsvakt	Stora möjligheter till arbete

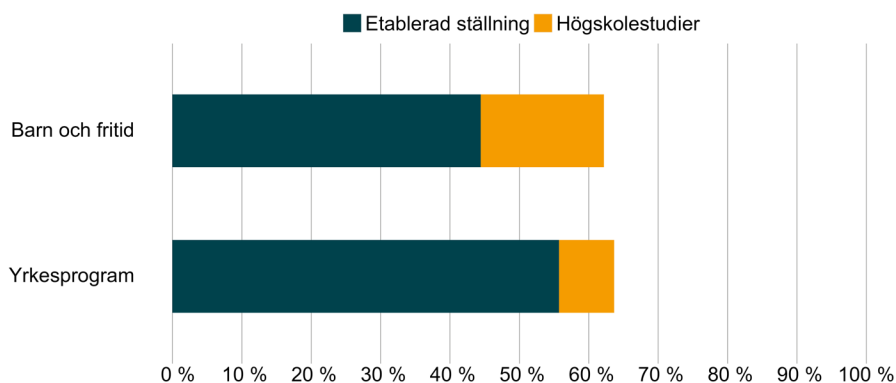
Källa: Arbetsförmedlingen

46. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom barn och fritid

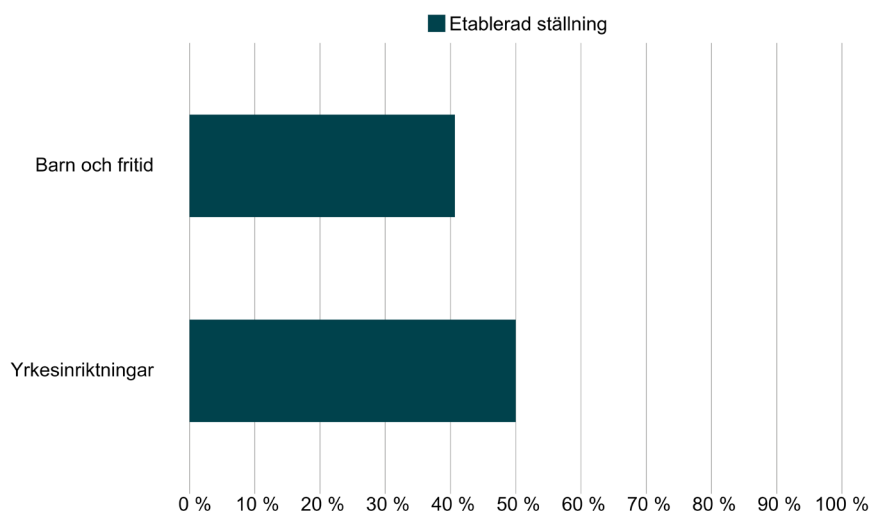
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är 44 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än snittet för riket och lägre än yrkesprogrammen i länet generellt. Andelen som har gått vidare till högskolestudier efter avslutad utbildning inom barn och fritid är något högre än i riket.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁴⁷

Personer som har läst en barn- och fritidsutbildning inom komvux i länet är etablerade på arbetsmarknaden i lägre grad än barn- och fritidsutbildade i landet som helhet. Etableringsgraden är även lägre än för samtliga yrkesinriktningar inom komvux i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁴⁸

47. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

48. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Barnskötare är det vanligaste yrket bland barn- och fritidsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en barn- och fritidsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet⁴⁹

Skolform	Yrke	Andel
Barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan	Barnskötare	28 %
	Elevassistenter m.fl.	8 %
	Vårdare, boendestödjare	7 %
	Vårdbiträden	5 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
Barn- och fritidsutbildning inom komvux	Barnskötare	68 %
	Elevassistenter m.fl.	6 %
	Vårdare, boendestödjare	3 %
	Personliga assistenter	2 %
	Förskollärare	2 %

Källa: SCB

1 674 elever läste barn- och fritidsprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Stabil efterfrågan på barn- och fritidsprogrammet

Barn- och fritidsprogrammet utgjorde ungefär 4 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.⁵⁰

Läsåret 2022/23 sökte 4 procent i länet till barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan i första hand. Det är samma andel som i riket. Andelen förstahandssökande har legat på samma nivå under de senaste åren.

Barn- och fritidsprogrammet är det näst största yrkesprogrammet i länet. Programmet har en relativt ojämn könsfördelning, 61 procent av de förstahandssökande var kvinnor.

Läsåret 2022/23 läste sex av tio elever inriktningen mot pedagogiskt arbete i år tre, tre av tio läste inriktningen fritid och hälsa och resterande läste inriktningen socialt arbete. För eleverna i år två hade inriktningarna pedagogiskt och socialt arbete slagits ihop och bildat den nya inriktningen pedagogiskt och socialt arbete vilket sju av tio elever läste i år två.

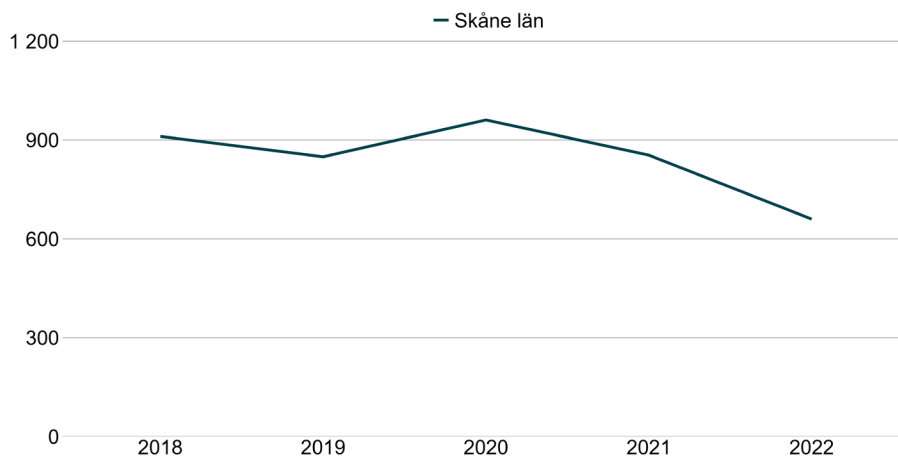
49. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

50. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Minskande antal elever på barn- och fritidsutbildningar inom komvux

Antalet elever som läser kurser inom programområdet barn och fritid på komvux har minskat något under de senaste åren. Dock är det fortfarande det näst största programområdet för komvuxelever i Skåne län, med 13 procent av eleverna 2022.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom barn och fritid inom komvux i länet 2018–2022.

Barn- och fritidsutbildning i länet

Tillgången till de olika inriktningarna inom barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan skiljde sig något åt mellan länets pendlingsområden läsåret 2022/23. Inriktningen mot fritid och hälsa arbete fanns inte i ett av länets pendlingsområden, medan inriktningen pedagogiskt och socialt arbete anordnades i samtliga av länets pendlingsområden.

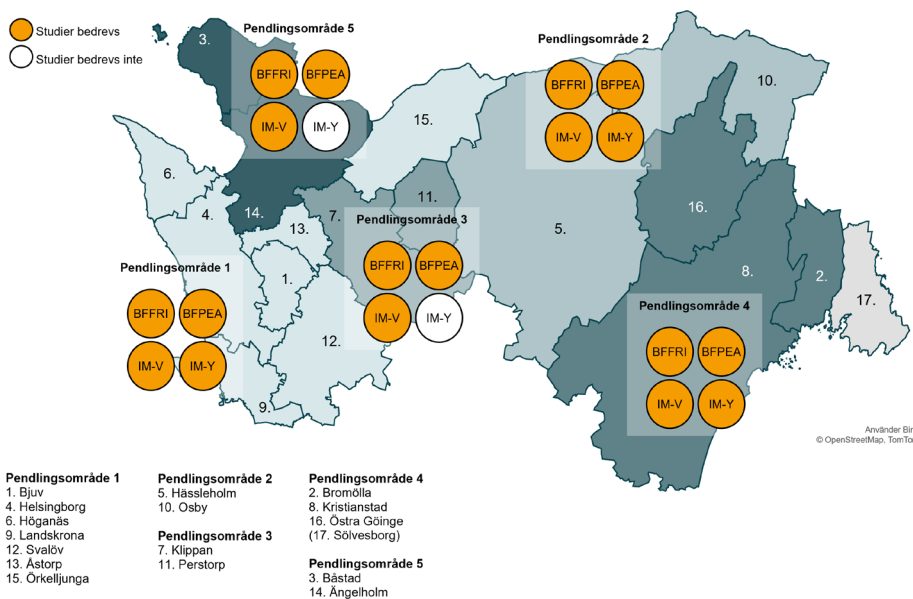
Introduktionsprogrammet programinriktat val med inriktning mot barn och fritid bedrevs i samtliga av länets pendlingsområden. Yrkesintroduktion med inriktning mot barn och fritid bedrevs inte i två av pendlingsområdena.

Figur. Utbud av barn- och fritidsprogrammet i norra Skåne län pendlingsområden läsåret 2022/23.⁵¹

Förklaring av förkortningar

- BFRI fritid och hälsa
- BFPEA pedagogiskt och socialt arbete*
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

* Pedagogiskt och socialt arbete gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för inriktningen finns även de som läst inriktningarna pedagogiskt arbete eller socialt arbete, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

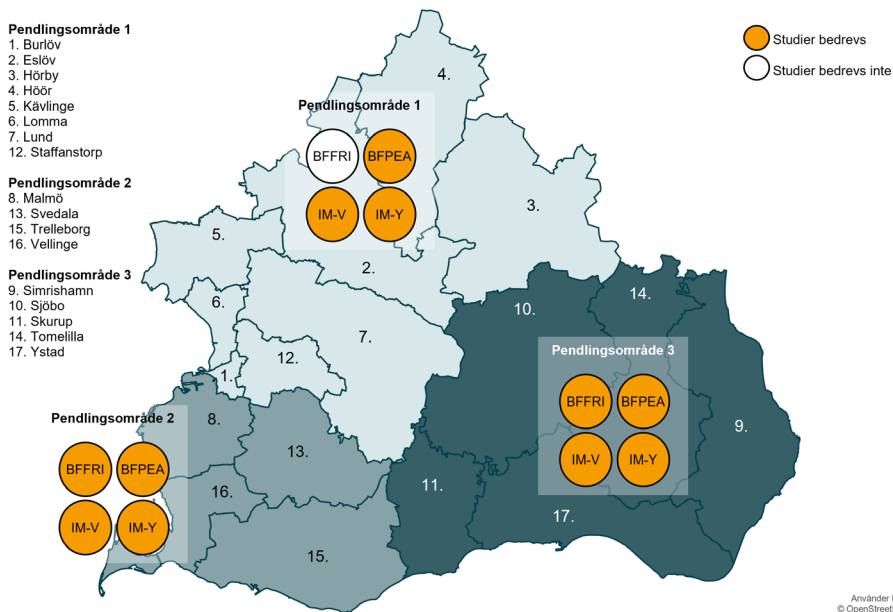

Figur. Utbud av barn- och fritidsprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.⁵²

Förklaring av förkortningar

- BFRI fritid och hälsa
- BFPEA pedagogiskt och socialt arbete*
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

*Pedagogiskt och socialt arbete gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för inriktningen finns även de som läst inriktningarna pedagogiskt arbete eller socialt arbete, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

51. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

52. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

24 av länets kommuner har bedrivit yrkesinriktad komvux inom barn och fritid mellan åren 2020 och 2022.⁵³ Flera huvudmän bedrev barn- och fritidsutbildning som yrkespaket år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom barn och fritid i länet 2021.⁵⁴

Yrkespaket	Huvudman
Barnskötare – elevassistent bas	Hässleholm, Kristianstad, Kävlinge, Landskrona, Sjöbo, Ystad, Östra Göinge
Förskoleassistent	Eslöv
Påbyggnadspaket barnskötare	Hässleholm, Kristianstad, Kävlinge, Sjöbo, Östra Göinge
Påbyggnadspaket elevassistent	Kävlinge, Östra Göinge

53. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram åren 2020-2022.

54. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Bygg och anläggning

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan bör öka. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer även att antalet elever som läser en bygg- och anläggningsutbildning inom komvux bör öka. Finns inte utrymme att öka antalet elever inom komvux som helhet, bör bygg och anläggning prioriteras framför andra yrkesinriktningar.

Enligt SCB:s prognos väntas det bli viss brist på byggutbildade framöver. Även Region Skåne menar att det finns risk för brist på sikt. Etableringsgraden bland de som har läst bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan är hög jämfört med andra yrkesprogram. Även de som läst en bygg- och anläggningsutbildning inom komvux har en jämförelsevis hög etableringsgrad. En stor andel arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning, exempelvis arbetar 22 procent av de utbildade från bygg- och anläggningsprogrammet som träarbetare eller snickare.

Ungdomars efterfrågan på bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan har legat på samma nivå de senaste åren. Inom komvux har antalet elever som läser en bygg- och anläggningsutbildning ökat sedan 2018.

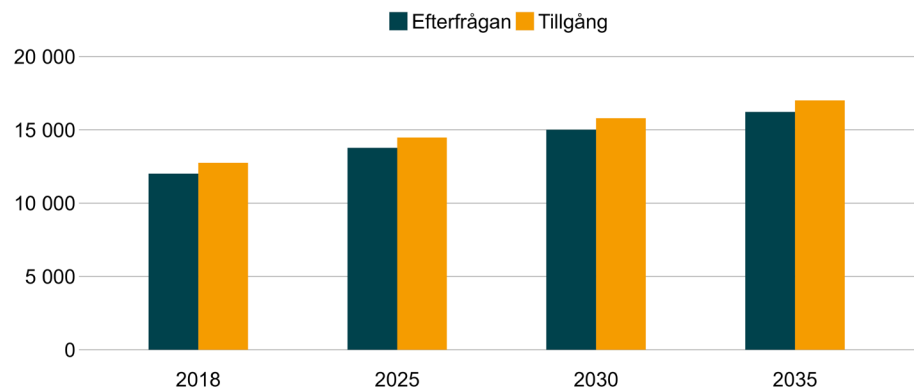
Bygg- och anläggningsprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i länets 8 pendlingsområden, men vilka inriktningar som bedrevs varierade. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i 7 pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning bedrevs i 6 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom bygg och anläggning av totalt 9 av länets kommuner åren 2020–2022.

Risk för fortsatt brist på arbetskraft med byggutbildning på sikt enligt SCB

I SCB:s prognos för byggutbildade ingår alla inriktningar från bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan och fastighetsinriktningen från VVS- och fastighetsprogrammet, samt motsvarande äldre utbildningar och komvuxutbildningar.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för brist på byggutbildade år 2035. I Skåne län finns en brist på byggutbildade i dag och med det en risk för en fortsatt brist på byggutbildade år 2035.

Eftersom efterfrågan beräknas öka i högre utsträckning än tillgången bedömer SCB att det 2035 finns en risk för fortsatt brist på byggutbildade i Skåne län.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på byggtutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen ser risk för brist

Region Skåne menar att både tillgången och efterfrågan på bygg- och anläggningsutbildade kommer att öka. Även om tillgången förväntas öka förväntas samtidigt relativt många vidareutbilda sig och lämna utbildningsgruppen. Efterfrågan förväntas öka på grund av den utbildningsväxling som antas ske i byggbranschen. Arbetsgivarna väntas vilja rekrytera arbetskraft med formell utbildning när de nyanställer under prognosperioden. Det finns en brist på byggtutbildade i dag, men det kan på kort sikt bli överskott på grund av den stundande lågkonjunkturen och därigenom minskad efterfrågan.

Regionen ser särskilt stor efterfrågan på träarbetare, bygg- och anläggningsarbetare, snickare, plåtslagare och ventilationsmontörer. Vissa smala yrkesutgångar från bygg- och anläggningsprogrammet är svåra att få till, till exempel golvläggare, takläggare, ställningsmontör och betongarbetare.

Nationella branschföreträdare bedömer att det kommer bli brist på utbildade framöver

Skolverket har fått tre inspel från nationella branschföreträdare om behovet av utbildade inom bygg och anläggning.⁵⁵

Byggföretagen instämmer i SCB:s bedömning att det kommer att vara brist på byggtutbildade i många delar av landet fram till 2035. Byggföretagen bedömer att behoven kommer att öka framgent. En faktor som driver en större efterfrågan är att specialiseringen ökar inom byggbranschen. En annan faktor är att flera regioner står inför stora pensionsavgångar framgent.

Även Glasbranschföreningen bedömer att efterfrågan på utbildade med specialkompetens inom glas kommer att öka. Det beror dels på ökad efterfrågan på glasprodukter, dels på att även glasbranschen står inför stora pensionsavgångar inom en tioårsperiod.

55. Byggföretagen, Glasbranschföreningen och Måleribranschens yrkesnämnd.

Måleribranschens yrkesnämnd ger samma bild av behoven i branschen som övriga branschorganisationer. Måleribranschens yrkesnämnd framhåller att behovet kommer att vara särskilt stort i storstadsregioner. Skälet är att det är i storstadsregionerna som behovet av bostadsbyggande och underhåll är störst.

Både Måleribranschens yrkesnämnd och Byggföretagen anser att utbudet av vilka inriktningar som erbjuds inom bygg och anläggning behöver förbättras. Fler utbildningsplatser för ställningsbyggare, bergarbetare och håltagare efterfrågas, så att hela arbetsmarknadens behov av kompetens säkerställs.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁵⁶

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå förväntas vara stora eller mycket stora möjligheter till arbete inom många yrken inom byggområdet år 2026. Undantagen är grovarbetare inom bygg och anläggning samt gruv- och stenbrottsarbetare, där det väntas bli större konkurrens om jobben.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom bygg- och anläggningsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Anläggningsarbetare	Stora möjligheter till arbete
Anläggningsmaskinförare	Stora möjligheter till arbete
Betongarbetare	Mycket stora möjligheter till arbete
Byggnads- och ventilationsplåtslagare	Mycket stora möjligheter till arbete
Golvläggare	Mycket stora möjligheter till arbete
Grovarbetare inom bygg och anläggning	Små till medelstora möjligheter till arbete
Gruv- och stenbrottsarbetare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Murare och plattsättare	Mycket stora möjligheter till arbete
Målare	Mycket stora möjligheter till arbete
Ställningsbyggare	Mycket stora möjligheter till arbete
Takmontör	Mycket stora möjligheter till arbete
Träarbetare och snickare	Mycket stora möjligheter till arbete
Tunnplåtslagare	Stora möjligheter till arbete

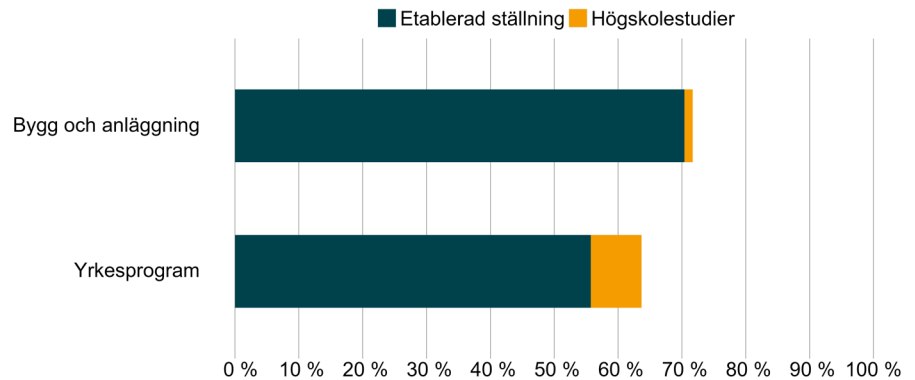
Källa: Arbetsförmedlingen

⁵⁶ Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt hög etableringsgrad efter utbildning inom bygg och anläggning

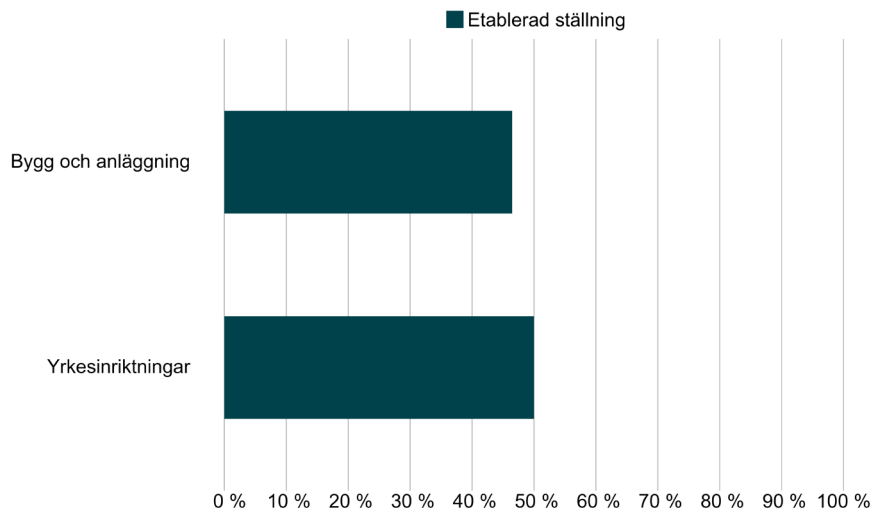
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är 70 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är något lägre än snittet för riket, men högre än yrkesprogrammen i länet generellt. Andelen som fortsätter med högskolestudier är dock lägre bland utbildade inom bygg och anläggning än yrkesprogrammen generellt i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁵⁷

Personer som har läst en bygg- och anläggningsutbildning inom kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden i något lägre grad än yrkesinriktningar i länet sammantaget.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁵⁸

57. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

58. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Träarbetare, snickare och byggnadsarbetare är vanliga yrken bland bygg- och anläggningsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en bygg- och anläggningsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁵⁹

Skolform	Yrke	Andel
Bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan	Träarbetare, snickare m.fl.	22 %
	Övriga byggnads- och anläggningsarbetare	8 %
	Anläggningsarbetare	6 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
	Målare	4 %
	Anläggningsmaskinförare m.fl.	4 %
Bygg- och anläggningsutbildning inom komvux	Övriga byggnads- och anläggningsarbetare	18 %
	Målare	7 %
	Träarbetare, snickare m.fl.	6 %
	Lager- och terminalpersonal	3 %
	Golvläggare	3 %

Källa: SCB

Stabil efterfrågan på bygg- och anläggningsprogrammet

Bygg- och anläggningsprogrammet utgjorde 3 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.⁶⁰

Lsåret 2022/23 sökte 4 procent i länet till bygg- och anläggningsprogrammet i första hand. Det är en något lägre andel än i riket, där programmet hade 5 procent av de förstahandssökande. Andelen förstahandssökande har legat på samma nivå under de senaste åren.

Bygg- och anläggningsprogrammet har den femte högsta andelen förstahandssökande av yrkesprogrammen i länet, och ligger på tionde plats av de nationella programmen. Programmet har en ojämn könsfördelning, till läsåret 2022/23 var 92 procent av de förstahandssökande män.

Lsåret 2022/23 var inriktningen mot husbyggnad vanligast, med två av tre elever, följt av inriktningarna mot anläggningsfordon och måleri. Mark och anläggning samt plåtslageri var de minsta inriktningarna, med några enstaka elever på respektive inriktning.

59. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

60. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

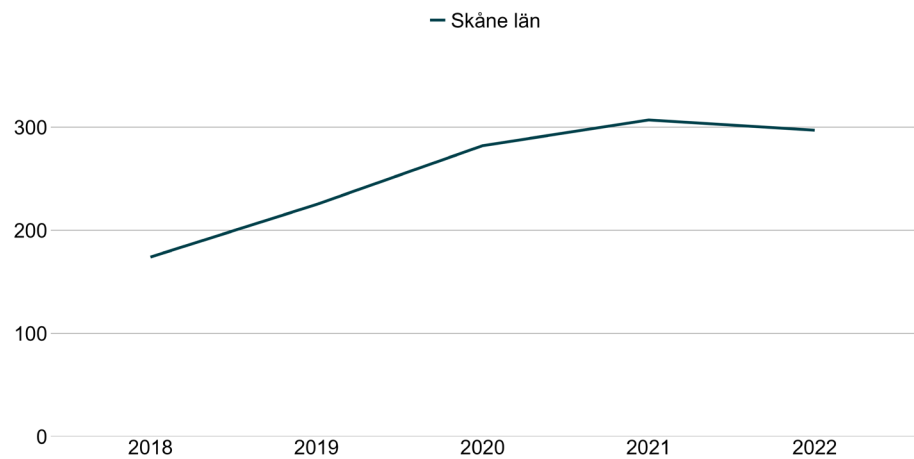

1 469 elever läste bygg- och anläggningsprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Uppåtgående trend för elevantalet inom komvux

Både i antal och andel elever har bygg och anläggning vuxit inom komvux sedan 2018. År 2018 studerade knappt 4 procent av eleverna som läste en yrkesinriktning inom komvux kurser inom bygg och anläggning. Motsvarande för 2022 var 6 procent.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom bygg och anläggning inom komvux i länet 2018–2022.

Bygg- och anläggningsutbildning i länet

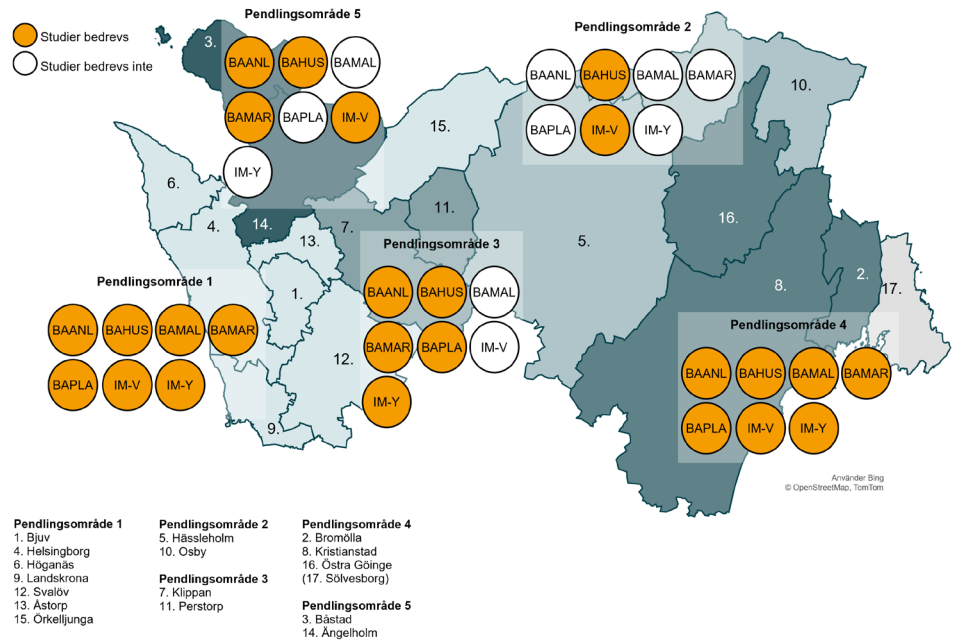
Tillgången till de olika inriktningarna inom bygg- och anläggningsprogrammet skiljde sig något åt mellan länets pendlingsområden läsåret 2022/23.

I pendlingsområdena med Helsingborg, Kristianstad och Lund som centrumkommuner fanns alla inriktningar tillgängliga. I övrigt skiljde sig tillgången på inriktningar mellan pendlingsområdena åt. Inriktningarna mot mark och anläggning samt husbyggnad fanns däremot tillgängliga i alla pendlingsområden. I länet bedrevs också bygg och anläggning som programinriktat val och yrkesintroduktion.

Figur. Utbud av bygg- och anläggningsprogrammet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.⁶¹

Förklaring av förkortningar

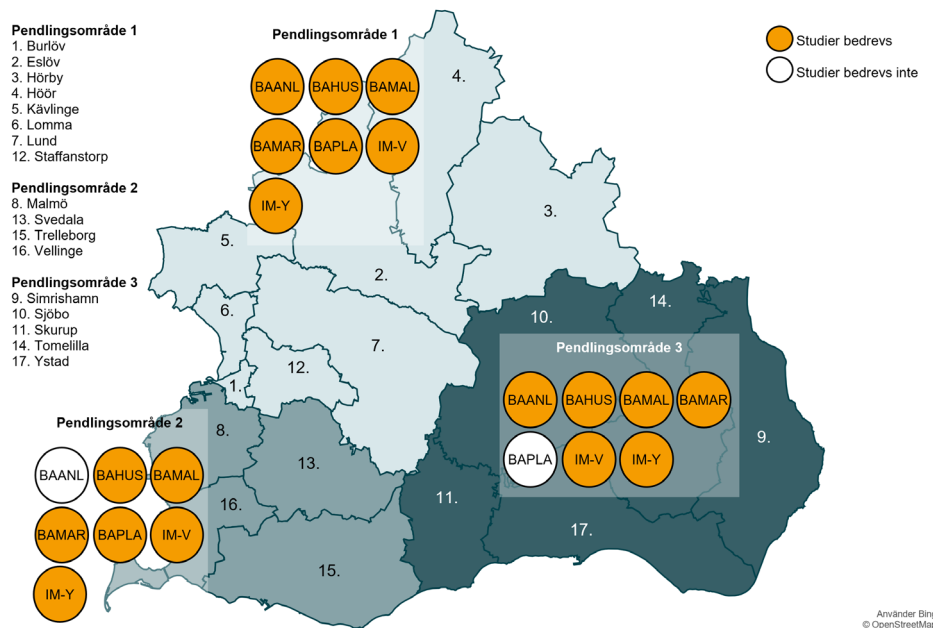
- BAANL anläggningsfordon
- BAHUS husbyggnad
- BAMAL måleri
- BAMAR mark och anläggning
- BAPLA plåtslageri
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

Figur. Utbud av bygg- och anläggningsprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.⁶²

Förklaring av förkortningar

- BAANL anläggningsfordon
- BAHUS husbyggnad
- BAMAL måleri
- BAMAR mark och anläggning
- BAPLA plåtslageri
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

61. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

62. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Yrkesinriktning inom bygg och anläggning på komvux bedrevs av 9 kommuner i länet åren 2020–2022.⁶³ I länet bedrev fyra kommuner en sammanhållen yrkesutbildning i form av yrkespaket inom bygg och anläggning under år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom bygg och anläggning i länet 2021.⁶⁴

Yrkespaket	Huvudman
Anläggningsförare	Kristianstad
Betongarbetare	Kristianstad, Malmö
Golvläggare	Kristianstad, Malmö
Murare	Kristianstad, Malmö
Målare	Kristianstad, Malmö, Ystad
Plattsättare	Kristianstad, Malmö
Träarbetare	Kristianstad, Malmö, Ystad
Väg- och anläggningsarbetare	Lund

63. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram åren 2020–2022.

64. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

El och energi

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på el- och energiprogrammet i gymnasieskolan bör öka. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer även att antalet elever som läser en el- och energiutbildning inom komvux bör öka. Finns det inte möjlighet att öka antalet elever inom komvux som helhet, bör el- och energiutbildningar prioriteras framför andra områden.

I Skåne län riskerar dagens brist på utbildade inom el-, automations-, dator- och kommunikationsteknik att fortsätta på sikt, enligt SCB:s prognos. Region Skåne delar denna bild.

Etableringsgraden bland de som har läst el- och energiprogrammet i gymnasieskolan eller en el- och energiutbildning inom komvux är relativt hög jämfört med andra utbildningsområden. En stor andel arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning. Exempelvis arbetar 31 procent av el- och energiutbildade från gymnasieskolan och 44 procent av el- och energiutbildade från komvux som installations- och serviceelektriker (av de som har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden).

Andelen förstahandssökande till el- och energiprogrammet i gymnasieskolan har ökat något de senaste åren. Inom komvux har antalet elever på el- och energiutbildningar ökat sedan 2018, och yrkesinriktningen var år 2022 den tredje största inom komvux i länet.

El- och energiprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i länets 8 pendlingsområden, men vilka inriktningar som bedrevs varierade. Programinriktat val mot el- och energiprogrammet bedrevs i 4 av länets pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot el och energi bedrevs i 2 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom el och energi av 6 av länets kommuner åren 2020–2022.

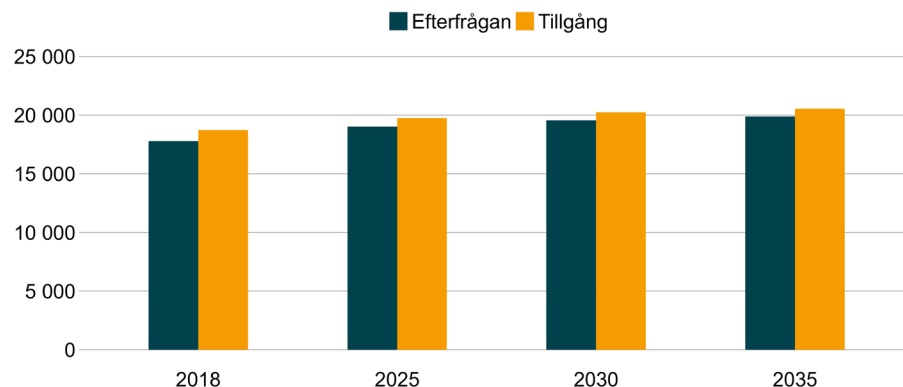
Risk för brist på utbildade på sikt enligt SCB

SCB bedömer arbetsmarknadsläget för personer med el-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning på gymnasial nivå. Detta motsvarar el- och energiprogrammets inriktningar mot automation, elteknik samt dator- och kommunikationsteknik i gymnasieskolan. Inriktningen mot energiteknik ingår SCB:s prognos för utbildningsgruppen VVS, drift, underhåll och energiteknik. Mer information om den prognosen finns i avsnittet om VVS- och fastighetsutbildning.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för viss brist på utbildade inom el-, automations-, dator- och kommunikationsteknik år 2035, detta gäller även i Skåne län. Då det redan vid prognosperiodens början bedömdes vara

brist på utbildade, och efterfrågan förväntas växa i högre grad än tillgången, är det risk för fortsatt brist på utbildade inom elteknik, automation, dator- och kommunikationsteknik till år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom el-, automations-, dator- och kommunikationsteknik fram till 2035 .

Källa: SCB

Regionen ser risk för fortsatt brist

Enligt Region Skåne ökar efterfrågan inom flera av programmets inriktningar. Regionen påpekar att det inte alltid räcker med enbart gymnasial utbildning då eftergymnasial utbildning kan krävas inom vissa områden.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns en risk för omfattande brist på utbildade

Skolverket har fått inspel från sju nationella branschföreträdare kring kompetensbehovet av utbildade inom el och energi.⁶⁵ Alla organisationer som har lämnat inspel delar SCB:s bedömning att det finns risk för brist på utbildade inom el och energi framgent.

Teknikföretagen, Industrierbetsgivarna och Livsmedelsföretagen anser att bristen riskerar att bli särskilt stor och kritisk i fråga om utbildade inom automationsteknik, installation och elteknik. Teknikföretagen och Industrierbetsgivarna anser att SCB:s prognos underskattar behovet av kompetens genom att inte fullt ut ta höjd för kompetensbristen på arbetsmarknaden i dag och ökade behov framgent. Anledningen är teknikskiften tillsammans med omfattande pensionsavgångar inom industrin. Elektrifieringen av industrin leder till att elkunskaper behövs i både större omfattning och inom fler områden. Även Installatörsföretagen anser att SCB:s prognos blir missvisande eftersom de inte beskriver behoven för varje inriktning för sig. Inom installationsbranschen rekryteras personer huvudsakligen från inriktningarna elteknik och automation.

65. Sveriges Järnvägsentreprenörer, Service- och kommunikationsfacket (Seko), Teknikföretagen, Industrierbetsgivarna, Livsmedelsföretagen, Svensk Elektronik, Installatörsföretagen.

Livsmedelsföretagen konstaterar att livsmedelsföretag anger kompetensbrist som sitt största investeringshinder. Många företag vill växa men kan inte på grund av att det saknas personal att rekrytera. Livsmedelsföretagen anser att det försvårar mycket för livsmedelsbranschen att inriktningen mot automation erbjuds i så få kommuner.

Även Svensk Elektronik anser att det finns en stor obalans mellan utbudet av utbildning inom el och energi och industrins behov av kompetens. Svensk Elektronik framhåller att elektronik och elektroniksystem utgör allt större och viktigare delar i många olika produkter och system. Det gör att behovet av kompetens uppstått i fler branscher och ökat i omfattning. Svensk Elektronik menar också att det behövs fler elektronikrelaterade kurser inom komvux.

Sveriges Järnvägsentreprenörer framhåller att det finns ett stort behov av personer som har läst programfördjupningen mot järnväg inom el och energiprogrammet. Sveriges Järnvägsentreprenörer menar också att programinriktningen erbjuds av mycket få huvudmän, vilket är ett skäl till att det är så få som utbildas.

Service- och kommunikationsfacket (Seko) lyfter att det saknas distributions- elektriker och kraftvärmetekniker i tillräcklig omfattning.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁶⁶

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas finnas stora eller mycket stora möjligheter till arbete år 2026 för flera yrken inom el- och energiområdet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom el- och energiområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Distributionselektriker	Stora möjligheter till arbete
Drifttekniker vid värme- och vattenverk	Stora möjligheter till arbete
Elektronikreparatör och kommunikationselektriker	Stora möjligheter till arbete
Industrielektriker	Stora möjligheter till arbete
Installations- och serviceelektriker	Mycket stora möjligheter till arbete
Supportttekniker inom it	Mycket stora möjligheter till arbete

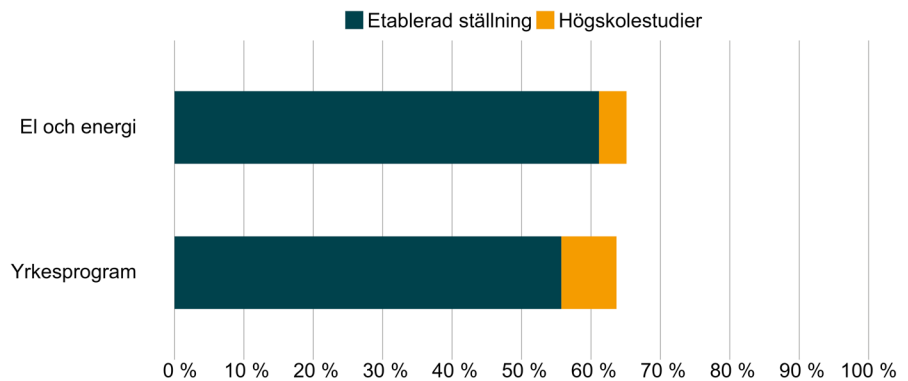
Källa: Arbetsförmedlingen

⁶⁶ Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt hög etablering för utbildade inom el och energi

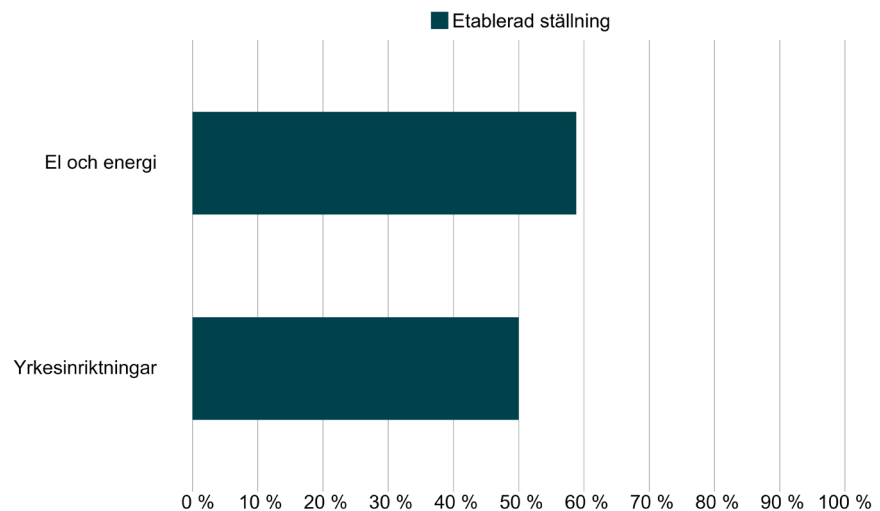
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är 61 procent av avgångseleverna från el- och energiprogrammet etablerade på arbetsmarknaden. Detta är något lägre än snittet för riket, men något högre än yrkesprogrammen i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁶⁷

Ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning mot el och energi inom komvux är 59 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är högre än den generella etableringsgraden efter yrkesinriktad komvux i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁶⁸

67. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

68. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Installations- och serviceelektriker är de vanligaste yrkena bland utbildade inom el och energi

Tabell. De vanligaste yrkena efter en el- och energiutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁶⁹

Skolform	Yrke	Andel
El- och energiprogrammet i gymnasieskolan	Installations- och serviceelektriker	31 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
	Elektronikreparatörer och kommunikationselektriker m.fl.	3 %
	Supporttekniker, it	3 %
	Butikssäljare, fackhandel	2 %
El- och energiutbildning inom komvux	Installations- och serviceelektriker	44 %
	Lager- och terminalpersonal	1 %
	Montörer, elektrisk och elektronisk	1 %

Källa: SCB

Ökande andel ungdomar väljer el- och energiprogrammet

El- och energiprogrammet utgjorde cirka 5 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.⁷⁰

Läsåret 2022/23 sökte 6 procent i länet till el- och energiprogrammet i första hand. Det är en lika stor andel som i riket. Andelen förstahandssökande har ökat med 1 procentenhet sedan 2017/18.

El- och energiprogrammet har den högsta andelen förstahandssökande av yrkesprogrammen i länet. Programmet har en ojämn könsfördelning, då 97 procent av de förstahandssökande var män.

Läsåret 2022/23 var inriktningen mot elteknik vanligast, med mer än hälften av eleverna i år två och i år tre.

Ökande antal elever på el- och energiutbildningar inom komvux

Antalet elever som läste inom yrkesinriktningen el och energi på komvux sjönk mellan 2018 och 2020 från 251 till 198 elever. År 2022 hade elevantalet ökat till 361 elever och blev den tredje största inriktningen efter inriktningarna vård och omsorg och barn och fritid.

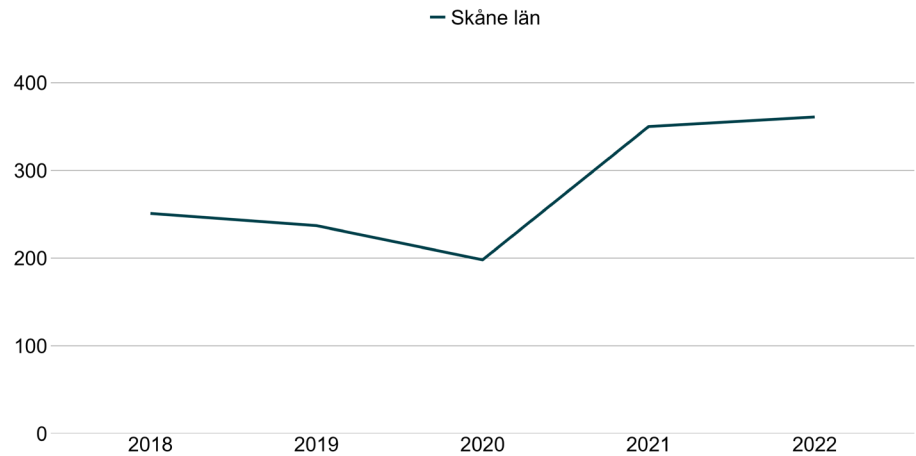
69. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

70. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

2 237 elever läste el- och energiprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom el och energi inom komvux i länet 2018–2022.

El- och energiutbildning i länet

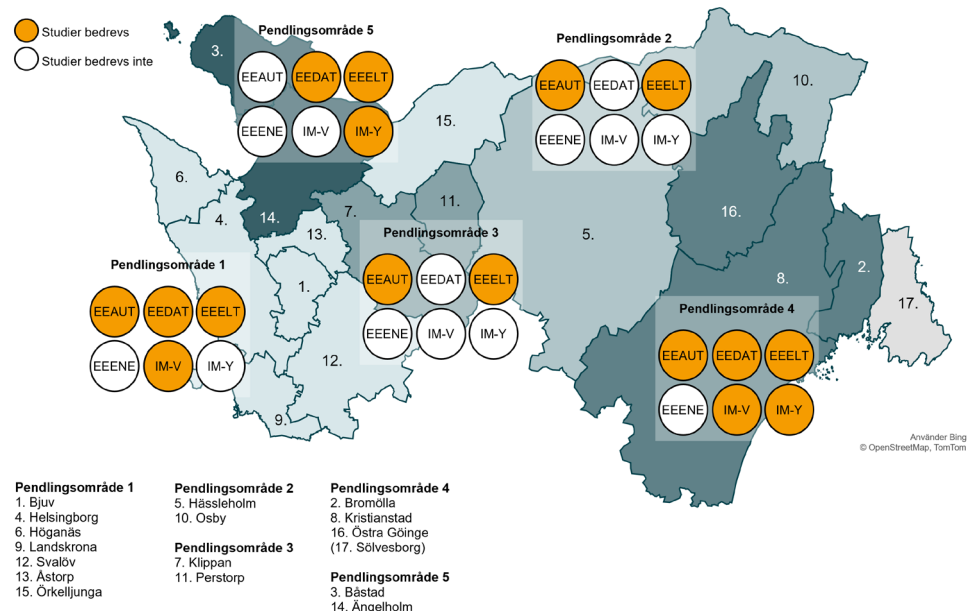
I länets båda pendlingsområden fanns inriktningarna automation, dator- och kommunikationsteknik samt elteknik läsåret 2022/23, medan inriktningen energiteknik saknades i länet.

El och energi som programinriktat val fanns i fyra av länets pendlingsområden, medan yrkesintroduktion endast fanns i två pendlingsområden.

Figur. Utbud av el- och energiprogrammet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.⁷¹

Förklaring av förkortningar

- EEAUT automation
- EEDAT dator- och kommunikationsteknik
- EEELT elteknik
- EEENE energiteknik
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

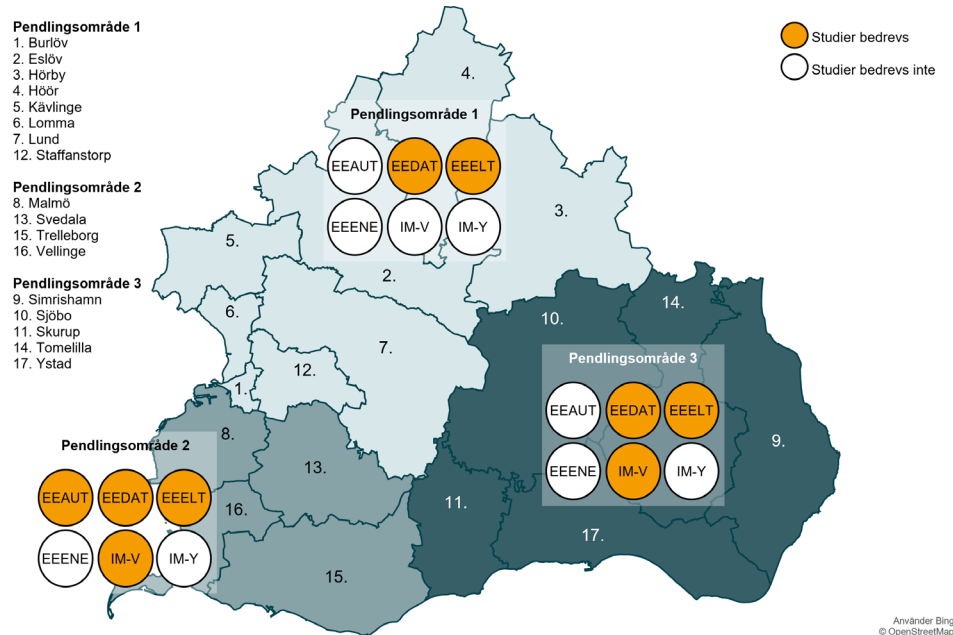

⁷¹. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Figur. Utbud av el- och energiprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.⁷²

Förklaring av förkortningar

EEAUT	automation
EEDAT	dator- och kommunikationsteknik
EEELT	elteknik
EENE	energiteknik
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

Yrkesinriktning inom el och energi på komvux bedrevs av 6 kommuner i länet åren 2020–2022.⁷³ Tre huvudmän bedrev el- och energiutbildning som yrkespaket inom komvux år 2021.

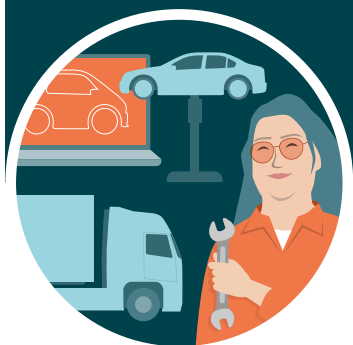
Tabell. Genomförda yrkespaket inom el och energi i länet 2021.⁷⁴

Yrkespaket	Huvudman
Elektriker	Kristianstad, Landskrona, Malmö
Larm- och säkerhetsteknik	Kristianstad
Installationstekniker	Malmö
Nätverkstekniker	Malmö

⁷² Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

⁷³ Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram åren 2020–2022.

⁷⁴ Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Fordon och transport

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på fordons- och transportprogrammet i gymnasieskolan bör öka. Ökningen bör ske inom inriktningarna karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner samt personbil.

Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer även att antalet elever som läser fordons- och transportutbildningar inom komvux bör öka. Ökningen bör ske inom fordonsutbildningar. Finns det inte möjlighet att öka antalet elever inom komvux som helhet, bör fordons- och transportutbildningar prioriteras framför andra områden.

I Skåne län riskerar dagens brist på fordonsutbildade att fortsätta framöver, enligt SCB:s prognoser. Däremot bedömer SCB att det finns risk för överskott på transportutbildade på lång sikt. Region Skåne och nationella branschföreträdare delar SCB:s bedömning av arbetsmarknadsläget för fordonsutbildade, men de gör en annan bedömning av läget för transportutbildade där de ser risk för brist.

Etableringsgraden bland personer som har läst fordons- och transportprogrammet i gymnasieskolan eller en fordons- och transportutbildning inom komvux är relativt hög jämfört med andra utbildningsområden. En stor andel arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning. Exempelvis arbetar 26 procent av de som läst en fordons- och transportutbildning inom komvux och har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden i länet som buss- och spårvagnsförare.

Ungdomars efterfrågan på fordons- och transportprogrammet i gymnasieskolan har ökat de senaste åren. Inom komvux har antalet elever som läser en fordons- och transportutbildning ökat sedan 2018, och yrkesinriktningen var år 2022 den fjärde största inom komvux i länet.

Fordons- och transportprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i länets 8 pendlingsområden, men vilka inriktningar som bedrevs varierade. Personbil var den enda inriktning som bedrevs i samtliga pendlingsområden. Programinriktat val mot fordons- och transportprogrammet bedrevs i 7 av 8 pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot fordon och transport bedrevs i alla pendlingsområden. Totalt 8 av länets kommuner bedrev utbildning inom fordon och transport inom komvux åren 2020–2022.

Risk för brist på fordonsutbildade på sikt enligt SCB

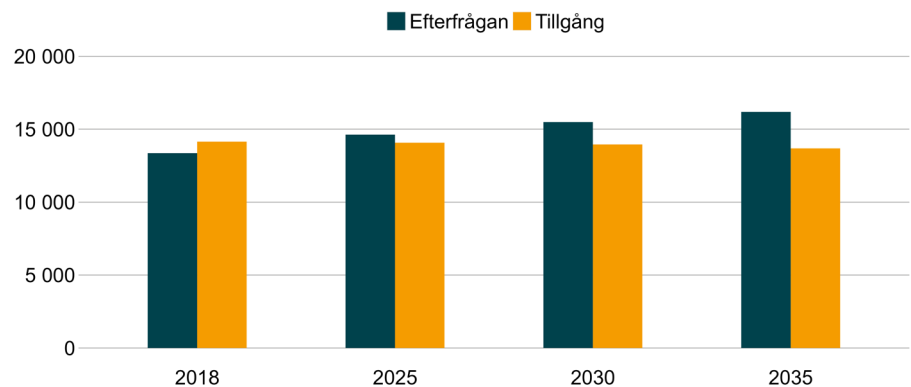
SCB gör separata arbetsmarknadsprognoser för utbildningsgrupperna fordon respektive transport.

Utbildningsgruppen fordonsutbildade omfattar personer som har läst fordons- och transportprogrammets inriktningar karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner samt personbil. De nationella yrkespaketen på komvux är lastbilmekaniker, maskinmekaniker, personbilmekaniker, reservdelsspecialist lätta fordon och reservdelsspecialist tunga fordon.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för stor brist på fordonsutbildade 2035. Detta gäller även för Skåne län.

Efterfrågan på fordonsutbildade växer i högre grad än tillgången. Detta innebär en risk för att bristen på fordonsutbildade ökar till år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på fordonsutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen ser risk för brist

Region Skåne ser en fortsatt ökad efterfrågan och brist på fordonsutbildade. Regionen lyfter bland annat att i och med elektrifieringen av fordon efterfrågas kunskaper om högvoltssystem och digitalisering.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av fordonsutbildade

En nationell branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om kompetensbehov av fordonsutbildade, Sveriges Fordonsverkstädernas Förening (SFVF).

SFVF delar bilden av att det finns ett stort behov av fordonsutbildade fram till år 2035. SFVF lyfter också att ytterligare en aspekt är att det pågår en stor omställning i fordonsbranschen. Omställningen gör att många yrkesverksamma kommer att behöva kompetensutveckla sig för att möta förändrade kompetensbehov i branschen.

Risk för överskott på transportutbildade på sikt enligt SCB

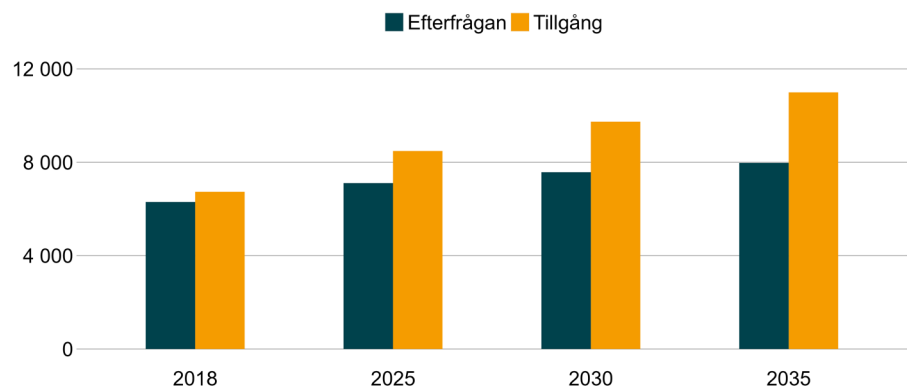
SCB gör separata arbetsmarknadsprognoser för utbildningsgrupperna fordon respektive transport.

Utbildningsgruppen transportutbildade omfattar personer som har läst fordons- och transportprogrammets inriktning transport. De nationella yrkespaketen på komvux är yrkesförare godstransport (C och CE) och yrkesförare persontransport.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för överskott på transportutbildade 2035.

I Skåne län är det brist på arbetskraft vid prognosperiodens start. Tillgången kommer dock att öka mer än efterfrågan, under perioden beräknas dagens brist vändas till ett överskott 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på transportutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen ser risk för brist på sikt

Region Skåne menar att statistiken från SCB är missvisande då många företag inte klassificerar chaufförer som yrkesförare utan som servicemedarbetare, och SCB inte heller på ett korrekt sätt har prognostiserat antalet yrkesförare med giltigt YKB. Regionen bedömer att behovet av yrkesförare kommer att öka den kommande tioårsperioden. Regionen påtalar att efterfrågan är särskilt stor vad gäller chaufförer för buss, lastbil, taxi och kranbil.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av transportutbildade

Tre nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om kompetensbehov av transportutbildade.⁷⁵ Transportföretagen framhåller att statistiken som ligger till grund för SCB:s prognos inte speglar det korrekta antalet yrkesverksamma i transportsektorn. Transportföretagen anser därför att SCB:s prognos underskattar hur behovet av transportutbildade kommer att utvecklas framåt. Transportföretagens bedömning är att behovet av utbildade kommer att vara långt mycket större än vad SCB:s prognos visar.

75. Kommunal, Transportföretagen och Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA).

Kommunal ser ett stort behov av buss- och spårvagnsförare nu och framåt. Pågående generationsskifte bland bussförare tillsammans med att kollektivtrafiken växer gör att efterfrågan på buss- och spårvagnsförare kommer att fortsätta vara hög. Kommunal bedömer att rekryteringsbehovet är störst i storstadsregionerna Stockholm, Västra Götaland och Skåne. Kommunal anser att det behövs fler elever som läser en utbildning inom fordon och transport och fler som väljer att läsa programfördjupningskurser i ämnet persontransporter (som ger behörighet till D-körkort).

Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA) anser att det finns brister i både SCB:s och Arbetsförmedlingens prognoser. TYA menar, precis som övriga branschföreträdare, att kompetensbehoven är större än vad prognoserna visar.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁷⁶

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas vara varierad konkurrens om arbete inom flera yrken inom fordons- och transportområdet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom fordons- och transportområdet

Yrke	Nationell prognos 2026
Buss- och spårvagnsförare	Mycket stora möjligheter till arbete
Lager- och terminalpersonal	Små till medelstora möjligheter till arbete
Lastbilsförare	Stora möjligheter till arbete
Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatör	Mycket stora möjligheter till arbete
Taxiförare	Mycket stora möjligheter till arbete
Truckförare	Stora möjligheter till arbete

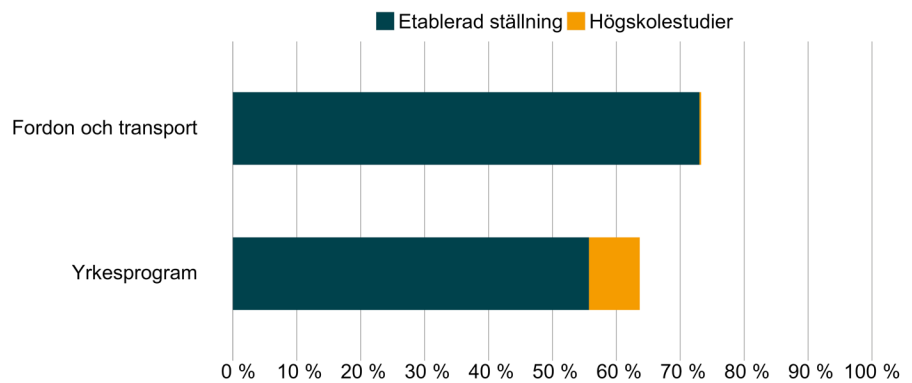
Källa: Arbetsförmedlingen

76. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt hög etableringsgrad efter utbildning inom fordon och transport

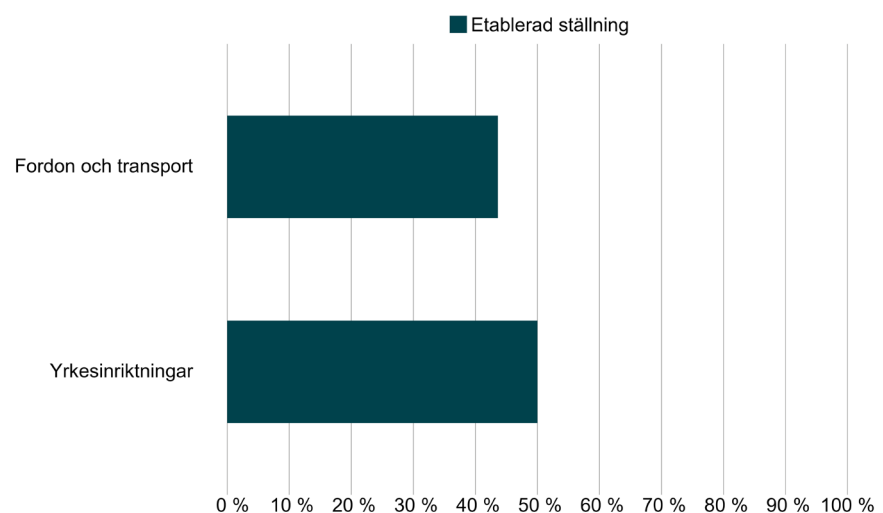
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning inom fordons- och transportprogrammet är 73 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en något lägre andel än för landet som helhet, och högre än yrkesprogrammen i länet generellt. Andelen som går vidare till högskolestudier ligger under 1 procent, vilket är betydligt lägre än genomsnittet för yrkesprogram i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁷⁷

Personer som har läst en fordons- och transportutbildning inom komvux på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden i något lägre grad än den generella etableringsgraden efter yrkesinriktad komvux i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁷⁸

77. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

78. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Lastbilsförare och buss- och spårvagnsförare är de vanligaste yrkena bland utbildade inom fordon och transport

Tabell. De vanligaste yrkena efter en fordons- och transportutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet⁷⁹

Skolform	Yrke	Andel
Fordons- och transportprogrammet i gymnasieskolan	Lastbilsförare m.fl.	21 %
	Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer	19 %
	Renhållnings- och återvinningsarbetare	3 %
	Lager- och terminalpersonal	3 %
	Anläggningsmaskinförare m.fl.	2 %
Fordons- och transportutbildning inom komvux	Buss- och spårvagnsförare	26 %
	Lastbilsförare m.fl.	16 %
	Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer	11 %
	Renhållnings- och återvinningsarbetare	4 %
	Anläggningsmaskinförare m.fl.	2 %

Källa: SCB

Andelen ungdomar som väljer fordons- och transportprogrammet ökar

Fordons- och transportprogrammet utgjorde 4 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.⁸⁰

Läsåret 2022/23 sökte 5 procent av länets ungdomar till fordons- och transportprogrammet i första hand. Det är på samma nivå som i riket. Andelen förstahandssökande har ökat något under de senaste åren, från 4 till 5 procent.

Fordons- och transportprogrammet har den högsta andelen förstahandssökande av yrkesprogrammen, och ligger på sjätte plats av de nationella programmen. Programmet har en ojämn könsfördelning, då 80 procent av de förstahandssökande var män.

I länet var inriktningen mot transport vanligast, med omkring hälften av eleverna i år två och tre.

1 657 elever läste fordons- och transportprogrammet i länet läsåret 2022/23.

79. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

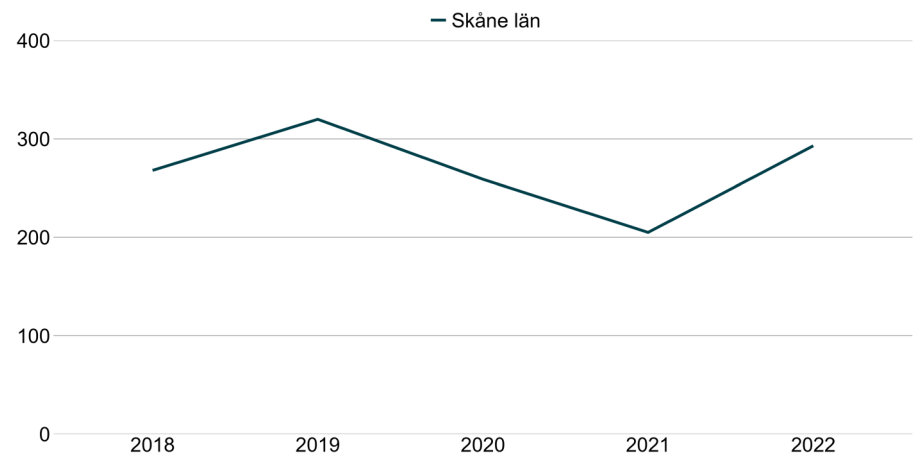
80. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Ökande antal elever på fordons- och transportutbildningar inom komvux

Eftersom komvux är kursbaserat kan fordons- och transportutbildningar läsas både som en sammanhållen utbildning i ett nationellt eller regionalt yrkespaket, eller genom att en elev själv söker till enstaka kurser. Detta gäller dock inte för yrkesförarutbildningar för buss och lastbil som leder till yrkeskompetensbevis (YKB), dessa måste läsas som sammanhållna yrkesutbildningar.

Antalet elever på komvux som läser yrkesinriktade kurser inom fordon och transport har ökat sedan 2018 men varierat under de senaste åren. Under 2022 omfattade utbildningsområdet cirka 6 procent av eleverna inom yrkesinriktad komvux.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom fordon och transport inom komvux i länet 2018–2022.

Fordons- och transportutbildning i länet

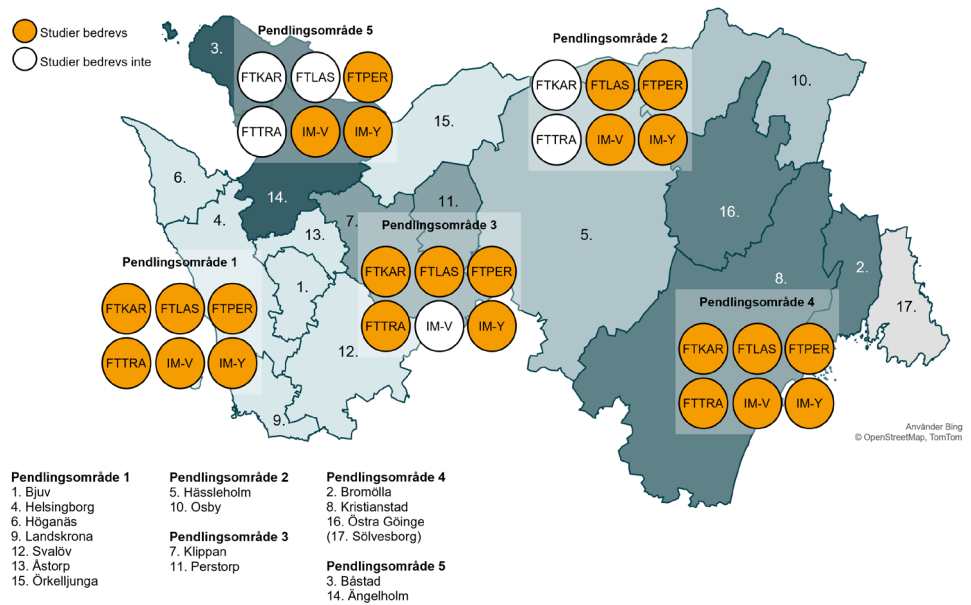
Tillgången till de olika inriktningarna inom fordons- och transportprogrammet skiljde sig något åt mellan länets pendlingsområden läsåret 2022/23. Inriktningen personbil fanns i samtliga pendlingsområden och i fyra av pendlingsområdena fanns samtliga inriktningar.

I samtliga pendlingsområden fanns introduktionsprogrammen yrkesintroduktion. Programinriktat val mot fordons- och transportprogrammet fanns i samtliga pendlingsområden, förutom i pendlingsområdet där Hässleholm var centrumkommun.

Figur. Utbud av fordons- och transportprogrammet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.⁸¹

Förklaring av förkortningar

- FTKAR karosseri och lackering
- FTLAS lastbil och mobila maskiner
- FTPER personbil
- FTTRA transport
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

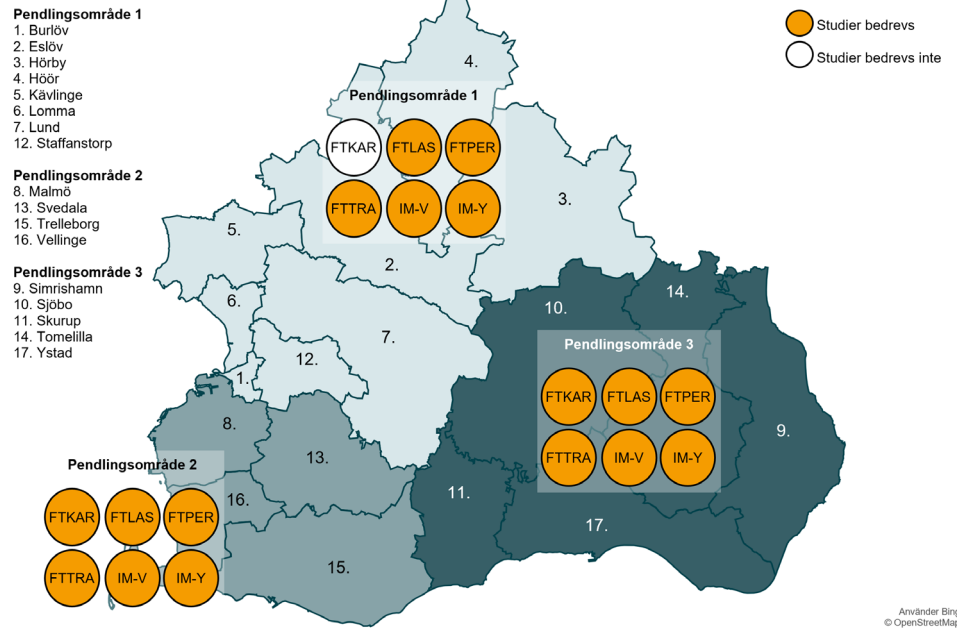

81. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Figur. Utbud av fordons- och transportprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.⁸²

Förklaring av förkortningar

- FTKAR karosseri och lackering
- FTLAS lastbil och mobila maskiner
- FTPER personbil
- FTTRA transport
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

Yrkesinriktning inom fordon och transport på komvux bedrevs av 8 kommuner i länet åren 2020–2022.⁸³ Tre av länets huvudmän bedrev fordon och transport som yrkespaket år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom fordon och transport i länet 2021.⁸⁴

Yrkespaket	Huvudman
Lager- och terminalarbetare	Malmö
Lastbilmekaniker	Kristianstad
Personbilmekaniker	Kristianstad
Yrkesförare och persontransport	Lund

^{82.} Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.
^{83.} Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.
^{84.} Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Försäljning och service

Försäljnings- och serviceprogrammet ersatte handels- och administrationsprogrammet i juli 2022. Det innebär att examensmål och programstruktur för gymnasieskolans program har förändrats. Dessutom har de nationella yrkespaketen inom handel och administration inom komvux ersatts av nya yrkespaket inom försäljning och service.

Delar av den statistik Skolverket använder i underlaget baseras på personer som har läst handels- och administrationsprogrammet eller handels- och administrationsutbildningar inom komvux. Därför förekommer både den gamla och den nya utbildningen i planeringsunderlaget.

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

En del av statistiken som Skolverket baserar sina bedömningar på omfattar elever från handels- och administrationsprogrammet i gymnasieskolan och handels- och administrationsutbildningar inom komvux. Eftersom försäljning och service är ett nytt program finns det ingen statistik över till exempel etableringsgrad eller vanligaste yrken efter utbildningen. Mot bakgrund av detta finns en viss osäkerhet i Skolverkets bedömningar av försäljnings- och serviceutbildningar. Skolverket avser att följa hur det framöver går för eleverna som läser de nya utbildningarna.

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på försäljnings- och serviceprogrammet i gymnasieskolan bör minska mot bakgrund av att det finns ett större behov att öka andelen erbjudna platser på andra program i gymnasieskolan. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer vidare att antalet elever som läser en försäljnings- och serviceutbildning inom komvux bör behållas på nuvarande nivå.

Enligt SCB:s bedömning väntas det råda balans mellan tillgång och efterfrågan på handels- och administrationsutbildade i Skåne län på sikt. Etableringsgraden bland de som har läst handels- och administrationsprogrammet i gymnasieskolan eller en handels- och administrationsutbildning inom komvux är relativt låg jämfört med andra utbildningsområden, och en jämförelsevis liten andel arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning. Samtidigt är butikssäljare det vanligaste yrket bland handels- och administrationsutbildade från gymnasieskolan.

Ungdomars efterfrågan på handels- och administrationsprogrammet respektive försäljnings- och serviceprogrammet i gymnasieskolan har varit relativt stabil under de senaste åren. Inom komvux har antalet elever som läser en handels- och administrationstutbildning eller försäljnings- och serviceutbildning minskat sedan år 2018.

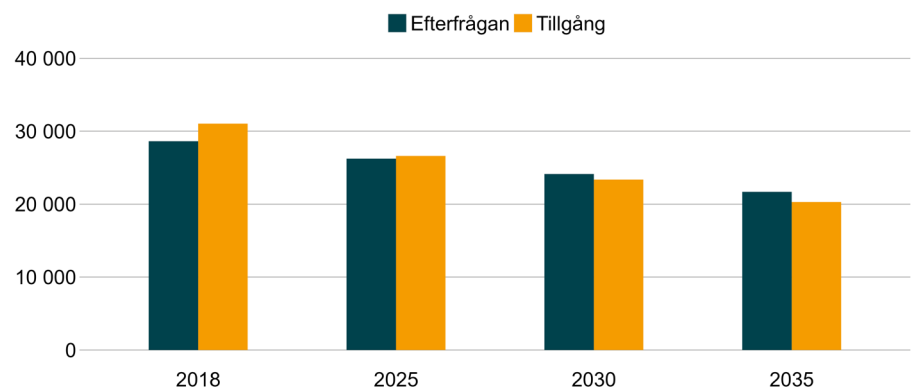
Försäljnings- och serviceprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i länets 8 pendlingsområden. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i 7 pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot försäljning och service bedrevs i 5 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom handel och administration av 8 av länets kommuner åren 2020–2022.

Balanserat arbetsmarknadsläge för handels- och administrationsutbildade på sikt enligt SCB

På nationell nivå bedömer SCB att det kommer bli en minskad tillgång och efterfrågan på handels- och administrationsutbildade år 2035.

Eftersom tillgången och efterfrågan på handels- och administrationsutbildade väntas minska i motsvarande utsträckning i Skåne län bedömer SCB att det kommer att råda ett relativt balanserat arbetsmarknadsläge år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på handels- och administrationsutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen delar SCB:s bild

Region Skåne delar SCB:s bedömning av arbetsmarknadsläget för handels- och administrationsutbildade. Regionen lyfter också att det finns särskilt stor efterfrågan på personal inom bland annat kundservice, reception, administration och lager. Det efterfrågas också e-handelskunskap och integrering mot lagerhantering.

Nationella branschföreträdare anser att antalet utbildningsplatser inte motsvarar branschens behov

Två nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om kompetensbehov av utbildade inom försäljning och service.⁸⁵

Handelsrådet konstaterar att eftersom SCB:s prognos utgår från det tidigare gymnasieprogrammet (handel och administration) utgörs utbildningsgruppen av både personer inom handelsyrken och inom generella administrativa yrken. Samtidigt omfattas inte stora yrkesgrupper som lager- och terminalarbetare av analysen, vilka också är relevanta yrkesspår för personer med försäljnings- och serviceutbildning. Handeln rekryterar brett från flera olika yrkesprogram och personer med studieförberedande utbildning och Handelsrådet anser därför att prognosen för en utbildningsgrupp inte ger hela bilden av handelns samlade kompetensbehov. Handelsrådets bedömning är att antalet utbildningsplatser som finns inom försäljning och service i dag inte motsvarar branschens behov av utbildad personal fram till år 2035.

Handelsanställdas förbund instämmer i Handelsrådets synpunkter.

Små till medelstora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁸⁶

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå är små till medelstora möjligheter till arbete inom flera yrken inom handels- och administrationsområdet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom handels- och administrationsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Administratör och sekreterare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Butikssäljare inom fack- eller daglighandel	Små till medelstora möjligheter till arbete
Ekonomiassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete
Företagssäljare	Stora möjligheter till arbete
Inköps- och orderassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete
Kundtjänstpersonal	Små till medelstora möjligheter till arbete
Lager- och terminalpersonal	Små till medelstora möjligheter till arbete
Löne- och personaladministratör	Små till medelstora möjligheter till arbete
Marknads- och försäljningsassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

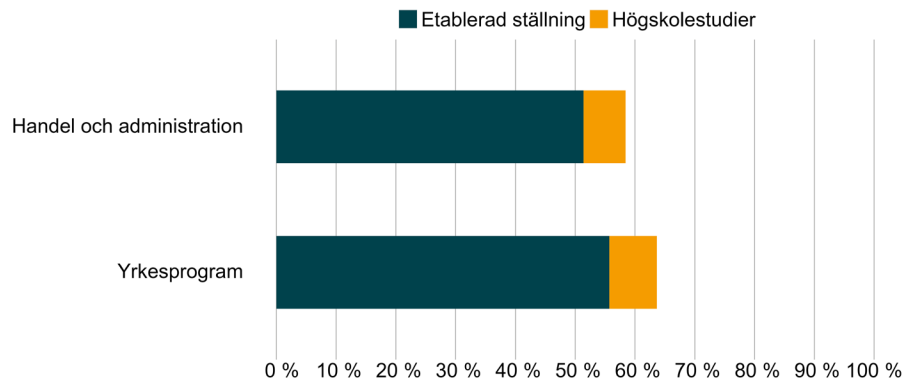
85. Handelsrådet och Handelsanställdas förbund.

86. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom handel och administration

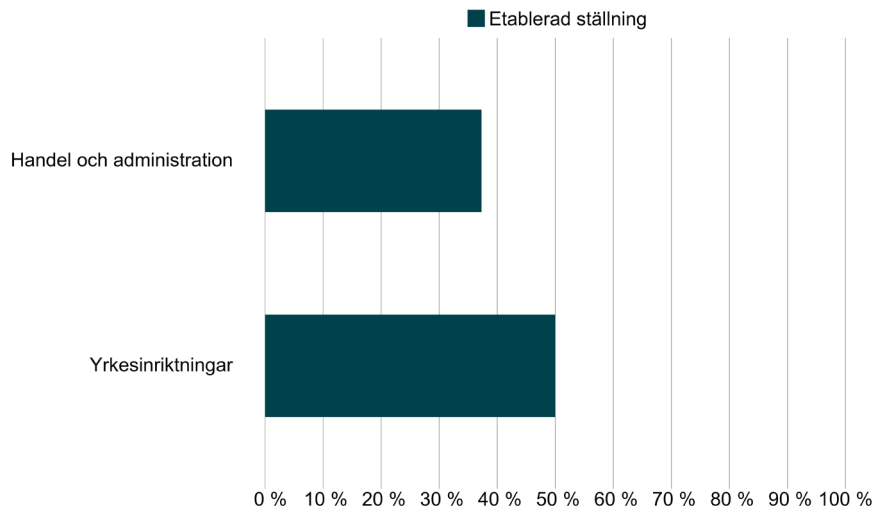
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är hälften av länets avgångselever inom handel och administration etablerade på arbetsmarknaden. Detta är något lägre än snittet för riket, och lägre än yrkesprogrammen i länet generellt. Cirka 7 procent av avgångseleverna har efter tre år gått vidare till högskolestudier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁸⁷

Etableringen för avgångselever från yrkesinriktad komvux inom handel- och administration var 37 procent, vilket var lägre än för riket där etableringsgraden låg på 46 procent, och lägre än för yrkesinriktad komvux i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁸⁸

87. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

88. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Butikssäljare är det vanligaste yrket bland utbildade inom handel och administration

Tabell. De vanligaste yrkena efter en handels- och administrationsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁸⁹

Skolform	Yrke	Andel
Handels- och administrationsprogrammet i gymnasieskolan	Butikssäljare, fackhandel	16 %
	Butikssäljare, dagligvaror	13 %
	Lager- och terminalpersonal	6 %
	Vårdbiträden	4 %
	Barnskötare	3 %
Handels- och administrationsutbildning inom komvux	Övriga kontorsassistenter och sekreterare	7 %
	Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	7 %
	Ekonomiassistenter m.fl.	6 %
	Lager- och terminalpersonal	6 %
	Butikssäljare, dagligvaror	4 %
	Butikssäljare, fackhandel	4 %
	Kundtjänstpersonal	4 %

Källa: SCB

Stabil efterfrågan på försäljnings- och serviceprogrammet

Försäljning- och serviceprogrammet utgjorde ungefär 3 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.⁹⁰

Lsåret 2022/23 sökte 3 procent av länets ungdomar till försäljnings- och serviceprogrammet i första hand, vilket är på samma nivå som för riket. Andelen förstahandssökande har legat på samma nivå under de senaste åren.⁹¹ Försäljnings- och serviceprogrammet har den sjätte högsta andelen förstahandssökande av yrkesprogrammen, och ligger på elfte plats av de nationella programmen. En något högre andel män sökte programmet jämfört med kvinnor, 54 respektive 46 procent.

1 177 elever läste på handel- och administrationsprogrammet eller försäljnings- och serviceprogrammet i länet läsåret 2022/23.

89. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

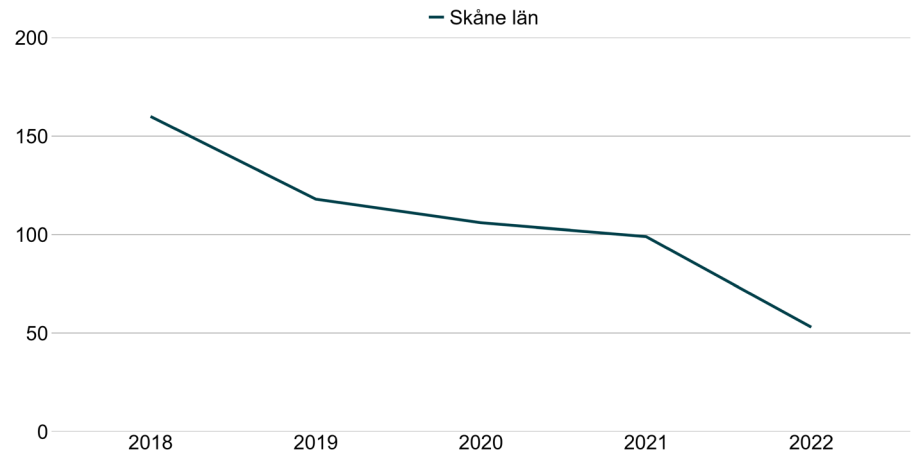
90. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

91. Fram till läsåret 2022/23 gäller uppgifterna det tidigare handels- och administrationsprogrammet.

Minskat elevantal inom komvux

Handel och administration eller försäljning och service har under de senaste åren varit en av de minsta yrkesinriktningarna inom komvux i länet. Antalet elever har minskat sedan 2018.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom handel och administration eller försäljning och service inom komvux i länet 2018–2022.

Försäljnings- och serviceutbildning i länet

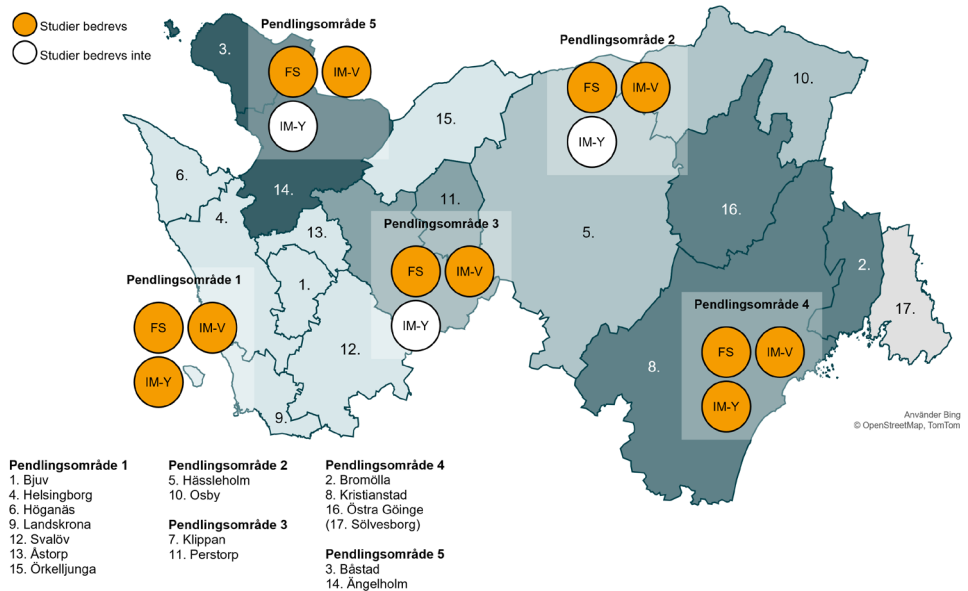
Försäljnings- och serviceprogrammet bedrevs som nationellt program i samtliga av länets pendlingsområden läsåret 2022/23. Programinriktat val bedrevs i alla utom ett pendlingsområde och yrkesintroduktion i fem av länets åtta pendlingsområden.

Figur. Utbud av försäljnings- och serviceprogrammet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.⁹²

Förklaring av förkortningar

FS försäljnings- och serviceprogrammet*
IM-V programinriktat val
IM-Y yrkesintroduktion

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammets två inriktningar, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

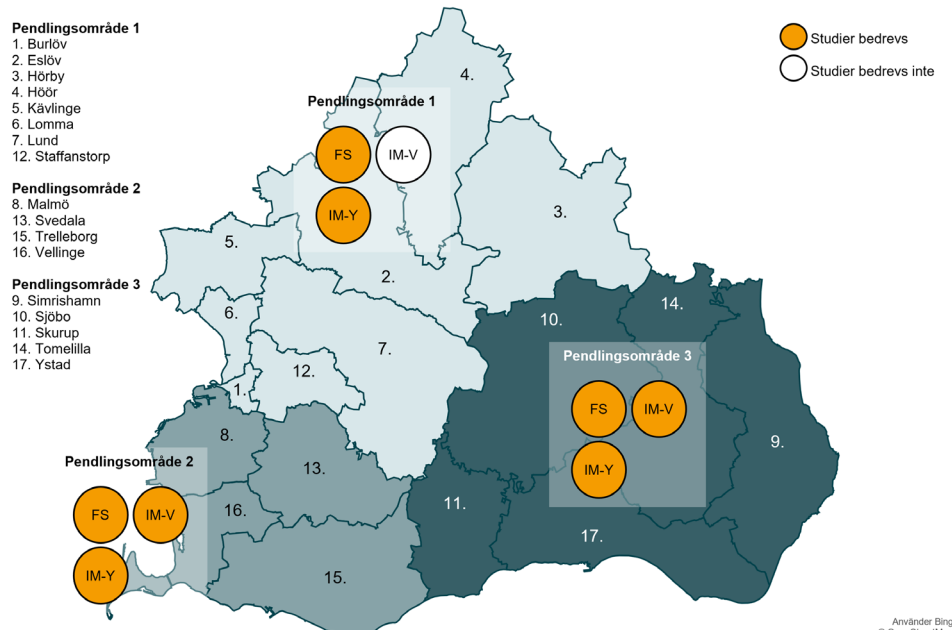

Figur. Utbud av försäljnings- och serviceprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23⁹³

Förklaring av förkortningar

FS försäljnings- och serviceprogrammet*
IM-V programinriktat val
IM-Y yrkesintroduktion

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammets två inriktningar, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

92. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.
93. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Yrkesinriktning inom handel och administration eller försäljning och service på komvux bedrevs av 8 kommuner i länet åren 2020–2022.⁹⁴

Fyra huvudmän bedrev handels- och administrationsutbildning som yrkespaket år 2021. Sedan 1 juli 2022 har de nationella yrkespaketen inom handel och administration utgått till förmån för tio nya nationella yrkespaket inom försäljning och service.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom handel och administration i länet 2021.⁹⁵

Yrkespaket	Huvudman
Administratör	Sjöbo, Ystad, Östra Göinge
Ekonomi- och redovisningsassistent	Sjöbo, Ystad, Örkelljunga
HR-assistent	Sjöbo, Ystad
Inköpsassistent	Sjöbo

94. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

95. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Hantverk

Från och med hösten 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av ett nytt nationellt program som heter frisör- och stylistprogrammet. Programmet motsvarar dagens inriktning frisör, barberare och hår- och makeupstylist på hantverksprogrammet. De övriga inriktningarna inom hantverksprogrammet, finsnickeri, florist, textil design och övriga hantverk, har möjlighet att efter godkänd ansökan bedrivs som riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.

I dag läser nio av tio elever på hantverksprogrammet i Sverige inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist eller de äldre inriktningarna frisör eller yrkesutgången hår- och makeupstylist inom inriktningen övriga hantverk.

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Hantverksprogrammet upphör och frisör- och stylistprogrammet införs år 2025. Inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist omfattade 90 procent av hantverksprogrammets elever i Sverige läsåret 2022/23. De nationella yrkespaketen inom frisör och barberare utgjorde tillsammans med regionala yrkespaket inom bland annat hår- och makeupstylist en majoritet av de yrkespaket inom hantverk som bedrevs inom komvux år 2021. Skolverket anser därför att bedömningarna gällande utbildningsplatser på hantverksprogrammet och hantverksutbildningar inom komvux kan överföras på planering och dimensionering av frisör- och stylistprogrammet samt motsvarande utbildning inom komvux. För de övriga fyra inriktningarna gör Skolverket ingen bedömning.

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på det kommande frisör- och stylistprogrammet i gymnasieskolan vara lägre än andel erbjudna platser på hantverksprogrammet läsåret 2022/23. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. För komvux bedömer Skolverket att antalet utbildningsplatser inom det kommande yrkesområdet frisör och stylist bör behållas samma nivå som för hantverksutbildning 2022.

SCB gör ingen prognos för hantverksutbildade. Region Skåne bedömer att det är risk för brist på hantverksutbildade på kort sikt och på lång sikt, men lyfter fram att bristen på utbildade gäller finsnickare, möbelsnickare, möbeltapetserare, smeder och utbildade inom byggnadsvård. Även nationella branschföreträdare menar att det finns risk för brist på utbildade.

Totalt 90 procent av hantverksprogrammets elever i Skåne län läste inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist eller motsvarande äldre inriktningar.

Etableringsgraden bland hantverksutbildade är jämförelsevis låg. Butikssäljare är det vanligaste yrket för utbildade inom hantverk inom gymnasieskolan och komvux med etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden.

Andelen förstahandssökande till hantverksprogrammet i gymnasieskolan har legat på samma nivå de senaste åren. Inom komvux har antalet elever som studerat inom hantverksutbildningar minskat sedan år 2018, och yrkesinriktningen var år 2022 en av de minsta inom komvux i länet.

Totalt bedrevs hantverksprogrammet i 6 av länets 8 pendlingsområden. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i 5 pendlingsområden och yrkesintroduktion med inriktning mot hantverk bedrevs i 4 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs hantverksutbildning av 6 kommuner åren 2020–2022.

SCB gör ingen prognos för hantverksutbildade

I SCB:s prognos saknas en utbildningsgrupp som omfattar personer som har läst hantverksprogrammet. Skälet är att utbildningsgruppen är mycket svårångad, inte minst för att de finns i så många olika branscher. Dessutom skapar tidigare förändringar i gymnasieprogrammets inriktningar gränsdragningsproblem mellan industritekniska programmet och hantverksprogrammet.

Regionen ser risk för brist

Efter samråd med berörda företag och branscher samt Region Skånes kulturförvaltning ser regionen en brist på utbildade inom hantverksutbildningen på både kort och lång sikt. Bristen på utbildade gäller inriktningarna finsnickeri, möbelsnickare, möbeltapetserare smeder, brist inom byggnadsvårdsutbildningar – fönsterhantverk, murare, halmtaksläggning, timmerhusbygge.

Regionen tillägger att ett ökat fokus på hållbarhet och cirkularitet ökar behovet av utbildade inom exempelvis rekonditionering, re-design och omklädnad.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av hantverksutbildade

Tre nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om behovet av hantverksutbildade.⁹⁶ Samtliga branschföreträdare ser att det finns ett stort behov av utbildade inom olika hantverk framöver. Behoven är särskilt stora inom vissa inriktningar och yrkesområden.

Frisörföretagarna bedömer att det behövs fler frisörspiranter och barberare i flera delar av landet. Frisörföretagarna konstaterar också att antalet stylister och makeupartister är större än vad som efterfrågas i branschen.

Sveriges Hantverksråd anser att det finns för få kvalificerade hantverkare utifrån samhällets behov. Samtidigt är antalet yrkesverksamma få inom flera hantverksyrken. Sveriges Hantverksråd menar att hantverksutbildade har nyckelkompetenser som behövs för olika typer av tjänster i samhället och för omställningen till ett hållbart samhälle. Sveriges Hantverksråd bedömer att behovet av hantverksutbildade kommer att öka framöver. Ett skäl till att efterfrågan ökar är att marknadsefterfrågan på produkter eller tjänster inom nya eller nygamla hantverksyrken ökar.

96. Frisörföretagarna, Sveriges Hantverksråd och Sveriges Skrädderiförbund.

Sveriges Skrädderiförbund ser en risk för att den förestående förändringen av hantverksprogrammet kommer att påverka kompetensförsörjningen inom skrädderibranschen negativt. Personer med kunskaper inom textil finns i flera olika branscher och det finns ett behov av fler utbildade med kompetens inom bland annat avancerad sömnadsteknik framåt. Enligt Sveriges Skrädderiförbund beror det både på en hög medelålder bland dagens yrkesverksamma och på att det finns en ökad efterfrågan på tjänster för att reparera och återvinna kläder, vilket ökar behovet av kompetens.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁹⁷

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas bli låg konkurrens om arbete inom flera yrken inom hantverksområdet år 2026.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom hantverksområdet

Yrke	Nationell prognos 2026
Fin-, inrednings- och möbelsnickare	Stora möjligheter till arbete
Frisör	Stora möjligheter till arbete

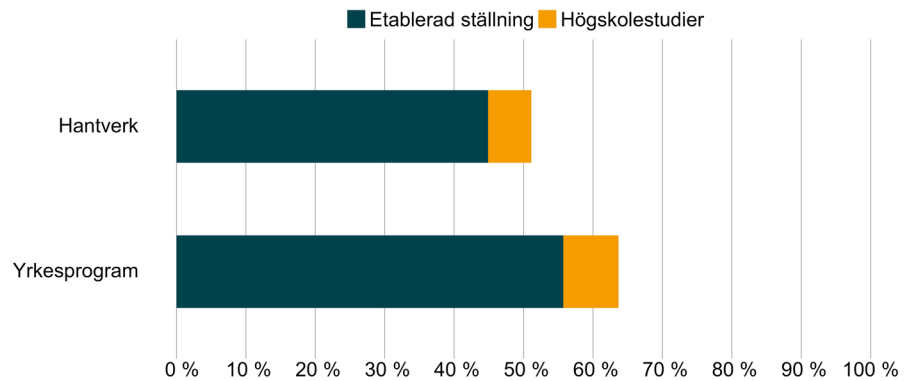
Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom hantverk

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning på hantverksprogrammet är 45 procent av de utbildade i länet etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än genomsnittet för riket och lägre än för yrkesprogrammen i länet generellt. Cirka 7 procent har tre år efter avslutad utbildning gått vidare till högskolestudier.

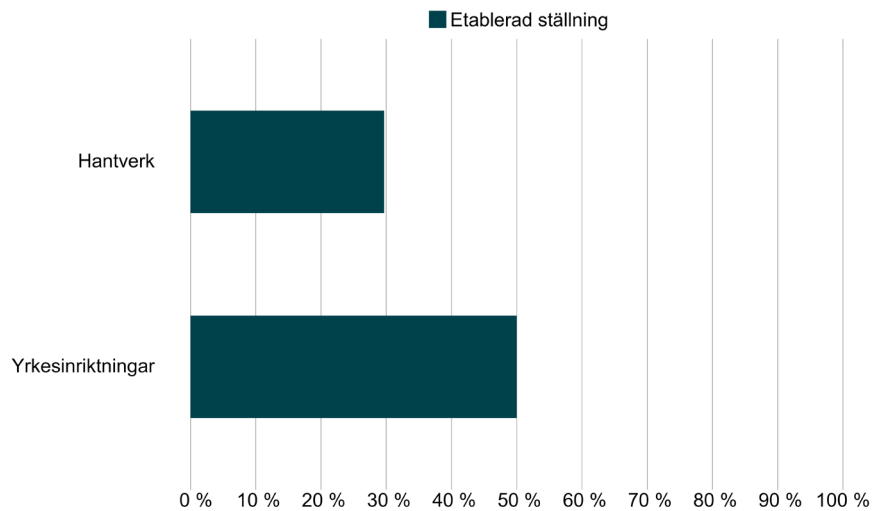
⁹⁷ Alla yrken finns inte med i yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) eller mycket heterogena yrkesgrupper.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁹⁸

Etableringen för avgångselever från yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning inom hantverk var 30 procent, vilket var något lägre än för riket där etableringsgraden låg på 33 procent. Etableringsgraden för hantverk i länet var låg även jämfört med yrkesutbildningar sammantaget i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁹⁹

98. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

99. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Butikssäljare inom fackhandel är det vanligaste yrket bland hantverksutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en hantverksutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet¹⁰⁰

Skolform	Yrke	Andel
Hantverksprogrammet i gymnasieskolan	Butikssäljare, fackhandel	15 %
	Frisörer	10 %
	Vårdbiträden	5 %
	Butikssäljare, dagligvaror	5 %
	Barnskötare	4 %
Hantverksutbildning inom komvux	Butikssäljare, fackhandel	7 %
	Butikssäljare, dagligvaror	2 %
	Vårdare, boendestödare	2 %
	Finmekaniker	2 %
	Fin-, inrednings- och möbelsnickare	2 %

Källa: SCB

878 elever läste på hantverksprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Stabil efterfrågan på hantverksprogrammet

Hantverksprogrammet utgjorde 2 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.¹⁰¹

Lsåret 2022/23 sökte 3 procent av länets ungdomar till hantverksprogrammet i första hand. Det är en lika stor andel som i riket. Andelen förstahandssökande har legat på samma nivå under de senaste åren.

Hantverksprogrammet har den åttonde högsta andelen förstahandssökande av yrkesprogrammen i länet, och ligger på trettonde plats av de nationella programmen. Programmet har en ojämn könsfördelning, då 92 procent av de förstahandssökande var kvinnor.

Lsåret 2022/23 utgjorde inriktningarna frisör, barberare och hår- och makeupstylist samt de tidigare programmen frisör och övriga hantverk: hår- och makeupstylist de största inriktningarna, med totalt nio av tio elever. Övriga elever läste finsnickeri, florist, textil design eller övriga hantverk.

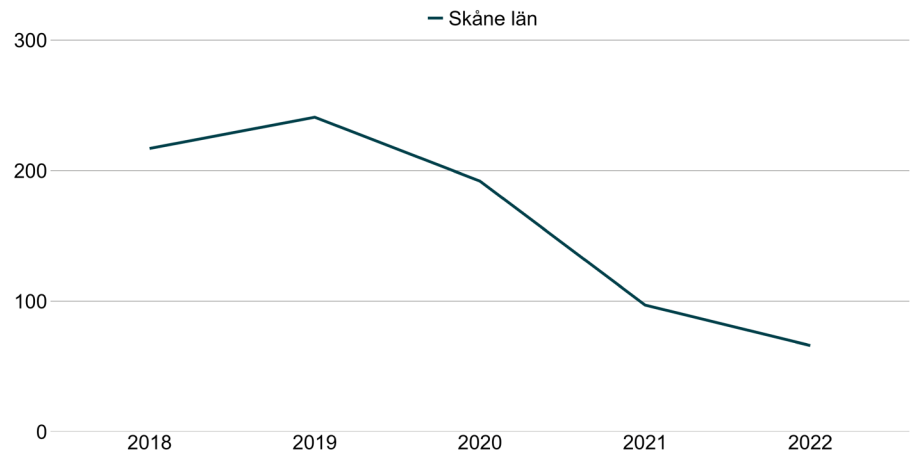
^{100.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

^{101.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Minskat antal elever inom komvux

Antalet elever som har läst yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom hantverk har minskat de senaste åren. År 2022 utgjorde de drygt 1 procent av eleverna på yrkesinriktad komvux i länet.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom hantverk inom komvux i länet 2018–2022.

Hantverksutbildning i länet

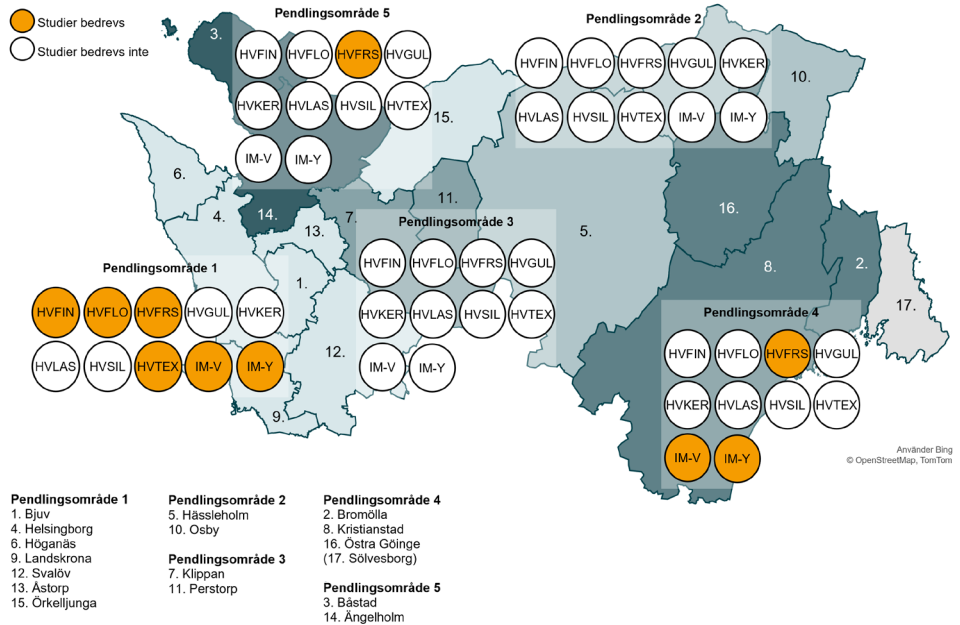
I pendlingsområdet där Malmö är centrumkommun finns samtliga inriktningar representerade. I två av pendlingsområdena där Hässleholm och Klippan är centrumkommuner bedrevs ingen utbildning inom hantverk 2022/23. Hantverksutbildning bedrevs som programinriktat val i fem av pendlingsområdena och som yrkesintroduktion i fyra av pendlingsområdena.

Figur. Utbud av hantverksprogrammet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁰²

Förklaring av förkortningar

- HVFIN finsnickeri
- HVFLO florist
- HVFRS frisör, barberare och
hår- och makeupstylist*
- HVGUL guldsmed
- HVKER keramik
- HVLAS låssmed
- HVSIL silversmed
- HVTEX textil design
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

* I statistiken för inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist ingår även elever som läser de tidigare inriktningarna frisör eller övriga hantverk: hår- och makeupstylist

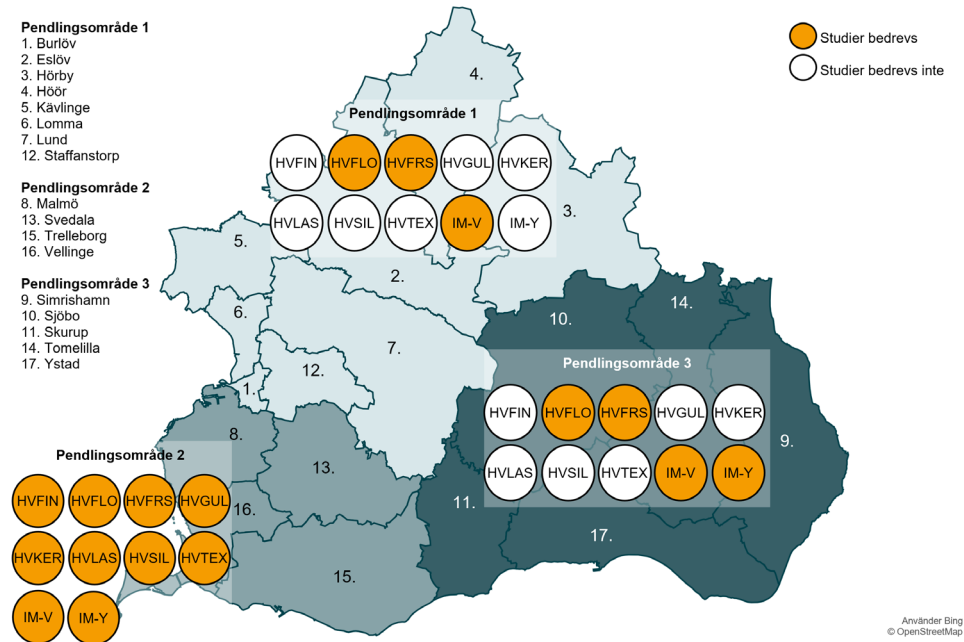

Figur. Utbud av hantverksprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23¹⁰³

Förklaring av förkortningar

- HVFIN finsnickeri
- HVFLO florist
- HVFRS frisör, barberare och
hår- och makeupstylist*
- HVGUL guldsmed
- HVKER keramik
- HVLAS låssmed
- HVSIL silversmed
- HVTEX textil design
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

* I statistiken för inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist ingår även elever som läser de tidigare inriktningarna frisör eller övriga hantverk: hår- och makeupstylist

102. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

103. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Yrkesinriktning inom hantverk på komvux bedrevs av 6 kommuner i länet åren 2020–2022.¹⁰⁴ En huvudman, Kristianstad, bedrev hantverksutbildning som yrkespaket år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom hantverk i länet 2021.¹⁰⁵

Yrkespaket	Huvudman
Frisöraspirant	Kristianstad

¹⁰⁴. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

¹⁰⁵. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Hotell och turism

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på hotell- och turismprogrammet i gymnasieskolan bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser inom hotell- och turismutbildningar på komvux bör behållas på nuvarande nivå.

SCB gör ingen prognos för hotell- och turismutbildade. Region Skåne bedömer att det finns risk för brist på utbildade, både på lång sikt och på kort sikt. Även nationella branschföreträdare menar att det finns risk för brist på utbildade. Etableringsgraden för de som har läst hotell- och turismprogrammet i gymnasieskolan är lägre jämfört med de som läst övriga yrkesprogram.

Ungdomars efterfrågan på hotell- och turismprogrammet i gymnasieskolan har legat på samma nivå under de senaste åren, programmet har runt 1 procent av länets förstahandssökande. Inom komvux endast ett fåtal elever per år läst hotell- och turismutbildningar sedan år 2018, yrkesinriktningen är länets minsta inom komvux.

Hotell- och turismprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i 6 av länets 8 pendlingsområden. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i 5 pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot hotell och turism bedrevs i 3 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs hotell- och turismutbildning av Landskrona kommun under åren 2020–2022.

SCB gör ingen prognos för hotell- och turismutbildade

I SCB:s prognos saknas en utbildningsgrupp som omfattar personer som har läst hotell- och turismprogrammet. Skälet är att utbildningsgruppen är mycket svår fångad, inte minst för att den finns i så många olika branscher. Dessutom skapar tidigare förändringar i gymnasieprogrammets inriktningar gränsdragningsproblem mellan restaurang- och livsmedelsprogrammet och hotell- och turismprogrammet.

Regionen ser risk för brist

Region Skåne ser en brist på utbildade receptionister/bokningsvärdar både på kort och lång sikt, och i hela länet. Regionen påpekar dock att dessa yrken kan komma att digitaliseras.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns en stor efterfrågan på utbildade

Skolverket har fått inspel om hotell- och turismutbildning från tre nationella branschföreträdare. Samtliga menar att det finns brist på arbetskraft i branschen.¹⁰⁶

Hotell- och restaurangfacket menar att trots de senaste årens utmaningar för besöksnäringen råder det fortsatt stor brist på kvalificerad kompetens i branschen. Näringen har förändrats de senaste åren, men inget tyder på att behovet av och efterfrågan på medarbetare har minskat. Svenska Resebranschföreningen bedömer att det behövs fler utbildade kockar och receptionister.

Visita anser att antalet som utbildas inom hotell och turism är för litet i förhållande till rekryteringsbehoven, och att relevanta utbildningar saknas på vissa platser där besöksnäringen är en betydande arbetsgivare. Även Hotell och restaurangfacket menar att för få utbildas inom hotell och turism för att möta behovet i besöksnäringen. Visita anser att det är svårt att få fram tillförlitlig statistik på lokal och regional nivå, eftersom hotell- och turismprogrammet är ett av de mindre gymnasieprogrammen. Vidare menar Visita att flera yrkestitlar utesluts i statistiken, till exempel många av de yrkesroller som uppkommit som resultat av den snabba utveckling som sker inom besöksnäringen.

Svenska Resebranschföreningen och Hotell- och restaurangfacket menar att det bör ske samverkan mellan landets kommuner för att förbättra utbudet av hotell- och turismutbildning.

Varierande möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁰⁷

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom hotell- och turismområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Hotellreceptionist	Små till medelstora möjligheter till arbete
Städare	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

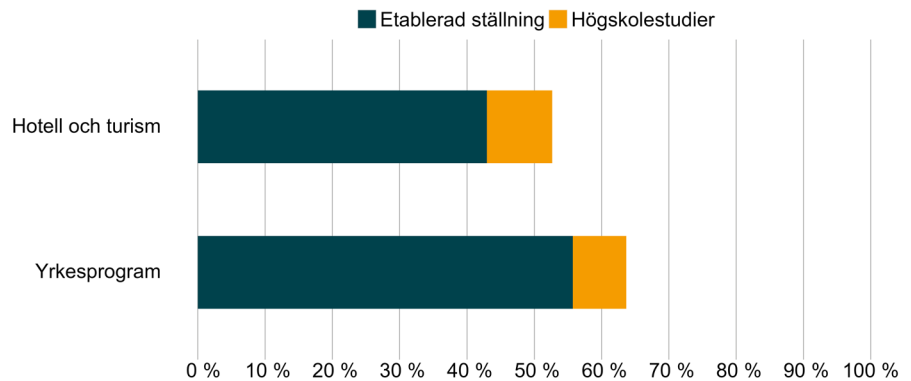
^{106.} Svenska Resebranschföreningen, Visita, Hotell- och Restaurangfacket.

^{107.} Alla yrken finns inte med i yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) eller mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom hotell och turism

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är 43 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är något lägre än snittet för avgångselever från hotell- och turismprogrammet i riket, och lägre än yrkesprogrammen i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁰⁸

Antalet avgångselever från yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning inom hotell och turism är för få för att presentera uppgifter om etablering. Etableringsgraden för hotell- och turismutbildning på komvux i riket som helhet var 32 procent.¹⁰⁹

Hotellreceptionist är det vanligaste yrket bland hotell- och turismutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en hotell- och turismutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹¹⁰

Skolform	Yrke	Andel
Hotell- och turismprogrammet i gymnasieskolan	Hotellreceptionister m.fl.	11 %
	Butikssäljare, dagligvaror	6 %
	Butikssäljare, fackhandel	6 %
	Restaurang- och köksbiträden m.fl.	5 %
	Hovmästare och servitörer	4 %
Hotell- och turismutbildning inom komvux	Uppgift saknas	

Källa: SCB

108. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

109. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

110. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län

361 elever läste hotell- och turismprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Stabil efterfrågan på hotell- och turismprogrammet

Hotell- och turismprogrammet utgjorde ungefär 1 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.¹¹¹

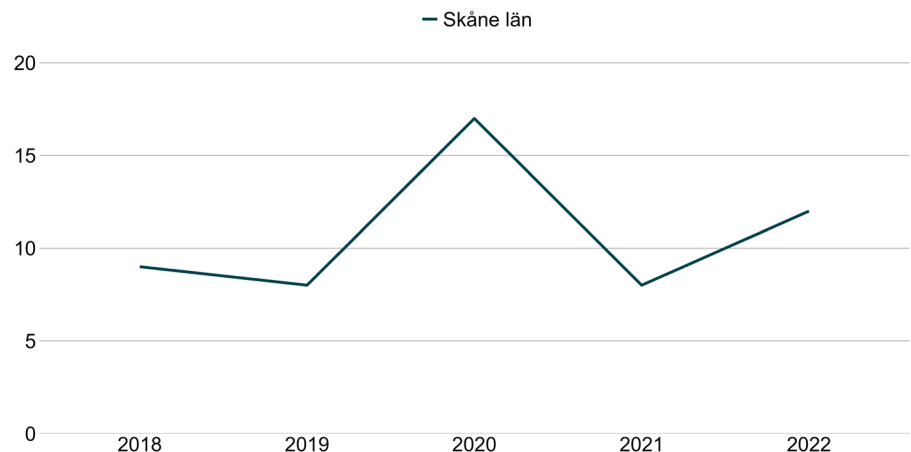
Läsåret 2022/23 sökte 1 procent av länets ungdomar till hotell- och turismprogrammet i första hand. Det är en lika stor andel som i riket. Andelen förstahandssökande har legat på samma nivå under de senaste åren.

Hotell- och turismprogrammet har den näst lägsta andelen förstahandssökande av yrkesprogrammen i länet, och tredje lägst av de nationella programmen. Programmet har en mycket ojämn könsfördelning, då 80 procent av de förstahandssökande var kvinnor.

Få elever studerar hotell och turism inom komvux

I länet studerade endast ett fåtal elever inom hotell och turism på komvux mellan åren 2018 och 2022. Det är en av de minsta yrkesinriktningarna, med knappt en halv procent av eleverna.

Figur. Antal elever som läst yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom hotell och turism inom komvux i länet 2018–2022.

Hotell- och turismutbildning i länet

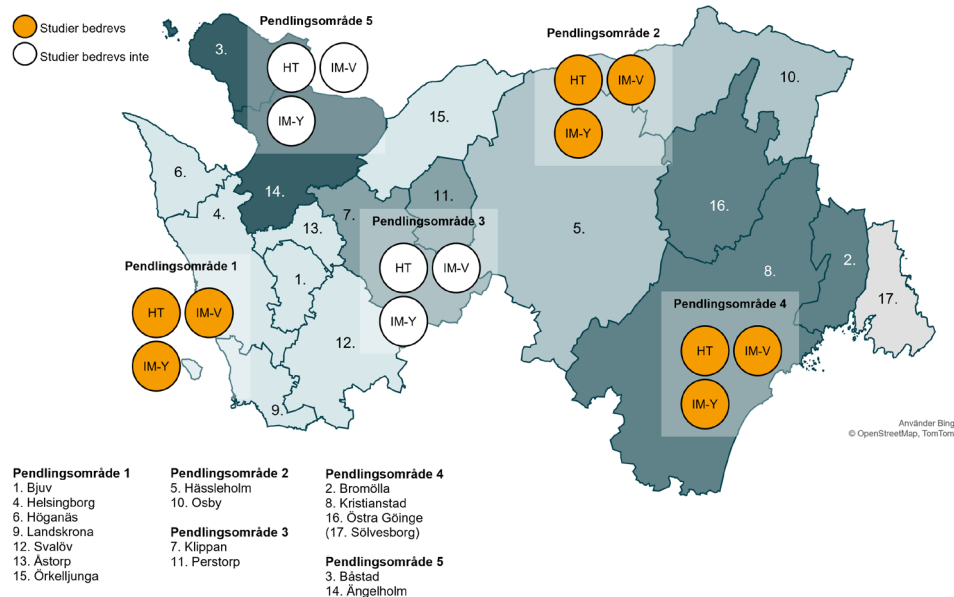
Hotell- och turismprogrammet bedrevs i sex av länets åtta pendlingsområden läsåret 2022/23. I fem av pendlingsområdena bedrevs hotell- och turism även som programinriktat val och i tre pendlingsområden som yrkesintroduktion.

¹¹¹. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Figur. Utbud av hotell- och turismprogrammet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹¹²

Förklaring av förkortningar

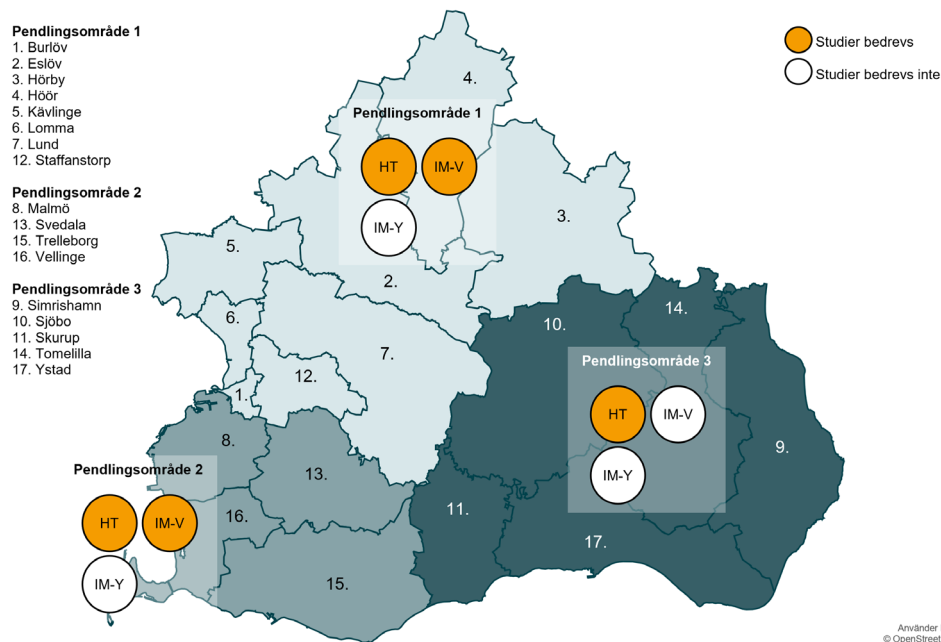
- HT hotell- och turismprogrammet
- IM-V programinriktat val yrkesintroduktion
- IM-Y

Figur. Utbud av hotell- och turismprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹¹³

Förklaring av förkortningar

- HT hotell- och turismprogrammet
- IM-V programinriktat val yrkesintroduktion
- IM-Y

¹¹². Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

¹¹³. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Yrkesinriktning inom hotell och turism på komvux bedrevs av en kommun i länet åren 2020–2022, Landskrona.¹¹⁴ Samma huvudman, Landskrona, bedrev hotell och turism som yrkespaket år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom hotell och turism i länet 2021.¹¹⁵

Yrkespaket	Huvudman
Receptionist	Landskrona

114. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

115. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Industri teknik

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på industri tekniska programmet i gymnasieskolan bör öka. Troligtvis behöver ökningen av andelen platser följas av andra åtgärder för att attrahera fler elever till programmet. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser inom industri tekniska utbildningar inom komvux bör öka.

I Skåne län riskerar det att bli stor brist på utbildade inom industri teknik framöver, enligt SCB:s bedömning. Även Region Skåne framhåller risken för brist på utbildade.

Etableringsgraden på arbetsmarknaden bland de som har läst industri tekniska programmet i gymnasieskolan är något högre än snittet för yrkesprogram i länet, och andelen som fortsatt till högskolestudier är något högre än snittet för yrkesprogrammen. Personer som läst en industri teknisk utbildning inom komvux har en lägre etableringsgrad än snittet för yrkesinriktningar i länet. En något mindre andel än snittet för yrkesutbildade arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning, samtidigt är maskinställare och maskinoperatör inom metallarbete det vanligaste yrket bland personer som läst industri tekniska utbildningar inom komvux och har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden.

Industri tekniska programmet har en låg andel förstahandssökande jämfört med flera andra yrkesprogram. Efterfrågan på industri tekniska programmet har legat på samma nivå under de senaste åren. Inom komvux har antalet elever som läser en industri teknisk utbildning ökat sedan år 2018.

Industri tekniska programmet bedrevs i 6 av länets 8 pendlingsområden läsåret 2022/23, men vilka inriktningar som bedrevs varierade. Programinriktat val mot industri tekniska programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot industri teknik bedrevs i hälften av länets pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom industri teknik av 9 av länets kommuner åren 2020–2022.

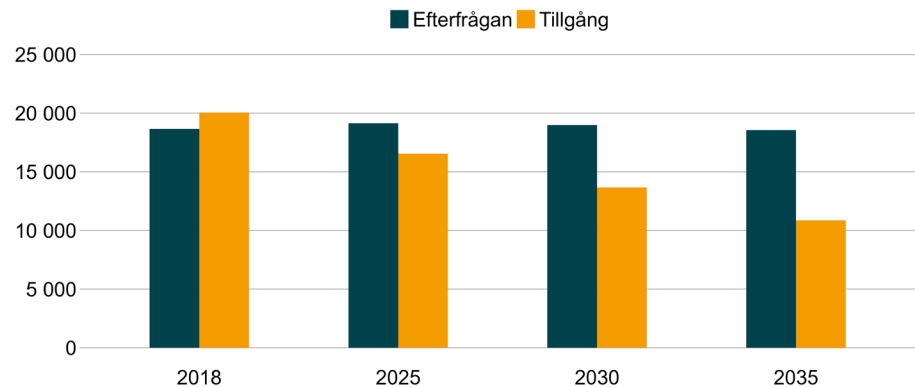
Risk för stor brist på arbetskraft med utbildning inom industri teknik på sikt enligt SCB

SCB bedömer arbetsmarknadsläget för industri tekniskt utbildade på gymnasial nivå. Utbildningsgruppen omfattar inriktningarna mot processteknik, produkt- och maskinteknik och svetsteknik inom industri tekniska programmet i gymnasieskolan. Inriktningen mot driftssäkerhet och underhåll ingår i prognosen för VVS-, drift- och underhållsutbildning samt energiteknisk utbildning (se vidare i avsnittet om VVS och fastighet).

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för stor brist på industritekniskt utbildade 2035. Detta gäller även i Skåne län vilket beror på att antalet examinerade och inflyttare tillsammans beräknas bli färre än antalet som lämnar arbetskraften, flyttar från länet eller vidareutbildar sig.

Att tillgången på arbetskraft med industriteknisk utbildning minskar samtidigt som efterfrågan väntas vara relativt oförändrad innebär att det finns en risk för stor brist på industritekniskt utbildade i länet 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom industriteknik i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Risk för brist enligt regionen

Region Skåne ser också en stor brist och lyfter behov av kompetens inom automation, processteknisk kompetens och processoperatörer. Även brist inom svets och CNC i tillverkningsindustrin.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns en brist på arbetskraft

Skolverket har fått inspel från tio branschföreträdare om kompetensbehovet av industritekniskt utbildade.¹¹⁶ Samtliga branschföreträdare bedömer, likt SCB, att det finns en brist på arbetskraft med industriteknisk utbildning.

Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund och Svetskommissionen menar att efterfrågan inom deras branscher kommer öka mer än vad som visas i SCB:s prognos. Teknikföretagen, Industriarbetsgivarna och IF Metall bedömer att läget är mer akut och problematiskt än vad SCB:s statistik visar. Livsmedelsföretagen tycker att statistiken är ”trubbig” då den inte anger något specifikt om kommande behov inom industriell livsmedelsproduktion.

Trä- och Möbelföretagen och Svetskommissionen påtalar att söktrycket till utbildningarna har minskat. Svetskommissionen menar att det låga söktrycket har bidragit till att program läggs ned på flera industriorter. Det har lett till en akut kompetensbristsituation. Även Skärteknikcentrum Sverige lyfter att när utbildningarna inte kan attrahera ungdomar till inriktningar löper dyra

¹¹⁶. Trä- och Möbelföretagen, Grafiska företagen, Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund, Skärteknikcentrum Sverige, Teknikföretagen, IF Metall, Industriarbetsgivarna, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, Svetskommissionen och Livsmedelsföretagen.

industri tekniska utbildningar en mycket hög risk att läggas ned, trots att behovet av utbildade är stort. Det finns också en oro för att samverkan mellan kommuner kan göra att inriktningar läggs ned på vissa orter, vilket gör det svårare för elever att nå utbildningarna.

Trä- och Möbelföretagen framhåller att branschen haft svårt att hitta kompetens i tillräcklig omfattning under lång tid. Framför allt behövs fler maskinsnickare och CNC-operatörer. Trä- och Möbelföretagen framhåller att rekryteringsbehovet vida överstiger antalet som utbildas inom dessa utbildningar i dagsläget.

Flera branschföreträdare, bland annat Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund, Skärteknikcentrum Sverige, Teknikföretagen, IF Metall och Industriarbetsgivarna tycker att antalet utbildningsplatser inom samtliga inriktningar och yrkesutgångar behöver öka för att möta kompetensbehoven. Skärteknikcentrum Sverige menar att antal utbildningsplatser fördelat över riket och antal sökande elever till gymnasieskolan går åt helt fel håll. Därför finns behov av att samtliga inriktningar inom det industri tekniska programmet kvarstår och att dimensioneringen ökar. Även Teknikföretagen, IF Metall och Industriarbetsgivarna bedömer att det råder underskott inom samtliga inriktningar och yrkesutgångar.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹¹⁷

Yrkesprognosen visar att det är stora eller mycket stora möjligheter till arbete på nationell nivå för flera yrken inom industri teknisk.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom industri teknisk.

Yrke	Nationell prognos 2026
Maskinoperatör inom tillverkning	Stora möjligheter till arbete
Processoperatör inom tillverkning	Stora möjligheter till arbete
Lackerare och industrimålare	Stora möjligheter till arbete
Svetsare och gasskärare	Stora möjligheter till arbete
Underhållsmekaniker och maskinreparatör	Mycket stora möjligheter till arbete

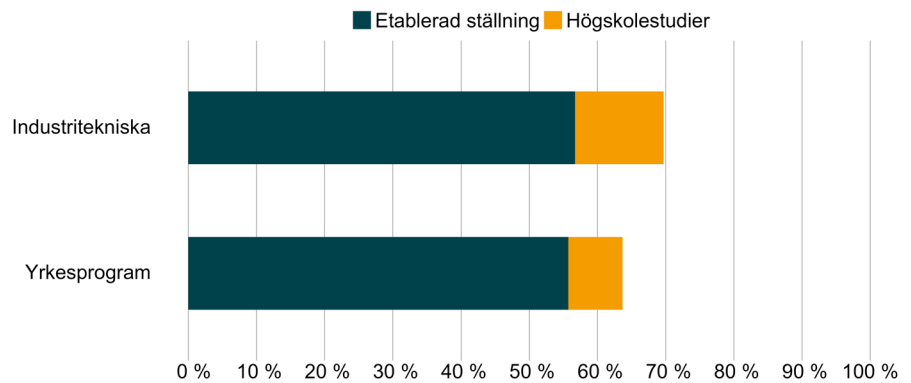
Källa: Arbetsförmedlingen

¹¹⁷. Alla yrken finns inte med i yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) eller mycket heterogena yrkesgrupper.

Etableringsgrad efter utbildning inom industriteknik

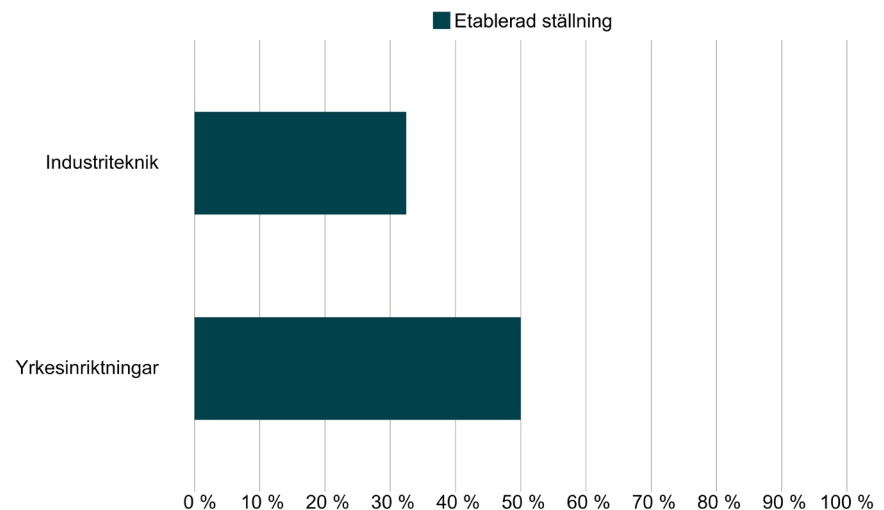
Tre år efter avslutad industriteknisk gymnasieutbildning är 57 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är något högre än etableringsgraden för yrkesprogrammen i länet generellt, men lägre än andelen etablerade efter industritekniska programmet i landet som helhet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹¹⁸

Ett år efter avslutade studier inom industriteknik på komvux var 32 procent etablerade på arbetsmarknaden, vilket är lägre än för yrkesinriktningar i länet sammantaget.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹¹⁹

118. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

119. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Processövervakare, maskinställare och maskinoperatör är vanliga yrken bland industritekniskt utbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en industriteknisk utbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet¹²⁰

Skolform	Yrke	Andel
Industritekniska programmet i gymnasieskolan	Processövervakare, kemisk industri	9 %
	Lager- och terminalpersonal	8 %
	Svetsare och gasskärare	8 %
	Maskinställare och maskinoperatörer, metallarbete	7 %
	Underhållsmekaniker och maskinreparatörer	6 %
Industriteknisk utbildning inom komvux	Maskinställare och maskinoperatörer, metallarbete	12 %
	Svetsare och gasskärare	6 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
	Restaurang- och köksbiträden m.fl.	4 %

Källa: SCB

213 elever läste industritekniska programmet i länet läsåret 2022/23.

Stabil efterfrågan på industritekniska programmet

Det industritekniska programmet utgjorde 1 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.¹²¹

Lsåret 2022/23 sökte knappt 1 procent av länets ungdomar till industritekniska programmet i första hand. Det är något lägre än i riket, där andelen förstahandsökande till programmet var drygt 1 procent. Andelen förstahandsökande har legat på samma nivå under de senaste åren.

Industritekniska programmet är ett av de minsta yrkesprogrammen. Elevantalet är för litet för att presentera könsfördelningen, men på nationell nivå är programmet starkt mansdominerat.

I länet var inriktningen mot svetsteknik vanligast, med fler än hälften av eleverna. Att inriktningarna även finns i år ett indikerar att en stor andel av eleverna läser lärlingsutbildningar. Totalt läser cirka 213 elever på industritekniska programmet.

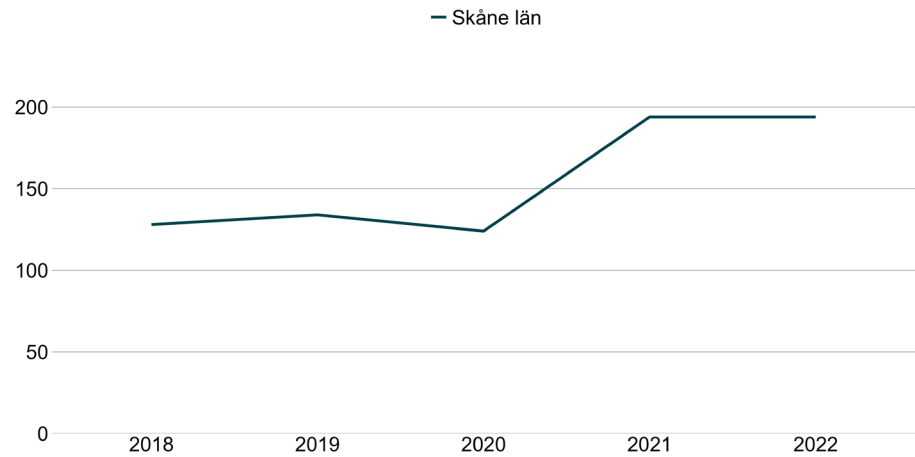
^{120.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

^{121.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Ökande antal elever på industritekniska utbildningar inom komvux

Antalet elever som läser industritekniska utbildningar på komvux har legat på relativt oförändrad nivå mellan åren 2018 och 2020. År 2021 ökade antalet elever som läser industritekniska utbildningar. År 2022 läste cirka 4 procent av eleverna inom yrkesinriktad komvux en industriteknisk utbildning.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom industriteknik inom komvux i länet 2018–2022.

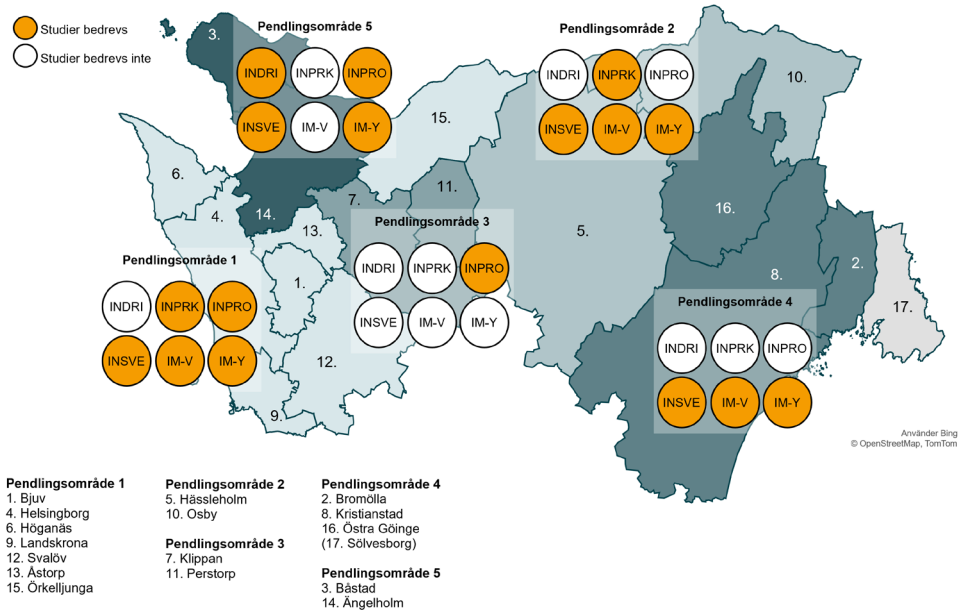
Industriteknisk utbildning i länet

Industriteknisk utbildning fanns i sex av länets åtta pendlingsområden läsåret 2022/23. Svetsteknik var den vanligast förekomna inriktningen, vilken bedrevs i fem av pendlingsområdena. I fyra av pendlingsområdena bedrevs industriteknik som programinriktat val och i fyra pendlingsområden som yrkesintroduktion.

Figur. Utbud av industritekniska programmet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹²²

Förklaring av förkortningar

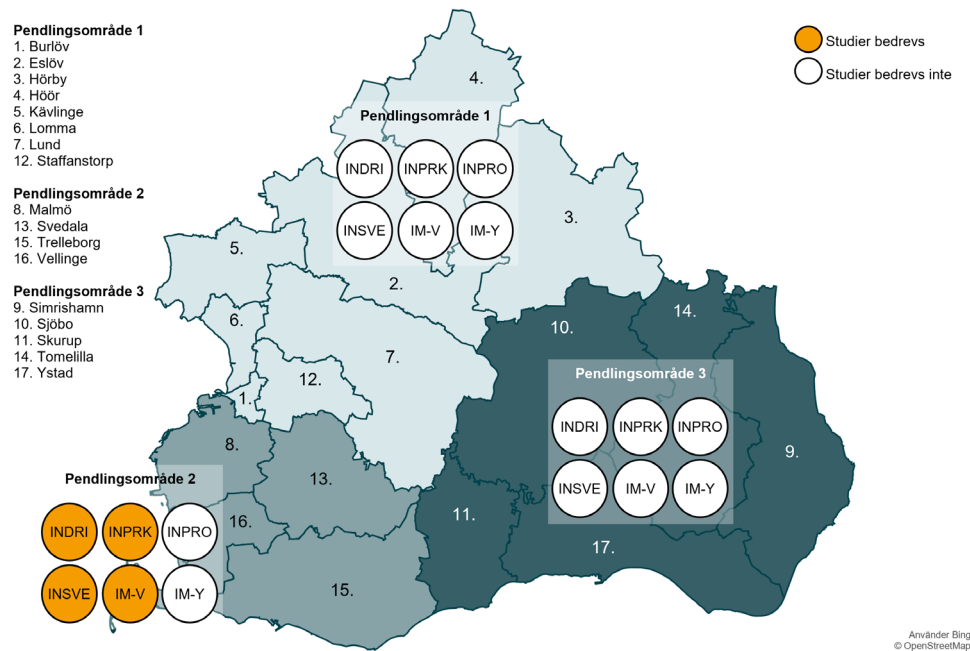
- INDRI driftsäkerhet och underhåll
- INPRK produkt och maskinteknik
- INPRO processteknik
- INSVE svetssteknik
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

Figur. Utbud av industritekniska programmet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23¹²³

Förklaring av förkortningar

- INDRI driftsäkerhet och underhåll
- INPRK produkt och maskinteknik
- INPRO processteknik
- INSVE svetssteknik
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

¹²². Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

¹²³. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Yrkesinriktning inom industriteknik på komvux bedrevs av 9 kommuner i länet åren 2020–2022.¹²⁴

Fyra huvudmän bedrev industriteknisk utbildning som yrkespaket år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom industriteknik i länet 2021.¹²⁵

Yrkespaket	Huvudman
CNC-operatör	Landskrona
Industriteknisk grund	Kristianstad, Östra Göinge
Påbyggnad CNC	Östra Göinge
Påbyggnad svets	Kristianstad, Östra Göinge
Svetsare	Malmö, Östra Göinge

¹²⁴. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

¹²⁵. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Naturbruk

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på naturbruksprogrammet bör minska. Samtidigt bör en omfördelning av platser ske från inriktningen djurvård till inriktningarna skogsbruk och lantbruk. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer vidare att antalet utbildningsplatser på naturbruksutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå.

SCB bedömer att arbetsmarknadsläget för naturbruksutbildade kommer att vara balanserat framöver. Region Skåne delar inte SCB:s bild, utan menar att det finns risk för brist på naturbruksutbildade i länet.

Etableringsgraden bland de som har läst naturbruksprogrammet i gymnasieskolan är lägre än snittet för yrkesprogram i länet. Samtidigt fortsätter en större andel än snittet till högskolestudier. Etableringsgraden bland de som läst en naturbruksutbildning inom komvux är lägre än snittet för yrkesinriktningar inom komvux i länet. En jämförelsevis låg andel naturbruksutbildade arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

Andelen förstahandssökande till naturbruksprogrammet i gymnasieskolan har legat på samma nivå under de senaste åren, och är betydligt lägre än andelen erbjudna platser. Detta innebär att många platser står tomma på naturbruksprogrammet i länet. Läsåret 2022/23 läste nästan hälften av eleverna inriktningen djurvård. Inom komvux har antalet elever som läser en naturbruksutbildning jämfört med år 2018.

Naturbruksprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i 6 av länets 8 pendlingsområden. Vilka inriktningar som bedrevs varierade mellan pendlingsområdena. Programinriktat val mot naturbruksprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot naturbruk bedrevs i 5 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom naturbruk av 5 kommuner under åren 2020–2022.

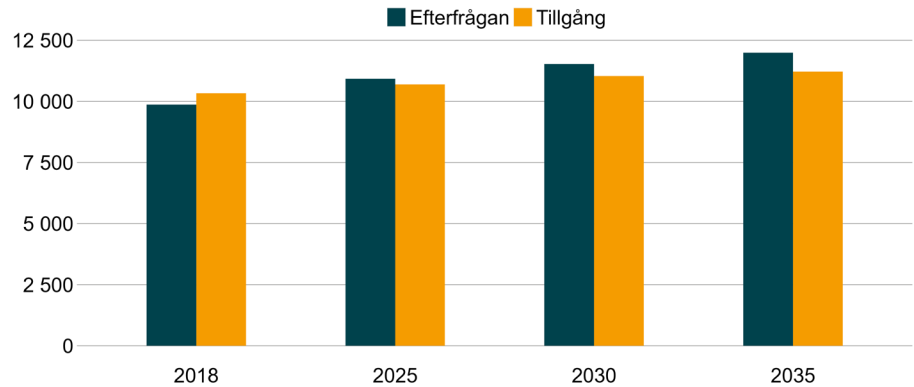
Relativt balanserat arbetsmarknadsläge inom naturbruk på sikt enligt SCB

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli brist på naturbruksutbildade 2035.

Andelen personer med naturbruksutbildning beräknas öka i Skåne län med cirka 10 procent under prognosperioden, medan efterfrågan väntas öka med cirka 20 procent. Den ökande efterfrågan beror dels på att efterfrågan på arbetskraft ökar inom byggbranschen och ett antal andra branscher där naturbruksutbildade arbetar, och dels antas efterfrågan öka av en fortsatt utbildningsväxling på arbetsmarknaden. Det innebär att andelen med en naturbruksutbildning bedöms öka bland dem som arbetar inom till exempel lantbruks- och trädgårdsyrken.

Efterfrågan på naturbruksutbildade ökar i något högre grad än tillgången under prognosperioden, men skillnaderna är relativt små och arbetsmarknadsläget bedöms därför bli relativt balanserat under prognosperioden.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom naturbruk i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen ser risk för brist

Region Skåne ser en risk för brist på utbildade i det längre perspektivet när efterfrågan ökar. Regionen ser en hög efterfrågan brett inom lantbruk och medarbetare inom gröna näringar är av stor betydelse. Det är en mångfald av kompetens som behövs. Livsmedelsproduktionen lyfts ytterligare då det på ett tydligare sätt inkluderar beredskapsfrågor och försörjningsfrågor.

Regionen lyfter även att det är brist på flera yrkesgrupper inom skogsskötsel.

Stort behov av utbildade från vissa inriktningar inom naturbruksutbildning enligt nationella branschföreträdare

Åtta nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om behovet av naturbruksutbildade.¹²⁶ Branschföreträdarna delar SCB:s bild av att det framöver finns en risk för brist på arbetskraft med naturbruksutbildning. Flera branschföreträdare lyfter betydelsen av att utbildningen erbjuds i hela landet och att det är viktigt att titta på inriktningsnivå för att förstå behoven.

Naturbrukets Yrkesnämnd (NYN) lyfter att branschen naturbruk är mycket spretig och att alla inriktningar inom naturbruksprogrammet inte speglar branschens behov. Kommunal tycker att inriktningen trädgård är underdimensionerad i förhållande till arbetsmarknadens behov. Samtidigt är inriktningen djurvård överdimensionerad i delar av landet. Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge lyfter att det finns behov av arbetskraft inom djuruppfödning, djurskötsel och djurvård samt förare av jordbruks- och skogsmaskiner. Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge ser en

¹²⁶. Kommunal, Naturbrukets yrkesnämnd, GS-facket, Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge, Hästnäringens Yrkesnämnd, Trädgårdsanläggarna, Gröna arbetsgivare och Djurbranschens Yrkesnämnd.

tydlig obalans i efterfrågan och tillgång på trädgårdsinriktningen i gymnasieskolan. Branschen vittnar om stora arbetskrafts- och kompetensbehov på både kort och lång sikt till följd av att den nationella livsmedelsstrategins mål är en ökad livsmedelsproduktion fram till 2030. Även Trädgårdsanläggarna anser att det är svårt att rekrytera ungdomar till trädgårdsinriktningen, men att det förefaller vara lättare att attrahera vuxna till utbildningar inom komvux.

Kommunal menar att bristen på utbildade trädgårdsanläggare främst beror på en kombination av allt för små utbildningsvolymerna i gymnasieskolan, höjda kompetenskrav och en omfattande generationsväxling. GS-facket lyfter att det kommer att ske stora pensionsavgångar för maskinförare och inom skogsvarlden.

Gröna arbetsgivare beskriver att matchningen på arbetsmarknaden i dag är bristfällig och vittnar om att det kommer att finnas stora behov framöver av förare av jordbruks- och skogsmaskiner samt inom djuruppfödning, djurskötsel och djurvård. En majoritet av deras medlemsföretag anger att naturbruksprogrammet med inriktning lantbruk eller trädgård utgör den viktigaste rekryteringsbasen. Även GS-facket ser en stor utmaning i att utbildade elever inte stannar i skogsbranschen, utan väljer att gå vidare till andra branscher efter relativt få år.

Hästnäringens yrkesnämnd ser ett fortsatt behov av arbetskraft inom hästnäringen. NYN menar att kompetensbehovet ser olika ut över landet. Till exempel har skötsel och anläggningar av gröna utemiljöer störst arbetsmarknad kring större städer och tätorter. Djurbranschens Yrkesnämnd ser inte någon direkt brist på gymnasieutbildade, utan menar att bristen ligger i för få platser på högskolenivå och främst rörande djursjukvården.

Varierade möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹²⁷

Yrkesprognosen visar att konkurrensen om jobben beräknas variera mellan olika yrkesgrupper på nationell nivå år 2026. Möjligheterna till arbete väntas bli stora eller mycket stora för förare av jordbruks- och skogsmaskiner, trädgårdsanläggare samt uppfödare och skötare av lantbruksdjur. Samtidigt väntas möjligheterna till arbete bli små till medelstora för odlare av trädgårds- och jordbruksväxter samt skogsarbetare.

127. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

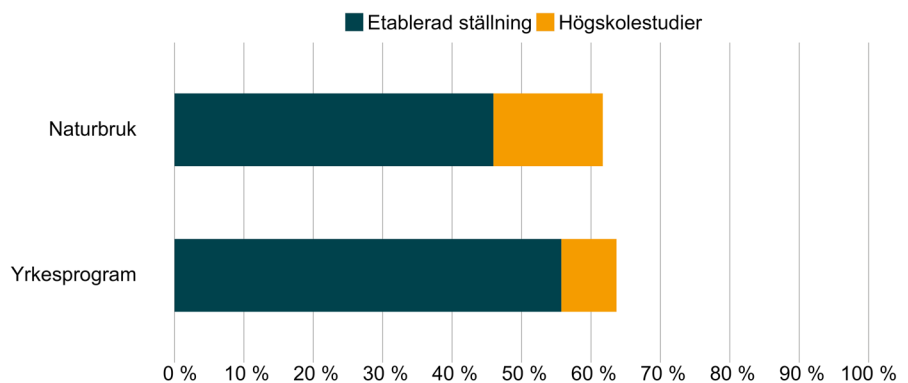
Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom naturbruk.

Yrke	Nationell prognos 2026
Förare av jordbruks- och skogsmaskiner	Mycket stora möjligheter till arbete
Odlare av trädgård- och jordbruksväxter	Små till medelstora möjligheter till arbete
Skogsarbetare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Trädgårdsanläggare	Stora möjligheter till arbete
Uppfödare och skötare av lantbruksdjur	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom naturbruk

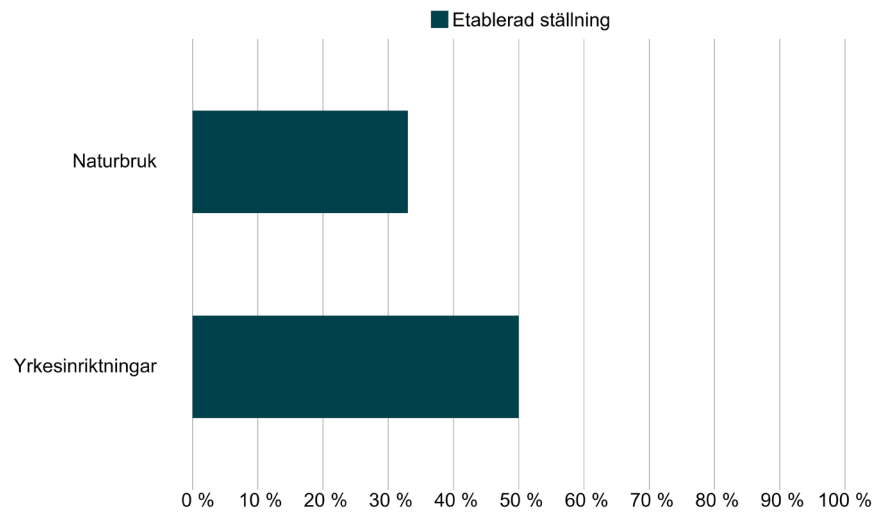
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning inom naturbruksprogrammet är 46 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är något lägre än snittet för riket, och lägre än yrkesprogrammen i länet generellt. Totalt 16 procent gick vidare till högskolestudier, vilket är högre än genomsnittet för naturbruksutbildade i riket och för yrkesprogrammen i Skåne län.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹²⁸

Etableringsgraden för avgångselever från yrkesinriktad komvux inom naturbruk var 33 procent, vilket var lägre än genomsnittet för yrkesutbildningar i länet. Etableringsgraden för naturbruksutbildade på komvux i riket som helhet låg på 37 procent.

¹²⁸. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹²⁹

Vanligaste yrken bland utbildade inom naturbruk

Tabell. De vanligaste yrkena efter en naturbruksutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹³⁰

Skolform	Yrke	Andel
Naturbruksutbildning i gymnasieskolan	Uppfödare och skötare av lantbrukets husdjur	6 %
	Butikssäljare, dagligvaror	5 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
	Butikssäljare, fackhandel	4 %
	Vårdbiträden	3 %
	Förare av jordbruks- och skogsmaskiner	3 %
	Bärplockare och plantörer m.fl.	3 %
	Djursjukskötare m.fl.	3 %
Naturbruksutbildning inom komvux	Trädgårdsanläggare m.fl.	22 %
	Fastighetsskötare	7 %
	Bärplockare och plantörer m.fl.	6 %
	Butikssäljare, fackhandel	4 %
	Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård	4 %

Källa: SCB

^{129.} Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

^{130.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

1 559 elever läste på naturbruksprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Stabil andel ungdomar väljer naturbruksprogrammet

Naturbruksprogrammet utgjorde ungefär 5 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.¹³¹

Lsåret 2022/23 sökte 3 procent av länets ungdomar till naturbruksprogrammet i första hand, vilket är på samma nivå som i riket. Andelen förstahandssökande har legat på en oförändrad nivå under de senaste åren.

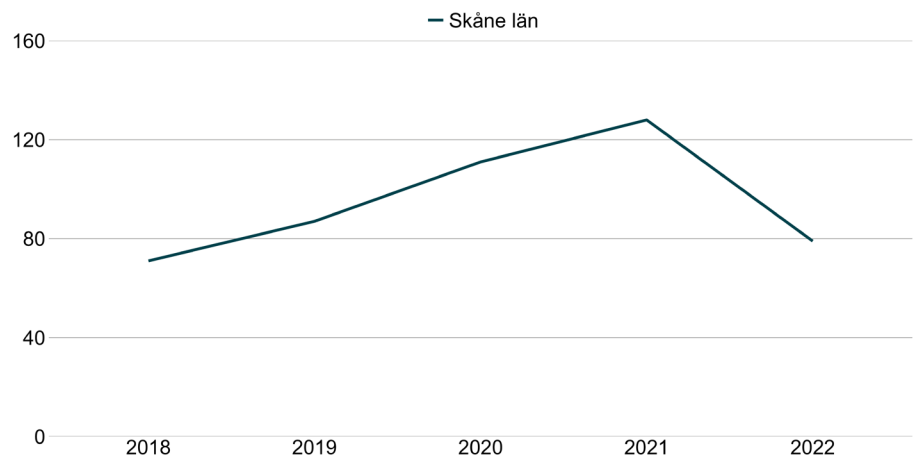
Naturbruksprogrammet har den sjätte högsta andelen förstahandssökande av yrkesprogrammen i länet, och ligger på elfte plats av de nationella programmen. Programmet har en något ojämn könsfördelning, då 73 procent av de förstahandssökande var kvinnor.

Vid gymnasievalet söker ungdomar till naturbruksprogrammet på inriktningsnivå redan till år 1. Läsåret 2022/23 studerade nära hälften av eleverna inriktningen djurvård.

Ökning av antalet elever som läser Naturbruk inom komvux

Antalet elever som har läst yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom naturbruk har ökat stadigt 2018–2021, men sedan sjunkit markant till år 2022.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom naturbruk inom komvux i länet 2018–2022.

¹³¹. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

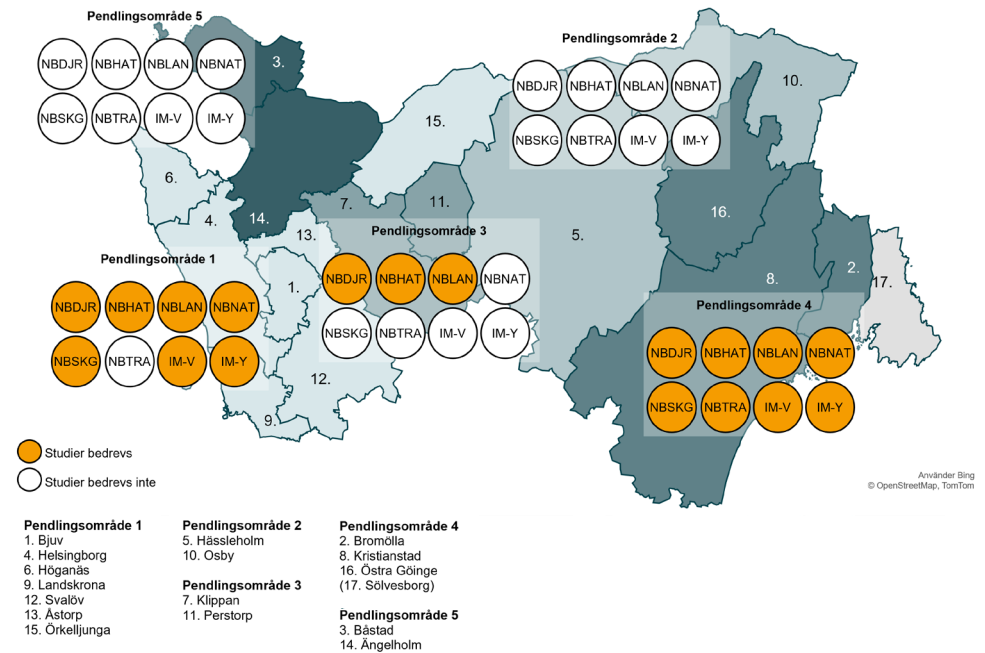
Naturbruksutbildning i länet

Tillgången till de olika inriktningarna inom naturbruksprogrammet skiljde sig åt mellan länets pendlingsområden läsåret 2022/23. Utbildningen fanns i sex av länets åtta pendlingsområden. I två pendlingsområden där Kristianstad och Lund är centrumkommuner bedrevs samtliga utbildningsinriktningar. I fyra av pendlingsområdena bedrevs naturbruk som yrkesintroduktion och programinriktat val.

Figur. Utbud av naturbruksprogrammet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹³²

Förklaring av förkortningar

NBDJR	djurvård
NBHAT	hästhållning
NBLAN	lantbruk
NBNAT	naturturism
NBSKG	skogsbruk
NBTRA	trädgård
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

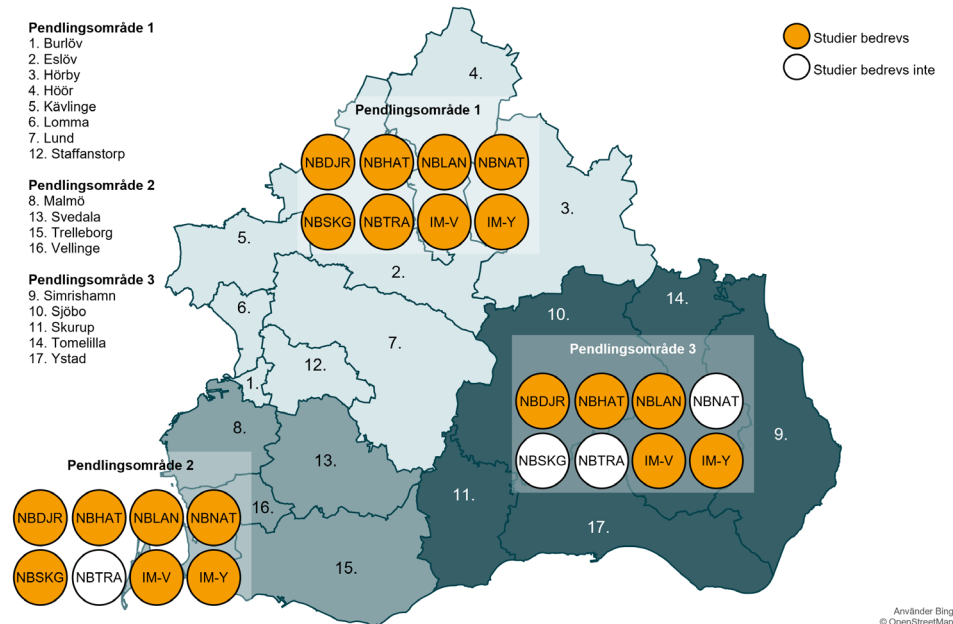

¹³². Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Figur. Utbud av naturbruksprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹³³

Förklaring av förkortningar

NBDJR	djurvård
NBHAT	hästhållning
NBLAN	lantbruk
NBNAT	naturturism
NBSKG	skogsbruk
NBTRA	trädgård
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

Fem huvudmän i länet bedrev naturbruksutbildning på komvux under åren 2020–2022.¹³⁴ Tre huvudmän bedrev naturbruksutbildning som yrkespaket år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom naturbruk i länet 2021.¹³⁵

Yrkespaket	Huvudman
Skötsel av utemiljöer	Sjöbo
Trädgårdsanläggning	Malmö
Trädgårdsarbete	Östra Göinge
Trädgårdsodling	Malmö
Trädgårdsskötsel och förvaltning	Malmö

^{133.} Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

^{134.} Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

^{135.} Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Restaurang och livsmedel

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på restaurang- och livsmedelsprogrammet i gymnasieskolan bör behållas på nuvarande nivå. Samtidigt kan det behövas insatser för att få fler elever att söka till programmet då andelen sökande är lägre än andelen erbjudna platser. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser inom restaurang- och livsmedelsutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå.

Enligt SCB:s prognos väntas det bli brist på restaurang- och livsmedelsutbildade på sikt. Region Skåne delar SCB:s bild. Dock är etableringsgraden bland tidigare elever låg i jämförelse med andra yrkesprogram i gymnasieskolan och andra yrkesinriktningar inom komvux. Matchningsgraden mellan utbildning och yrke för restaurang- och livsmedelsutbildade är relativt låg, samtidigt är kock och kallskänka de vanligaste yrkena bland utbildade som har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden.

Andelen förstahandssökande till restaurang- och livsmedelsprogrammet har minskat de senaste åren, och låg till läsåret 2022/23 på 1 procent. Samtidigt har huvudmännen i Skåne län planerat för betydligt fler utbildningsplatser inom gymnasieskolan än andelen förstahandssökande. Även inom komvux har antalet elever inom restaurang- och livsmedelsutbildningar minskat de senaste åren.

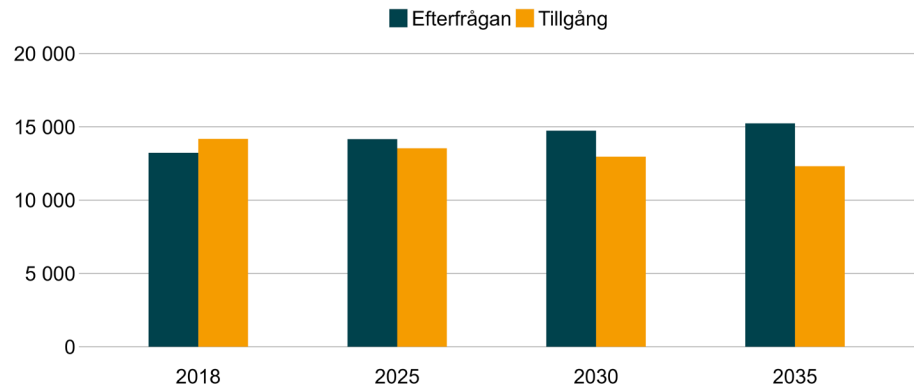
Restaurang- och livsmedelsprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i 7 av länets 8 pendlingsområden. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i 7 pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot restaurang och livsmedel bedrevs i 6 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom restaurang och livsmedel av 12 kommuner under åren 2020–2022.

Risk för brist på restaurang- och livsmedelsutbildade på sikt enligt SCB

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas finnas en risk för brist på restaurang- och livsmedelsutbildade 2035.

Skånes läns tillgång på restaurang- och livsmedelsutbildade väntas minska med 15 procent under prognosperioden och efterfrågan på utbildade i länet väntas öka med 15 procent fram till 2035. Sammantaget beräknas tillgången minska samtidigt som efterfrågan väntas öka, och det finns risk för brist på restaurang- och livsmedelsutbildade mot slutet av prognosperioden.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom restaurang och livsmedel i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen delar SCB:s bild

Region Skåne ser samma utveckling som SCB:s prognos för restaurang- och livsmedelsutbildade. Regionen ser brist på både restaurangkockar och kockar till offentliga kök och service. Även brist på slakt- och styckningskunniga och brist inom charkuteritillverkning är något som regionen lyfter fram.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av arbetskraft

Skolverket har fått inspel från sex branschföreträdare om kompetensbehov av restaurang- och livsmedelsutbildade.¹³⁶ Samtliga menar att restaurang- och livsmedelsbranschen är i stort behov av arbetskraft. Kött- och Charkföretagen bedömer att läget inom deras område är akut och att branschen behöver hundratals nya gymnasieutbildade medarbetare de kommande åren. Hotell- och Restaurangfacket lyfter att trots de senaste årens utmaningar för besöksnäringen råder det en fortsatt stor brist på kvalificerad arbetskraft i branschen.

Sveriges bagare och konditorer, Kött- och Charkföretagen och Visita lyfter att SCB:s prognoser saknar statistik för vissa yrkesområden och därmed riskerar att underskatta behoven. Visita anger till exempel att vissa yrkesroller som uppkommit som ett resultat av den snabba utvecklingen i besöksnäringen inte är inkluderade.

Hotell- och Restaurangfacket tycker att dagens gymnasieutbildningar och yrkesutbildningar på nationell nivå är otillräckliga för att utbilda det antal som behövs för att möta behovet i besöksnäringen. Visita anser att tillgången till utbildning inom restaurang och livsmedel i landet är bristfällig, samtidigt som företag inom besöksnäring finns i nästintill alla Sveriges kommuner. Visita framför också att yrkesutbildningar inom komvux inte alltid har en inriktning som motsvarar behoven på arbetsmarknaden.

¹³⁶. Sveriges Bagare och Konditorer, Kött- och Charkföretagen, Visita, Hotell- och Restaurangfacket, Livsmedelsföretagen och Kommunal.

Stora möjligheter till arbete för flera yrken enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹³⁷

Yrkesprognosen visar att möjligheterna till arbete varierar mellan olika yrken inom restaurang- och livsmedelsområdet på nationell nivå. Medan bartendrar samt restaurang- och kafébiträden bedöms ha små till medelstora möjligheter till arbete år 2026, bedöms andra yrkesgrupper ha stora eller mycket stora möjligheter till arbete.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom restaurang- och livsmedelsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Bagare och konditor	Stora möjligheter till arbete
Bartender	Små till medelstora möjligheter till arbete
Hovmästare och servitör	Stora möjligheter till arbete
Kock, köksmästare och souschef	Stora möjligheter till arbete
Restaurang- och kafébiträde	Små till medelstora möjligheter till arbete
Slaktare och styckare	Mycket stora möjligheter till arbete

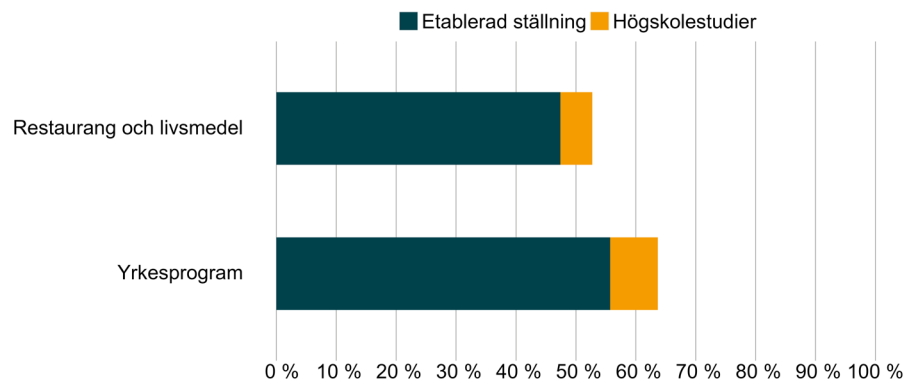
Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom restaurang och livsmedel

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är 47 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än snittet för riket som ligger på 53 procent, och lägre än yrkesprogrammen i länet generellt. Tre år efter avslutade gymnasiestudier studerar 5 procent på högskola, vilket är lägre än genomsnittet för yrkesprogrammen i länet.

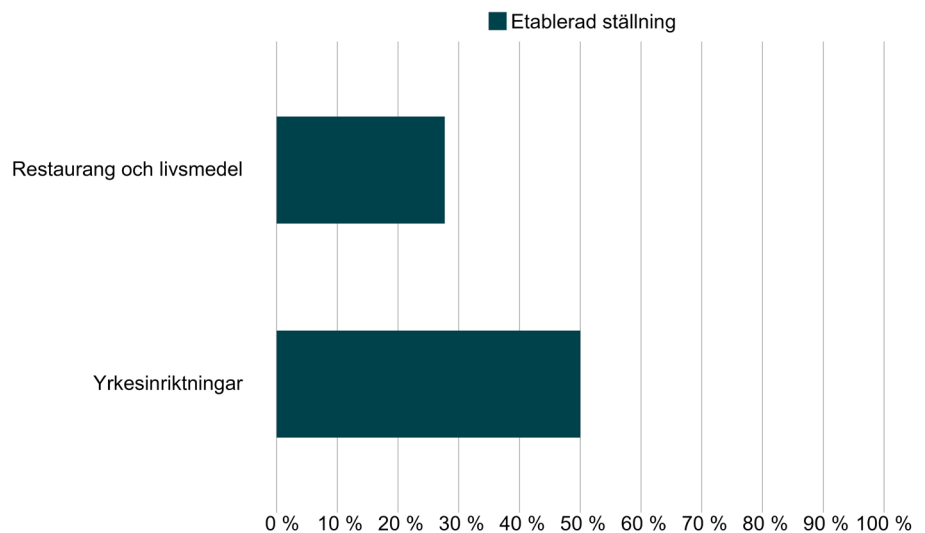
¹³⁷. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹³⁸

Personer som har läst en restaurang- och livsmedelsutbildning inom komvux på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden i lägre utsträckning än yrkesinriktningar i länet sammantaget.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹³⁹

138. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

139. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Kock och kallskänka är de vanligaste yrkena bland restaurang- och livsmedelsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en restaurang- och livsmedelsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁴⁰

Skolform	Yrke	Andel
Restaurang- och livsmedelsprogrammet i gymnasieskolan	Kockar och kallskänkor	18 %
	Butikssäljare, dagligvaror	9 %
	Hovmästare och servitörer	6 %
	Restaurang- och köksbiträden m.fl.	6 %
	Bagare och konditorer	5 %
Restaurang- och livsmedelsutbildning inom komvux	Kockar och kallskänkor	24 %
	Restaurang- och köksbiträden m.fl.	17 %
	Bagare och konditorer	5 %
	Butikssäljare, dagligvaror	5 %
	Städare	3 %

Källa: SCB

Färre ungdomar väljer restaurang- och livsmedelsprogrammet

Restaurang och livsmedelsprogrammet utgjorde ungefär 2 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.¹⁴¹

Lsåret 2022/23 sökte 1 procent av länets ungdomar till restaurang- och livsmedelsprogrammet i första hand, vilket är en något lägre nivå än riket, där andelen var 2 procent. Andelen förstahandssökande har minskat något de senaste åren, från 2 till 1 procent.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet har den nionde högsta andelen förstahandssökande av yrkesprogrammen i länet, och ligger på fjortonde plats av de nationella programmen.

Lsåret 2022/23 var inriktningen mot kök och servering vanligast, med 77 procent av eleverna i år två och tre.

550 elever läste restaurang- och livsmedelsprogrammet i länet läsåret 2022/23.

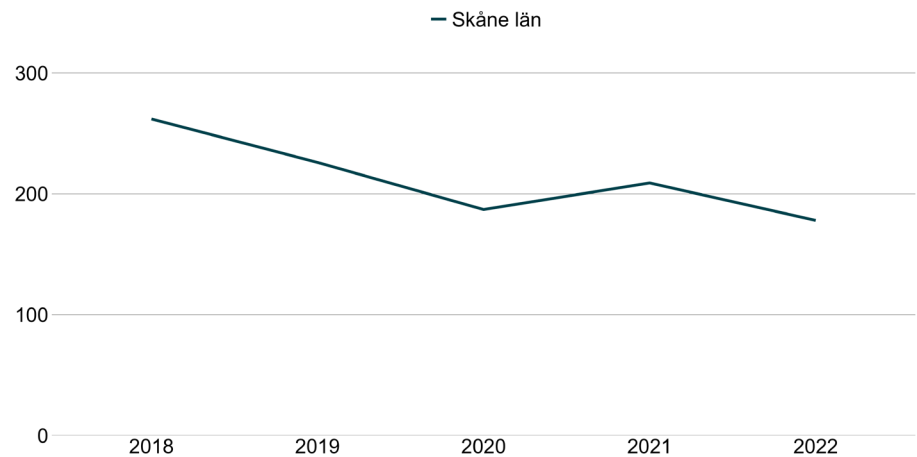
^{140.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

^{141.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Minskande antal elever på restaurang- och livsmedelsutbildningar inom komvux

Antalet elever som läser yrkesinriktade kurser inom restaurang- och livsmedelsområdet minskade mellan åren 2018 och 2022, och omfattar drygt 3 procent av yrkeseleverna på komvux.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom restaurang och livsmedel inom komvux i länet 2018–2022.

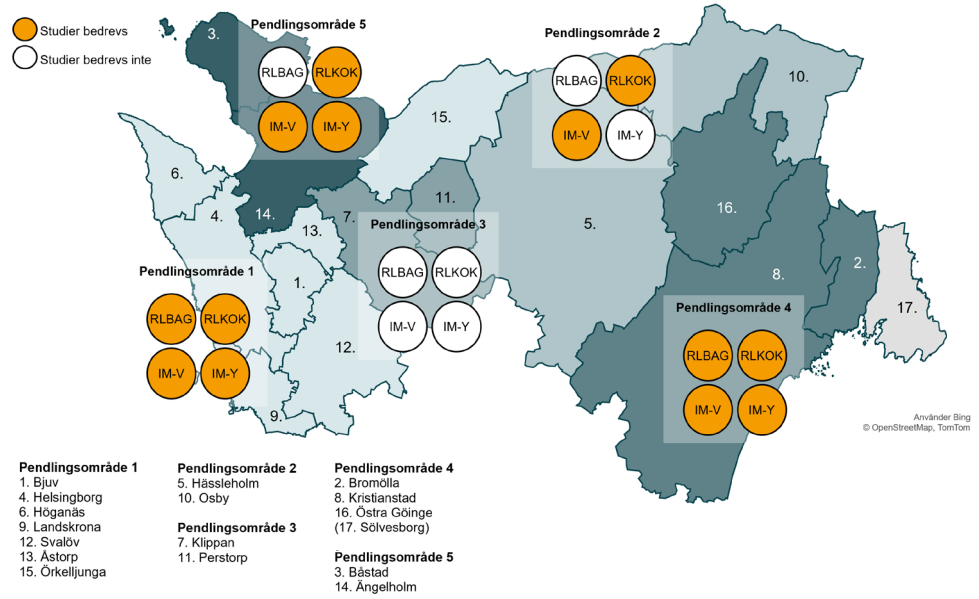
Restaurang- och livsmedelsutbildning i länet

Restaurang- och livsmedelsprogrammet bedrevs i sju av Skånes åtta pendlingsområden läsåret 2022/23. I fem av pendlingsområdena bedrevs samtliga inriktningar på programmet. I två av pendlingsområdena bedrevs inte inriktningen bageri och konditori. I sju av pendlingsområdena bedrevs restaurang och livsmedel som yrkesintroduktion och i sex av pendlingsområdena som programinriktat val.

Figur. Utbud av restaurang- och livsmedelsprogrammet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁴²

Förklaring av förkortningar

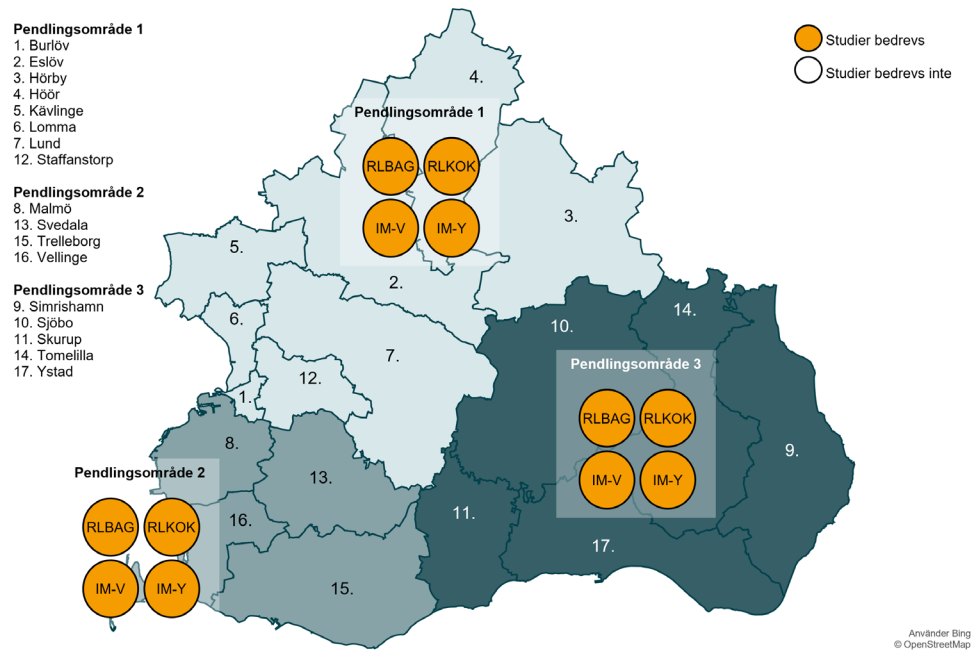
- RLBAG bageri och konditori
- RLKOK kök och servering
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

Figur. Utbud av restaurang- och livsmedelsprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁴³

Förklaring av förkortningar

- RLBAG bageri och konditori
- RLKOK kök och servering
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

142. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

143. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Yrkesinriktning inom restaurang och livsmedel på komvux bedrevs av 12 huvudmän i länet åren 2020–2022.¹⁴⁴

Tre huvudmän bedrev restaurang- och livsmedelsutbildning som yrkespaket år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom restaurang och livsmedel i länet 2021.¹⁴⁵

Yrkespaket	Huvudman
Bagare och konditor	Kristianstad
Bagare och konditor i kombination med sfi	Eslöv
Kock	Kristianstad, Landskrona
Kock bas	Eslöv

¹⁴⁴. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

¹⁴⁵. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

VVS och fastighet

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser inom VVS- och fastighetsprogrammet i gymnasieskolan bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser på VVS- och fastighetsutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå.

Arbetsmarknadsläget för utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik i Skåne län väntas bli balanserat på sikt, enligt SCB:s bedömning. Region Skåne delar inte SCB:s bild, utan menar att det finns risk för brist på utbildade.

Etableringsgraden bland de som har läst VVS- och fastighetsutbildningar inom gymnasieskolan eller komvux är hög jämfört med andra gymnasiala yrkesutbildningar. En stor andel arbetar inom yrken som matchar deras utbildning, exempelvis arbetar 42 procent av de tidigare eleverna från VVS- och fastighetsprogrammet i gymnasieskolan som VVS-montörer.

VVS- och fastighetsprogrammet är ett av de minsta nationella programmen i gymnasieskolan i länet, och andelen förstahandssökande har minskat de senaste åren. Inom komvux har elevantalet ökat sedan år 2018, och VVS- och fastighetsutbildningar utgör cirka 5 procent av länets yrkesinriktade komvux.

VVS- och fastighetsprogrammet bedrevs i 5 av länets 8 pendlingsområden läsåret 2022/23, och vilka inriktningar som bedrevs varierade. Inriktningen VVS bedrevs i flest pendlingsområden. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i 4 pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot VVS och fastighet bedrevs i 2 pendlingsområden. Totalt 5 av länets kommuner bedrev utbildning inom VVS och fastighet på komvux åren 2020–2022.

Balans mellan tillgång och efterfrågan på utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik på sikt enligt SCB

SCB prognostiserar arbetsmarknadsläget för VVS-utbildade och personer med utbildning inom drift, underhåll och energiteknik på gymnasial nivå. Detta innebär att prognosen även innefattar el- och energiprogrammets inriktning mot elteknik och industritekniska programmets inriktning mot driftsäkerhet och underhåll, samt motsvarande äldre utbildningar. Inriktningen mot fastighet inom VVS- och fastighetsprogrammet ingår i SCB:s prognos för byggutbildade.

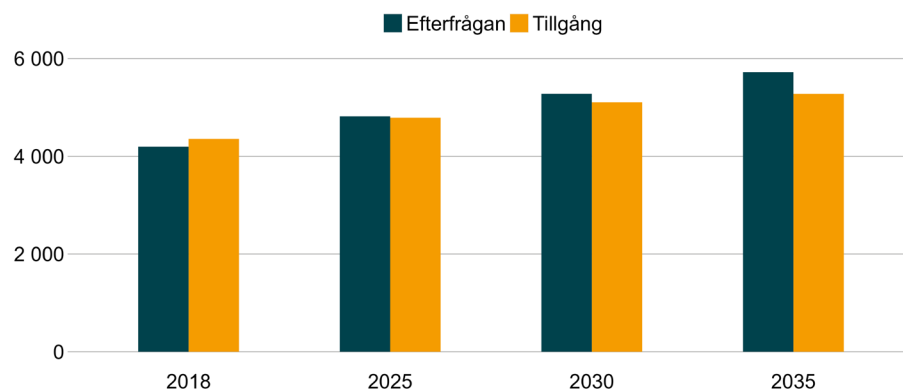
SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli ett varierat arbetsmarknadsläge för utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik 2035.

Under prognosperioden väntas tillgången på personer med utbildning inom VVS, drift, underhåll och energiteknik att öka med cirka 20 procent i Skåne län. Det beror på att antalet examinerade och inflyttare tillsammans beräknas bli större än antalet som lämnar arbetskraften, flyttar från länet eller vidareutbildar sig.

Efterfrågan på utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik beräknas under samma period öka med cirka 35 procent, främst eftersom en högre andel av länets VVS-montörer och kyl- och värmepumpstekniker antas ha denna utbildning 2035 jämfört med i dag. Dessutom väntas behovet av arbetskraft växa inom byggbranschen i länet, vilket också ökar efterfrågan på personer med dessa utbildningar. SCB bedömer att arbetsmarknadsläget kommer att vara relativt balanserat på sikt.

Även för utbildade inom bygg, där fastighetsinriktningen från VVS- och fastighetsprogrammet ingår, beräknas efterfrågan öka mer än tillgången under prognosperioden. Eftersom efterfrågan beräknas öka betydligt mer än tillgången finns det risk för brist på byggutbildade i länet 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom VVS-utbildning samt utbildning inom drift, underhåll och energiteknik i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen ser risk för brist

Region Skåne ser en hög efterfrågan på utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik på sikt även om byggandet av nya bostäder förväntas gå ner. Underhållet av befintligt bestånd är stort. En ökning av arbetstillfällen av energieffektiverande art kommer att ske. Regionen ser ett särskilt stort behov av bland annat VVS-montörer, kyl- och värmepumpstekniker, isoleringsmontörer och solcellsmontörer.

Region Skåne ser en brist på arbetskraft i dag på byggutbildade men en minskad efterfrågan på grund av lågkonjunktur. Både tillgången och efterfrågan förväntas öka under perioden. Efterfrågan förväntas öka, främst på grund av den utbildningsväxling som antas ske i byggbranschen, då arbetsgivarna väntas vilja rekrytera arbetskraft med formell byggutbildning när de nyanställer under perioden.

Nationella branschföreträdare anser att det finns en stor efterfrågan på utbildade

En nationell branschföreträdare har inkommit med inspel om kompetensbehoven av VVS- och fastighetsutbildade, Fastighetsbranschens utbildningsnämnd (FU).

FU beskriver att deras kompetensbehovsundersökning visar på en mycket hög efterfrågan inom samtliga yrkesroller där arbetsgivarna efterfrågar gymnasial utbildning. FU menar också att det är för få skolor som erbjuder inriktningen fastighet i gymnasieskolan i förhållande till hur behoven ser ut på arbetsmarknaden. Inriktningen fastighet lockar i högre utsträckning kvinnor, vilket också är något som fastighetsbranschen efterfrågar då det traditionellt är en mansdominerad bransch. FU anser också att yrkespaketen inom komvux behöver utökas inom alla regioner.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁴⁶

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas vara stora eller mycket stora möjligheter till arbete inom flera yrken inom VVS och fastighet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom VVS- och fastighetsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Fastighetsskötare	Stora möjligheter till arbete
Kyl- och värmepumpstekniker	Mycket stora möjligheter till arbete
VVS-montör	Mycket stora möjligheter till arbete

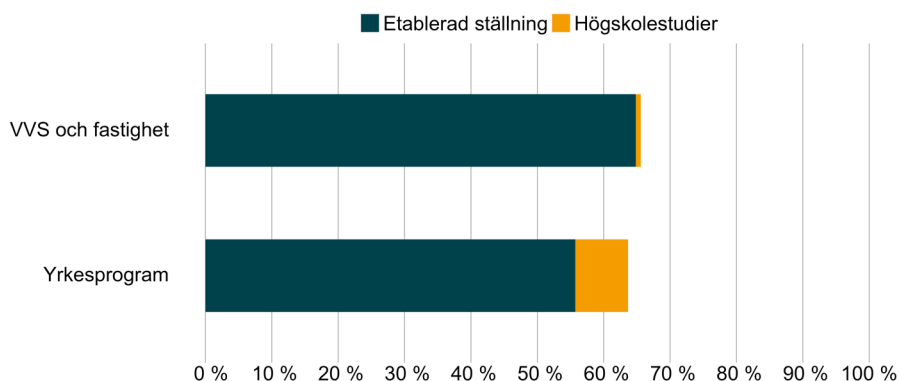
Källa: Arbetsförmedlingen

¹⁴⁶. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt hög etablering efter utbildning inom VVS och fastighet

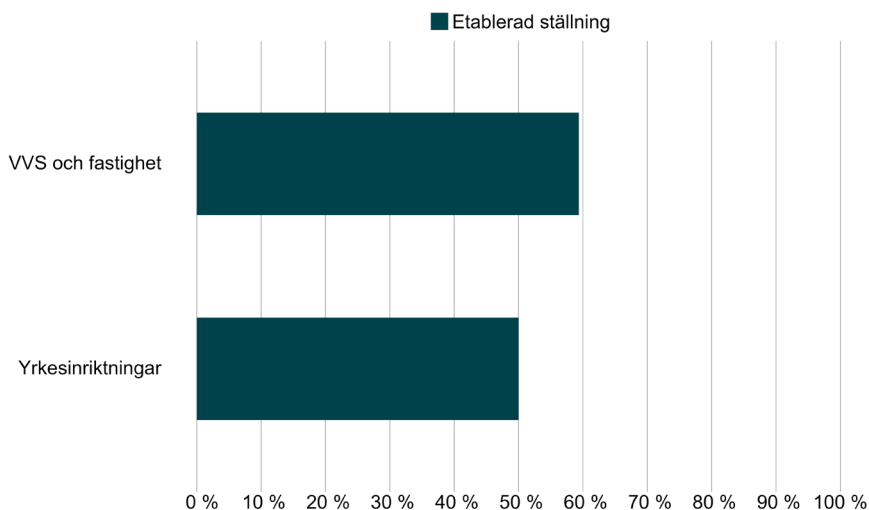
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning inom VVS- och fastighetsprogrammet är 65 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än snittet för riket, där etableringsgraden är 74 procent, men högre än yrkesprogrammen i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁴⁷

Personer som har läst en VVS- och fastighetsutbildning inom komvux i länet är etablerade på arbetsmarknaden i högre utsträckning än yrkesinriktningar i länet sammantaget.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁴⁸

¹⁴⁷. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

¹⁴⁸. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

VVS-montör är det vanligaste yrket bland VVS- och fastighetsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en VVS- och fastighetsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁴⁹

Skolform	Yrke	Andel
VVS- och fastighetsprogrammet i gymnasieskolan	VVS-montörer m.fl.	42 %
	Kyl- och värmepumpstekniker m.fl.	4 %
	Fastighetsskötare	3 %
	Lager- och terminalpersonal	3 %
	Anläggningsarbetare	2 %
VVS- och fastighetsutbildning inom komvux	VVS-montörer m.fl.	30 %
	Fastighetsskötare	10 %
	Väktare och ordningsvakt	3 %
	Butikssäljare, fackhandel	2 %
	Anläggningsarbetare	2 %

Källa: SCB

Minskad efterfrågan på VVS- och fastighetsprogrammet

VVS- och fastighetsprogrammet utgjorde cirka 1 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.¹⁵⁰

Lsåret 2022/23 sökte 1 procent av länets ungdomar till VVS- och fastighetsprogrammet i första hand. Det är en lika stor andel som i riket. Andelen förstahandssökande har minskat något under de senaste åren.

VVS- och fastighetsprogrammet är ett av de mindre gymnasieprogrammen i länet, endast hotell- och turismprogrammet, industritekniska programmet och humanistiska programmet har färre förstahandssökande elever. Totalt 97 procent av de förstahandssökande är män.

Lsåret 2022/23 var inriktningen mot VVS vanligast, med 78 procent av eleverna i år tre och 79 procent av eleverna i år två. Den näst vanligaste inriktningen var kyl- och värmepumpsteknik följt av inriktningen mot fastighet. Ingen elev läste inriktningen mot ventilation.

¹⁴⁹. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

¹⁵⁰. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

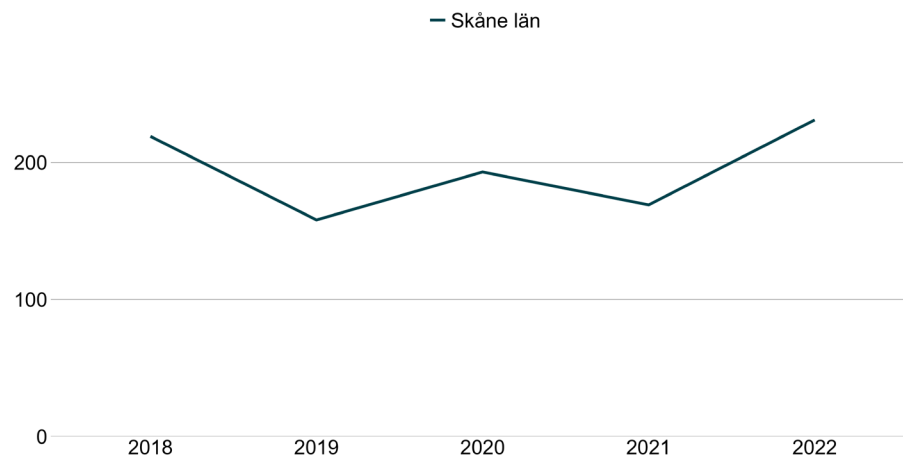

532 elever läste VVS- och fastighetsprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Ökande elevantal på VVS- och fastighetsutbildningar inom komvux

Antalet elever som läser yrkesinriktade kurser inom VVS och fastighet har minskat mellan åren 2018 och 2021, men sedan ökat till år 2022. Totalt utgjorde yrkesområdet drygt 4 procent av länets yrkesinriktade komvux år 2022.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom VVS och fastighet inom komvux i länet 2018–2022.

VVS- och fastighetsutbildning i länet

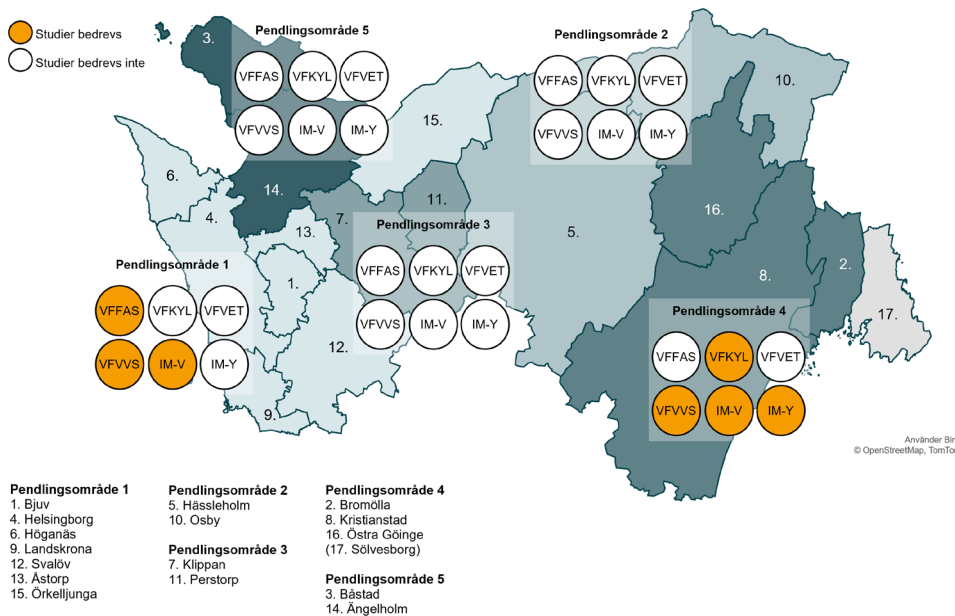
Tillgången till de olika inriktningarna inom VVS- och fastighetsprogrammet skiljde sig åt mellan länets pendlingsområden läsåret 2022/23.

I fem av länets åtta pendlingsområden bedrevs VVS- och fastighetsutbildningsprogrammet. Inriktningen mot VVS bedrevs i fem pendlingsområden och inriktningen mot ventilation bedrevs inte i något av pendlingsområdena. Introduktionsprogrammet programinriktat val bedrevs i fyra av pendlingsområdena och yrkesintroduktion i två av pendlingsområdena.

Figur. Utbud av VVS- och fastighetsprogrammet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁵¹

Förklaring av förkortningar

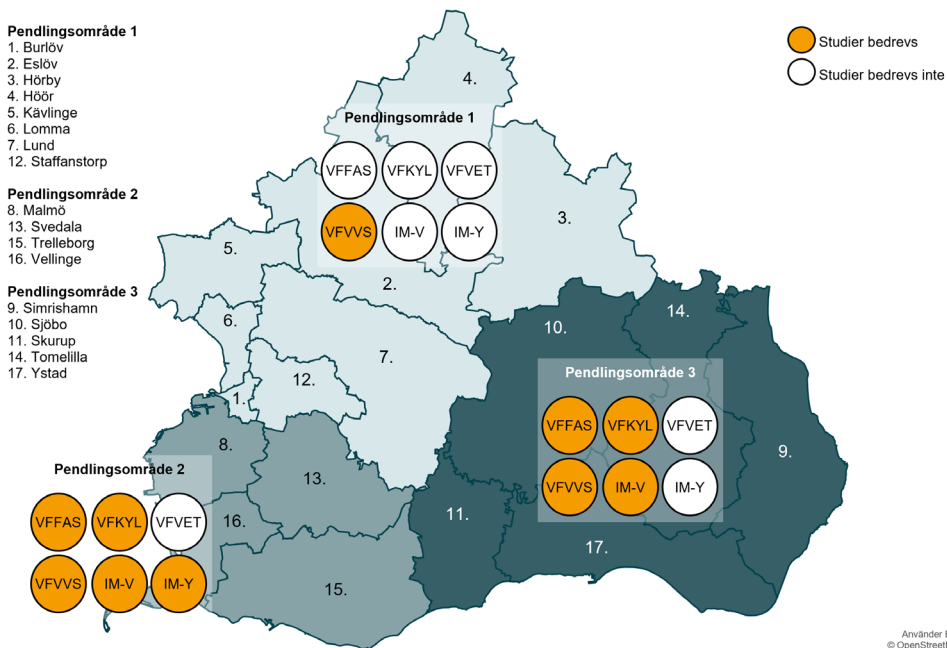
VFFAS fastighet
 VFKYL kyl- och värmepumpsteknik
 VVVET ventilation
 VVVVS VVS
 IM-V programinriktat val
 IM-Y yrkesintroduktion

Figur. Utbud av VVS- och fastighetsprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁵²

Förklaring av förkortningar

VFFAS fastighet
 VFKYL kyl- och värmepumpsteknik
 VVVET ventilation
 VVVVS VVS
 IM-V programinriktat val
 IM-Y yrkesintroduktion

151. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

152. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Yrkesinriktning inom VVS och fastighet på komvux bedrevs av 5 kommuner i länet åren 2020–2022.¹⁵³

Två huvudmän bedrev VVS- och fastighetsutbildning som yrkespaket år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom VVS och fastighet i länet 2021.¹⁵⁴

Yrkespaket	Huvudman
Fastighetsskötare	Malmö
Påbyggnad Ventilation	Kristianstad
Ventilationsmontering Bas	Kristianstad
VVS – montör	Malmö
VVS – isolerare Bas	Kristianstad

¹⁵³. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

¹⁵⁴. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Vård och omsorg

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan bör öka. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer även att antalet elever som läser en vård- och omsorgsutbildning inom komvux bör öka.

Enligt SCB:s och Region Skånes bedömning riskerar den nuvarande stora bristen på vård- och omsorgsutbildade i Skåne län att kvarstå på sikt. Etableringsgraden bland de som har läst vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan är något lägre än andra yrkesprogram, samtidigt fortsätter en jämförelsevis stor andel till högskolestudier. Etableringsgraden bland de som läst en vård- och omsorgsutbildning inom komvux är hög jämfört med utbildade inom andra yrkesområden. En stor andel arbetar inom yrken som matchar deras utbildning, bland personer som läst en vård- och omsorgsutbildning inom gymnasieskolan eller komvux och har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden arbetar över hälften som undersköterska.

Ungdomars efterfrågan på vård- och omsorgsprogrammet har legat på samma nivå under de senaste åren. Inom komvux har elevantalet ökat sedan år 2018, och vård och omsorg är den största yrkesinriktningen med nästan hälften av länets yrkeselever.

Vård- och omsorgsprogrammet och programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs läsåret 2022/23 i länets 8 pendlingsområden. Yrkesintroduktion med inriktning mot vård och omsorg bedrevs i 7 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom vård och omsorg i 26 av länets kommuner åren 2020–2022.

Risk för stor brist på arbetskraft med utbildning inom vård och omsorg på sikt enligt SCB

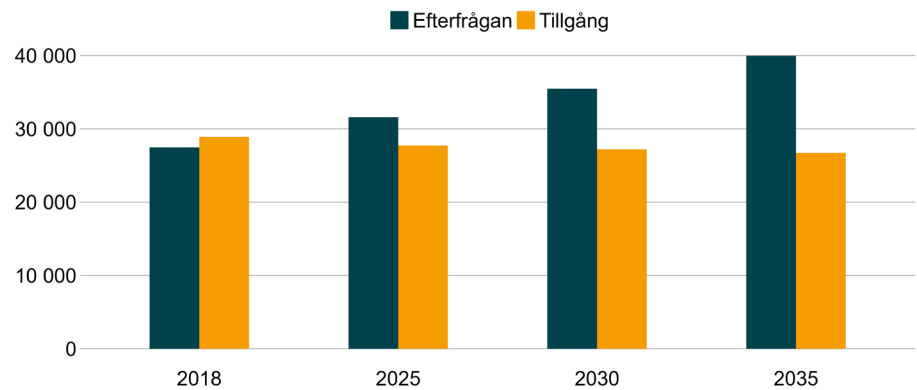
Enligt SCB:s prognos väntas det på nationell nivå bli stor brist på vård- och omsorgsutbildade 2035.

Skåne läns tillgång på vård- och omsorgsutbildade väntas minska med cirka 10 procent under prognosperioden. Det beror på att pensionsavgångarna väntas bli större än genomsnittet på hela arbetsmarknaden och antalet examinerade och inflyttare tillsammans beräknas bli mindre än antalet som lämnar arbetskraften, flyttar från länet eller vidareutbildar sig.

Efterfrågan på vård- och omsorgsutbildade beräknas öka med cirka 45 procent fram till år 2035. Det beror dels på demografiska orsaker, som befolkningstillväxten och att andelen äldre ökar, dels på grund av en utbildningsväxling inom yrkena undersköterska, skötare, vårdbiträde och personlig assistent. Den 1 juli 2023 blir undersköterska en skyddad yrkestitel vilket bidrar till utvecklingen.

På grund av att tillgången på utbildade inom vård och omsorg beräknas minska samtidigt som efterfrågan ökar kraftigt väntas en stor brist på vård- och omsorgsutbildade under kommande år.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom vård och omsorg i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen delar SCB:s bild

Region Skåne menar att behovet av vård- och omsorgsutbildade är omfattande och det krävs utökning av antalet utbildningsplatser för att möta det ökade behovet, både inför pensionsavgångar och inför den demografiska utvecklingen med ett ökat antal äldre över 80 år. När undersköterska blir en skyddad yrkestitel kommer efterfrågan på utbildade undersköterskor att öka, andra yrkesroller kommer att behöva införas för att möjliggöra isteg och vidare karriärsteg.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av utbildade

Skolverket har fått två inspel om kompetensbehov av vård- och omsorgsutbildade.¹⁵⁵ Både Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och organisationen Vård- och omsorgscollege bekräftar bilden som ges i SCB:s prognos, det vill säga att det finns ett stort behov av arbetskraft med vård- och omsorgsutbildning både på kort och lång sikt. SKR menar att kompetensbehoven kommer att öka under kommande år till följd av statliga ambitionshöjningar och reformer. SKR lyfter också att SCB:s prognoser från år 2020 delvis behöver kompletteras med en mer aktuell bild av kompetensbehoven.

¹⁵⁵. Vård- och omsorgscollege och Sveriges Kommuner och Regioner.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁵⁶

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas vara ett varierat arbetsmarknadsläge för yrken inom vård- och omsorgsområdet år 2026. Medan undersköterskor, personliga assistenter samt vårdare och boendestödjare har stora möjligheter till arbete, är möjligheterna små till medelstora för vårdbiträden.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom vård- och omsorgsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Undersköterska	Mycket stora möjligheter till arbete
Vårdbiträde	Små till medelstora möjligheter till arbete
Personlig assistent	Stora möjligheter till arbete
Vårdare och boendestödjare	Stora möjligheter till arbete

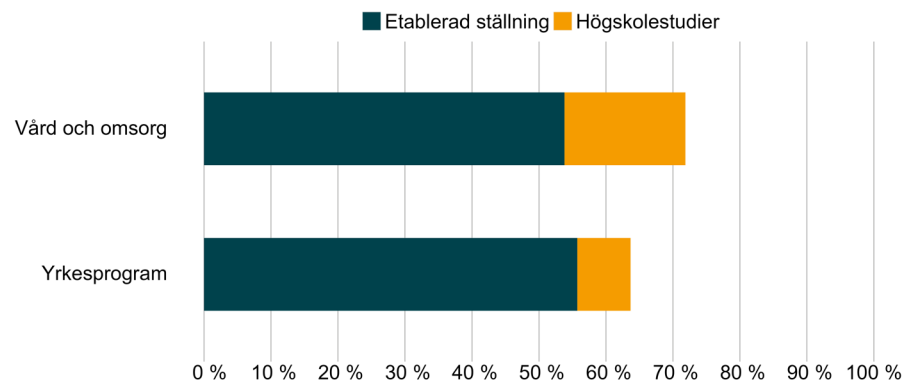
Källa: Arbetsförmedlingen

Etablering efter utbildning inom vård och omsorg

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är cirka 54 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är ungefär på samma nivå som snittet för riket där cirka 53 procent var etablerade tre år efter avslutad gymnasieutbildning. Andelen som går vidare till högskolestudier ligger på 18 procent, vilket är något lägre än för andra som har läst samma program i riket men högre än för avgångselever från andra yrkesprogram i länet.

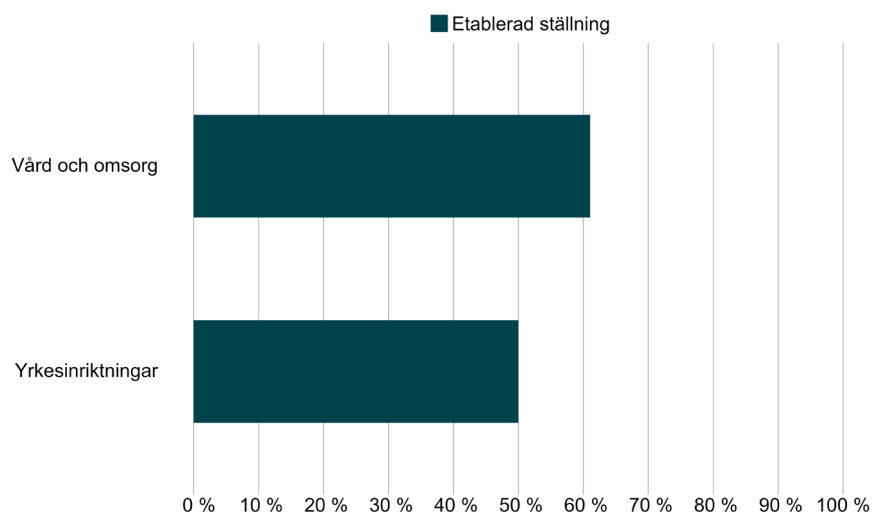
¹⁵⁶. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁵⁷

Av personer som har läst en vård- och omsorgsutbildning inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i länet är 61 procent etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier, vilket är i högre än snittet för yrkesinriktningar i länet sammantaget.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁵⁸

¹⁵⁷. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

¹⁵⁸. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Undersköterska är det vanligaste yrket bland utbildade inom vård och omsorg

Tabell. De vanligaste yrkena efter en vård- och omsorgsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁵⁹

Skolform	Yrke	Andel
Vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan	Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	31 %
	Undersköterskor, vård- och specialavdelning	23 %
	Vårdare, boendestödjare	12 %
	Vårdbiträden	3 %
	Grundutbildada sjuksköterskor	3 %
	Personliga assistenter	3 %
	Elevassistenter m.fl.	3 %
	Skötare	3 %
Vård- och omsorgsutbildning inom komvux	Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	45 %
	Undersköterskor, vård- och specialavdelning	14 %
	Vårdare, boendestödjare	11 %
	Vårdbiträden	6 %
	Skötare	4 %
	Personliga assistenter	4 %

Källa: SCB

Stabil efterfrågan på vård- och omsorgsprogrammet

Vård- och omsorgsprogrammet utgjorde ungefär 3 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.¹⁶⁰

Lsåret 2022/23 sökte 4 procent av länets ungdomar till vård- och omsorgsprogrammet i första hand. Det är fler än i riket, där 3 procent sökte till programmet. Andelen förstahandssökande är oförändrat under de senaste åren.

Vård- och omsorgsprogrammet är det fjärde största yrkesprogrammet i länet. El- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet samt barn- och fritidsprogrammet har fler förstahandssökande. Programmet är kvinnodominerat, 83 procent av de sökande var kvinnor.

^{159.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län.

^{160.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

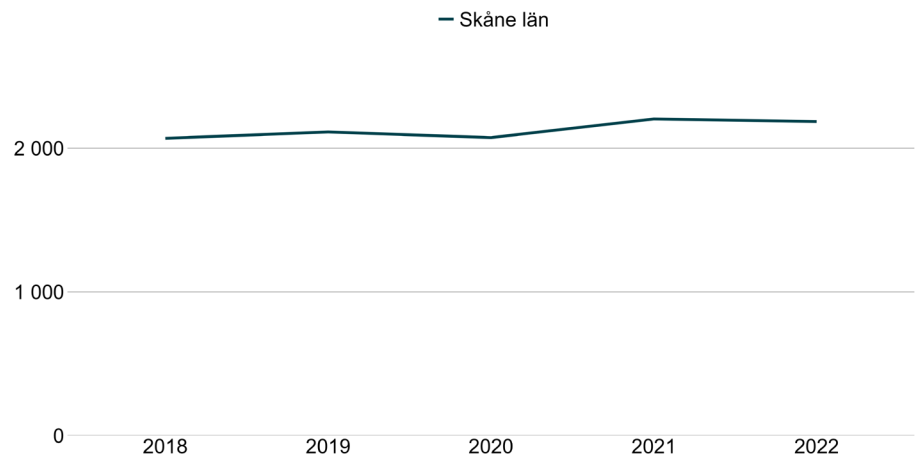

1 523 elever läste på vård- och omsorgsprogrammet i länet läsåret 2022/23.

En ökning av antalet elever inom komvux

Vård- och omsorgsutbildningar på komvux har fler elever än vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan. Antalet elever som läser vård- och omsorgskurser på komvux har ökat något mellan åren 2018 och 2022. Vård och omsorg är den vanligaste yrkesinriktningen inom komvux i länet med 43 procent av eleverna år 2022.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom vård och omsorg inom komvux i länet 2018–2022.

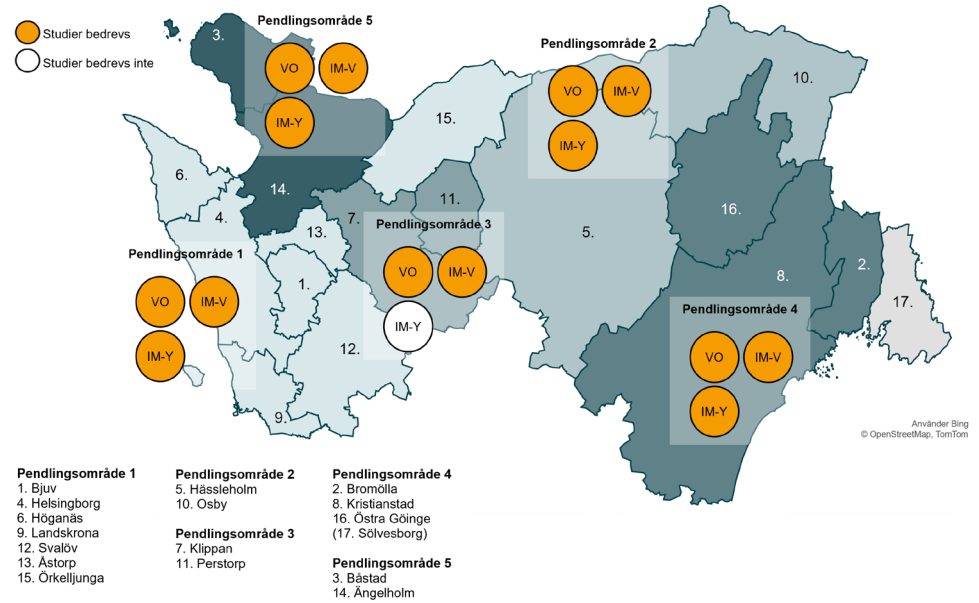
Vård- och omsorgsutbildning i länet

Vård- och omsorgsprogrammet bedrevs i länets samtliga pendlingsområden läsåret 2022/23, även som programinriktat val. Endast i ett pendlingsområde, där Klippan är centrumkommun, erbjöd inte vård- och omsorgsprogrammet som yrkesintroduktion.

Figur. Utbud av vård- och omsorgsprogrammet i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁶¹

Förklaring av förkortningar

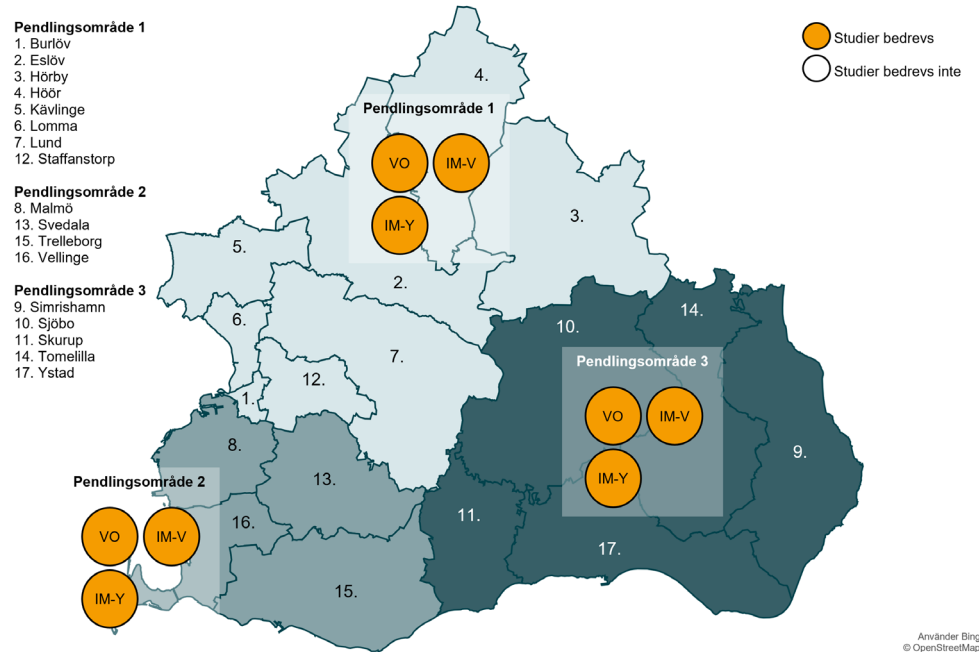
- VO vård- och omsorgsprogrammet
- IM-V programinriktat valyrkesintroduktion
- IM-Y yrkesintroduktion

Figur. Utbud av vård- och omsorgsprogrammet i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁶²

Förklaring av förkortningar

- VO vård- och omsorgsprogrammet
- IM-V programinriktat valyrkesintroduktion
- IM-Y yrkesintroduktion

161. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

162. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Yrkesinriktningen vård och omsorg på komvux bedrevs i 26 kommuner i länet åren 2020–2022.¹⁶³ Tolv huvudmän bedrev vård- och omsorgsutbildning som yrkespaket år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom vård och omsorg i länet 2021.¹⁶⁴

Yrkespaket	Huvudman
Undersköterska	Eslöv, Hässleholm, Kristianstad, Landskrona, Malmö, Sjöbo, Svedala, Trelleborg, Ystad, Östra Göinge
Undersköterska, forts. från vårdbiträde	Eslöv
Vårdbiträde	Eslöv, Kristianstad, Kävlinge, Landskrona, Malmö, Örkeljunga

¹⁶³. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

¹⁶⁴. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Högskoleförberedande program

Det finns sex högskoleförberedande program:

- ekonomiprogrammet
- estetiska programmet
- humanistiska programmet
- naturvetenskapsprogrammet
- samhällsvetenskapsprogrammet
- teknikprogrammet.

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Sammantaget bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser inom högskoleförberedande program bör minska, till förmån för yrkesprogram.

I Skåne län är det risk för överskott på arbetskraft med högskoleförberedande gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå, enligt SCB:s prognos.

Läsåret 2022/23 utgjorde de högskoleförberedande programmen tillsammans 66 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet. För att utbildningsutbudet i högre grad än idag ska motsvara behoven på arbetsmarknaden bedömer Skolverket att de högskoleförberedande programmens andel av de erbjudna platserna i gymnasieskolan bör minska. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val i linje med detta.

Övergången till högskola är relativt låg för utbildade från ekonomiprogrammet. Samtidigt är etableringsgraden på arbetsmarknaden relativt hög. Andelen förstahandssökande har ökat under de senaste åren och är högre än andelen erbjudna platser. Skolverket bedömer att andelen platser inom ekonomi-programmet bör behållas på nuvarande nivå.

Övergången till högskola är relativt låg för utbildade från estetiska programmet. Samtidigt är etableringsgraden på arbetsmarknaden relativt hög. Ungdomars efterfrågan har minskat under de senaste åren. Skolverket bedömer att andelen platser inom estetiska programmet bör minska.

Övergången till högskola är relativt hög för utbildade från humanistiska programmet. Ungdomars efterfrågan har minskat under de senaste åren, och humanistiska programmet är minst av de högskoleförberedande programmen i länet. Skolverket bedömer att andelen platser inom humanistiska programmet bör behållas på nuvarande nivå.

Övergången till högskola är relativt hög för utbildade från naturvetenskapsprogrammet. Ungdomars efterfrågan har minskat de senaste åren. Skolverket bedömer att andelen platser inom naturvetenskapsprogrammet bör behållas på nuvarande nivå.

Övergången till högskola är relativt låg för utbildade från samhällsvetenskapsprogrammet. Ungdomars efterfrågan har legat på samma nivå under de senaste åren. Skolverket bedömer att andelen platser inom samhällsvetenskapsprogrammet bör minska.

Övergången till högskola är relativt hög för utbildade från teknikprogrammet. Samtidigt är etableringsgraden på arbetsmarknaden relativt hög. Ungdomars efterfrågan har minskat under de senaste åren, och är lägre än andelen erbjudna platser i länet. Skolverket bedömer att andelen platser inom teknikprogrammet bör minska.

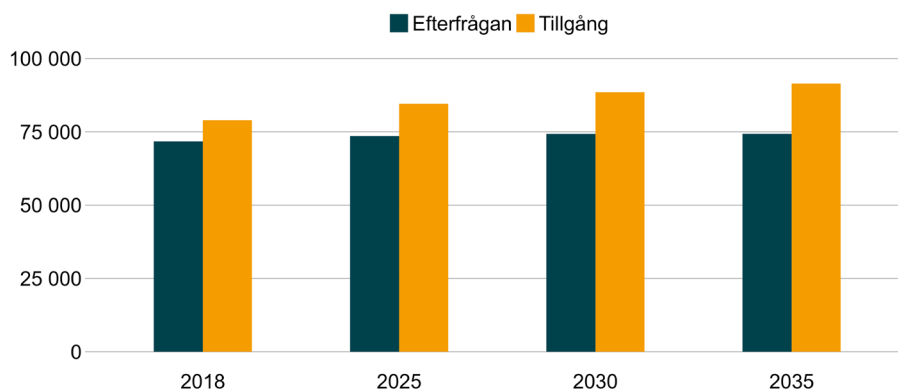
Risk för överskott av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning enligt SCB

De som har en högskoleförberedande utbildning bidrar till kompetensförsörjningen på två sätt. Dels är de relevanta på den del av arbetsmarknaden där arbetsgivare rekryterar brett och har ett generellt behov av gymnasialt utbildad arbetskraft. Dels utgör de grunden för den del av arbetskraften som har högskoleutbildning. I denna fördjupningsdel tittar vi därför både på det generella behovet av gymnasialt utbildade och behovet av högskoleutbildade.

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli ett överskott på arbetskraft med högskoleförberedande gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå 2035. Ett undantag är gymnasieingenjörer, där det beräknas bli brist på utbildade på nationell nivå framöver. På nationell nivå väntas det också bli brist på eftergymnasialt utbildade inom flera områden framöver, till exempel utbildade inom pedagogik, hälso- och sjukvård samt teknik och data.

I Skåne län beräknas tillgången på personer med högskoleförberedande utbildning som högsta avslutade utbildning öka med cirka 15 procent under prognosperioden. Även efterfrågan väntas öka med cirka 5 procent under prognosperioden. Då tillgången förväntas öka mer än efterfrågan innebär det en risk för överskott på personer med högskoleförberedande utbildning år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå i länet fram till 2035.

Källa: SCB

SCB gör en prognos över utbildningsgruppen Yh-tekniker och gymnasieingenjörutbildning. En del av denna utbildningsgrupp är personer med en gymnasieingenjörutbildning. Fram till 2035 är det 9 900 personer som väntas lämna arbetskraften i denna utbildningsgrupp, framför allt till följd av pensionering. Av de som examineras under perioden fram till 2035 väntas 10 procent komma från gymnasieskolans fjärde tekniska år och resterande från yrkeshögskolan. Totalt beräknas 8 200 personer som är folkbokförda i Skåne län att examineras fram till 2035. Efterfrågan på Yh-tekniker och gymnasieingenjörer i länet beräknas öka något. Enligt prognosen finns det risk för brist på personer med denna utbildning eftersom tillgången på utbildade minskar samtidigt som efterfrågan ökar något.

Regionens inspel

Vad gäller högskoleförberedande utbildningar i länet ser Region Skåne en brist på STEM-inslag på samtliga utbildningar och en hög efterfrågan på STEM-kompetens och förmågor (STEM-kompetenser är kompetenser inom naturvetenskap, teknik, ingenjörskap och matematik).

Flera branschföreträdare framhåller behovet av högskoleutbildade

Skolverket har efterfrågat synpunkter från nationella branschföreträdare om behoven av gymnasialt yrkesutbildade på nationell nivå. I sina inspel kring yrkesprogrammen är det flera branschföreträdare som har framhållit att branschen även behöver högskoleutbildad kompetens. Framför allt är det personer med högskoleutbildning inom teknik och it som efterfrågas, men även personer med högskoleutbildning inom logistik och inköp.

Stort behov av gymnasieingenjörer enligt nationella branschföreträdare

Skolverket har fått fem inspel om kompetensbehovet av utbildade från vidareutbildningen med ett fjärde tekniskt år (TE4).¹⁶⁵

Byggföretagen, Teknikföretagen, Trä- och Möbelföretagen, Svensk Elektronik och Sveriges Ingenjörer delar SCB:s bedömning om att det behövs fler gymnasieingenjörer. Teknikföretagen och Trä- och Möbelföretagen menar att behovet av teknisk kompetens har ökat generellt i industrin. Det beror både på att industriella processer blir alltmer komplexa och på att det är brist på industriutbildad arbetskraft vilket ökar behovet av tekniker.

Svensk Elektronik pekar på att det har blivit allt svårare att hitta rätt kompetens till elektronikbranschen. Sveriges Ingenjörer, Trä- och Möbelföretagen och Teknikföretagen lyfter att etableringsgraden är hög bland gymnasieingenjörer, vilket de menar visar att det finns ett tydligt behov på arbetsmarknaden.

Ytterligare en orsak till att behovet av gymnasieingenjörer kommer att öka är att många av de gymnasieingenjörer som finns på arbetsmarknaden i dag närmar sig pensionsåldern. Flera branschföreträdare konstaterar att dessa personer utgör en betydande del av den tekniska kompetensen i svensk industri, och att det kommer att skapa stora behov i verksamheterna när de försvinner. Enligt Teknikföretagen har det dessutom utbildats för få gymnasieingenjörer och högskoleingenjörer under lång tid, vilket förstärker omfattningen på behoven. Nyexaminerade gymnasieingenjörer kan inte rakt av ersätta personer med lång yrkeserfarenhet, men de kan bidra till täcka delar av behoven.

Flera branschföreträdare framhåller att de utöver gymnasieingenjörer även kommer att finnas behov av fler civil- och högskoleingenjörer. De ser dock ingen konkurrens mellan de olika utbildningsformerna utan beskriver TE4 som ett komplement eller en väg till högskoleutbildningar.

Sveriges Ingenjörer och Svensk Elektronik menar att både potentiella elever och näringslivet behöver mer kunskap om TE4. Många skolor har svårt att attrahera elever. Sveriges Ingenjörer tror att det finns potential att locka fler unga till TE4 genom att öka kunskapen om utbildningen och vad som skiljer den från en högskole- eller civilingenjörsutbildning.

165. Svensk Elektronik, Teknikföretagen, Trä- och Möbelföretagen, Sveriges Ingenjörer och Byggföretagen.

Etablering efter högskoleförberedande gymnasieutbildning

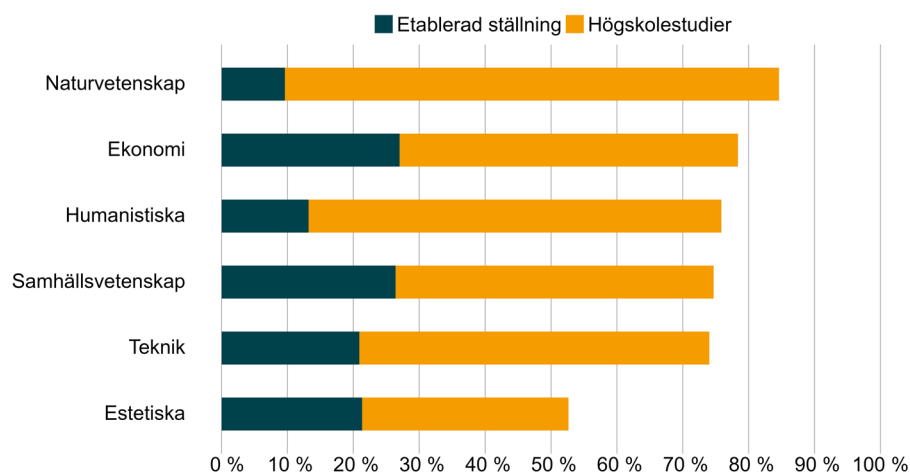
En indikator på behovet på arbetsmarknaden är etableringsgraden bland före detta elever. Vad gäller högskoleförberedande utbildningar är det viktigt att både titta på hur många som går vidare till högskolestudier och hur många som har uppnått en etablerad ställning på arbetsmarknaden.

Naturvetenskapsprogrammet har högst andel som fortsätter vidare till högskolestudier medan estetiska programmet har lägst andel. Störst andel med etablerad ställning på arbetsmarknaden har samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet. Det program med lägst andel med etablerad ställning är naturvetenskapsprogrammet.

Det program som totalt sett har högst andel som varken har en etablerad ställning på arbetsmarknaden eller är i högskolestudier är estetiska programmet. Värt att notera är dock att många som gått estetiska programmet fortsätter med andra studier än högskolestudier efter gymnasieskolan. Dessa studier omfattas inte av statistiken som används i detta underlag.

Naturvetenskapsprogrammet har minst andel som varken har en etablerad ställning eller är i högskolestudier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁶⁶

¹⁶⁶. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett högskoleförberedande program i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17

Vanligaste yrkena bland de som har en högskoleförberedande utbildning

Tabell. De vanligaste yrkena efter högskoleförberedande program i gymnasieskolan i länet.¹⁶⁷

Program	Yrke	Andel
Samhällsvetenskapsprogrammet	Butikssäljare, fackhandel	9 %
	Butikssäljare, dagligvaror	6 %
	Lager- och terminalpersonal	5 %
	Elevassistenter m.fl.	4 %
	Vårdbiträden	3 %
Naturvetenskapsprogrammet	Lager- och terminalpersonal	8 %
	Butikssäljare, fackhandel	7 %
	Butikssäljare, dagligvaror	4 %
	Vårdbiträden	4 %
	Elevassistenter m.fl.	2 %
Estetiska programmet	Butikssäljare, fackhandel	9 %
	Butikssäljare, dagligvaror	7 %
	Lager- och terminalpersonal	6 %
	Barnskötare	3 %
	Vårdbiträden	3 %
	Elevassistenter m.fl.	3 %
Teknikprogrammet	Lager- och terminalpersonal	8 %
	Butikssäljare, fackhandel	6 %
	Butikssäljare, dagligvaror	4 %
	Arbetsledare inom bygg, anläggning och gruva	2 %
	Elevassistenter m.fl.	2 %
	Mjukvaru- och systemutvecklare m.fl.	2 %
	Supporttekniker, it	2 %
	Väktare och ordningsvakter	2 %
Ekonomiprogrammet	Butikssäljare, fackhandel	9 %
	Butikssäljare, dagligvaror	8 %
	Lager- och terminalpersonal	5 %
	Banktjänstemän	4 %
	Kundtjänstpersonal	3 %
Humanistiska programmet	Barnskötare	7 %
	Bartenders	7 %
	Butikssäljare, fackhandel	7 %
	Övriga kontorsassistenter och sekreterare	7 %

Källa: SCB

167. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Skåne län

Antal elever på högskoleförberedande program i länet läsåret 2022/23:

Samhällsvetenskapsprogrammet: 9 426

Ekonomiprogrammet: 6 415

Naturvetenskapsprogrammet: 6 965

Teknikprogrammet: 3 369

Estetiska programmet: 2 961

Humanistiska programmet: 217

Samhällsvetenskapsprogrammet hade högst andel förstahandssökande

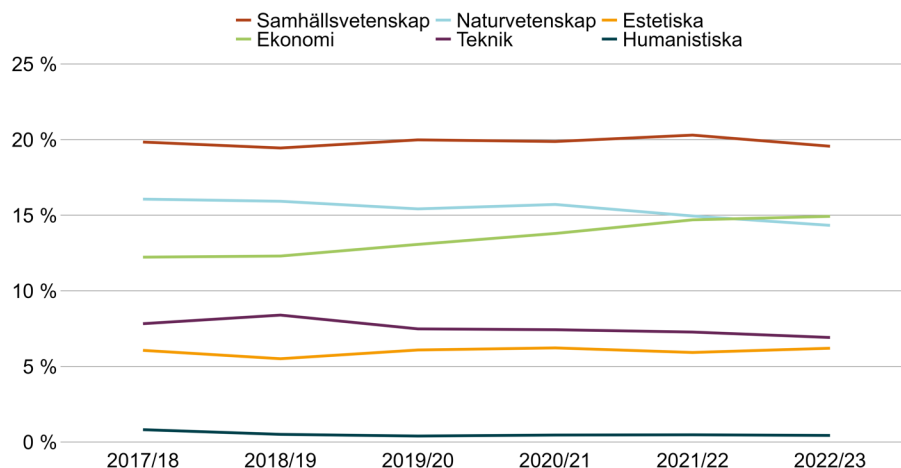
De högskoleförberedande programmen utgjorde tillsammans ungefär 66 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2022/23.¹⁶⁸

Lsåret 2022/23 sökte 64 procent av länets ungdomar till något av de högskoleförberedande programmen i första hand. Det är på samma nivå som snittet för Sverige som helhet.

Samhällsvetenskapsprogrammet har haft flest sökande för perioden mellan läsåren 2017/18 och 2022/23. Innan läsåret 2021/22 hade naturvetenskapsprogrammet fler sökande än ekonomiprogrammet, men ekonomiprogrammet ökade under perioden och gick om naturvetenskapsprogrammet i antal sökande läsåret 2022/23. Det program som har lägst andel förstahandssökande är humanistiska programmet.

Samtliga högskoleförberedande program, med undantag för ekonomiprogrammet och teknikprogrammet, har fler kvinnliga än manliga sökanden. Den största könsskillnaden finns inom teknikprogrammet där 84 procent av de förstahandssökande är män.

Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per högskoleförberedande program i länet.

Andelen förstahandssökande motsvarar andelen erbjudna platser relativt väl. Naturvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet och estetiska programmet hade en något högre andel erbjudna platser än andelen förstahandssökande. Ekonomiprogrammet hade en något högre andel förstahandssökande jämfört med erbjudna platser.

¹⁶⁸. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Figur. Andel förstahandssökande och andel erbjudna platser per program i länet.

Program	Andel förstahandssökande till läsåret 2022/23	Andel erbjudna platser läsåret 2022/23
Samhällsvetenskapsprogrammet	20 %	20 %
Ekonomiprogrammet	15 %	14 %
Naturvetenskapsprogrammet	14 %	15 %
Teknikprogrammet	7 %	8 %
Estetiska programmet	6 %	7 %
Humanistiska programmet	<1 %	<1 %

Högskoleförberedande program i länet

I två av länets åtta pendlingsområden, med centrumkommunerna Malmö och Helsingborg, bedrevs samtliga nationella högskoleförberedande program läsåret 2022/23. I fem pendlingsområden saknades det humanistiska programmet.

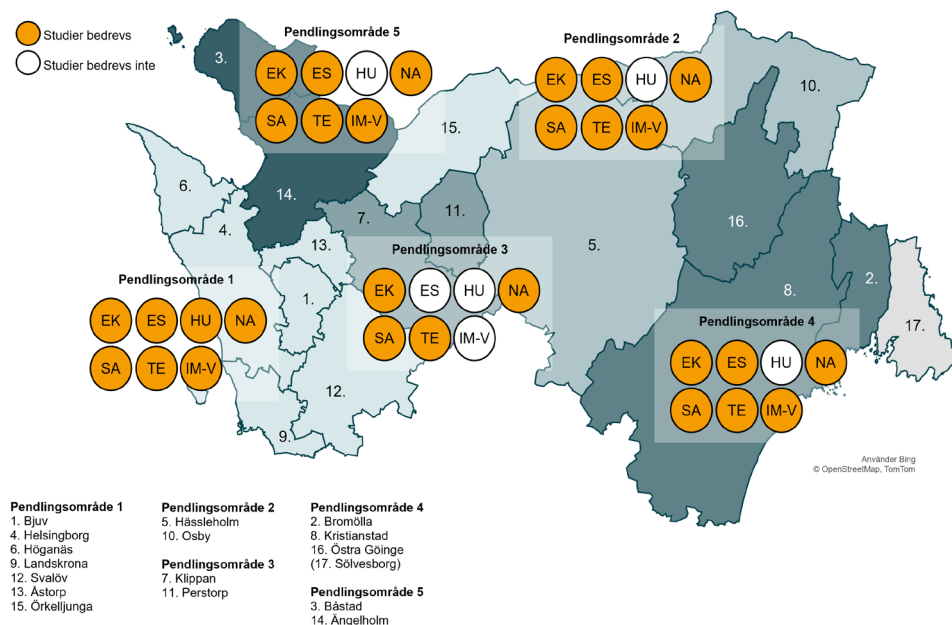
Tillgången till introduktionsprogrammet programinriktat val mot något av de högskoleförberedande programmen saknades i två av pendlingsområdena där Klippan och Lund är centrumkommuner.

Lsåret 2022/23 beviljades tre kommunala huvudmän och en fristående huvudman statsbidrag för att bedriva ett fjärde tekniskt år mot gymnasieingenjör.¹⁶⁹

Figur. Utbud av högskoleförberedande program i norra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁷⁰

Förklaring av förkortningar

EK	ekonomiprogrammet
ES	estetiska programmet
HU	humanistiska programmet
NA	naturvetenskapsprogrammet
SA	samhällsvetenskapsprogrammet
TE	teknikprogrammet
IM-V	programinriktat val

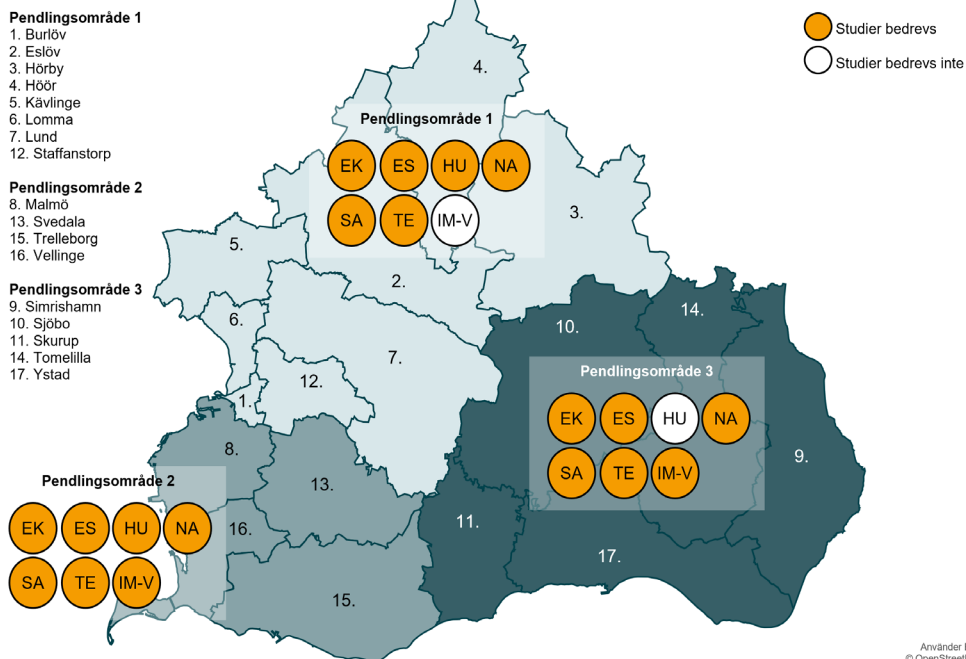
^{169.} Baserat på Skolverkets statistik över skolenheter som har sökt statsbidrag för ett fjärde tekniskt år bidragsåret 2022/23.

^{170.} Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Figur. Utbud av högskoleförberedande program i södra Skåne läns pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁷¹

Förklaring av förkortningar

- EK ekonomiprogrammet
- ES estetiska programmet
- HU humanistiska programmet
- NA naturvetenskapsprogrammet
- SA samhällsvetenskapsprogrammet
- TE teknikprogrammet
- IM-V programinriktat val

Använder Bing
© OpenStreetMap

¹⁷¹. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Bilaga 1. Yrkesstatistik Skåne län

Yrkesstatistiken för vanligaste yrken efter gymnasieskolan omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15, 2015/16 och 2016/17, och som 3 år senare har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden.

Yrkesstatistiken för vanligaste yrken efter komvux omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren, och 1 år efter avslutad komvuxutbildning har en osäker eller etablerad ställning på arbetsmarknaden.

Yrkesuppgifter redovisas endast för de som är förvärvsarbetande enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken RAMS. Både anställda och egenföretagare ingår.

Yrkesstatistiken använder sig av standarden för svensk yrkesklassificering (SSYK) 4. Det är ett system för att gruppera individers yrken eller arbetsuppgifter.

	Gymnasieskolan		Komvux	
	Antal avgångselever med etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden	Andel (%) utan uppgift om yrke	Antal avgångselever med etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden	Andel (%) utan uppgift om yrke
Bygg och anläggning	994	20 %	199	35 %
Barn och fritid	498	12 %	727	11 %
El och energi	979	19 %	226	34 %
Fordon och transport	882	25 %	339	24 %
Handel och administration	617	16 %	224	26 %
Hotell och turism	234	19 %	5	20 %
Hantverk	544	29 %	125	43 %
Industriteknik	162	22 %	77	32 %
Naturbruk	543	28 %	72	29 %
Restaurang och livsmedel	444	23 %	217	29 %
VVS och fastighet	300	19 %	213	35 %
Vård och omsorg	656	7 %	2 385	7 %
Ekonomiprogrammet	1 079	20 %	-	-
Estetiska programmet	700	23 %	-	-
Humanistiska programmet	43	14 %	-	-
Naturvetenskapsprogrammet	547	22 %	-	-
Samhällsvetenskapsprogrammet	2 232	18 %	-	-
Teknikprogrammet	620	21 %	-	-

Bilaga 2. Definitioner och förklaringar

Etablering och vidare studier

Gymnasieskolan

Statistiken om etableringsstatus tre år efter avslutad utbildning omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17. Etableringsstatus för dessa grupper har följts upp 2018, 2019 respektive 2020.

Studieresultat

Slutfört gymnasieskolan med gymnasieexamen:

- För en yrkesexamen ska eleven ha läst 2 500 poäng varav 2 250 ska vara godkända (betygen A–E). Eleven ska ha godkänt i svenska 1, eller svenska som andraspråk 1, engelska 5 och matematik 1. Eleven ska också ha godkänt i 400 poäng av de programgemensamma ämnena. Eleven ska även ha ett godkänt gymnasiearbete.
- För en högskoleförberedande examen ska eleven ha läst 2 500 poäng varav 2 250 ska vara godkända (betygen A–E). Eleven ska ha godkänt i svenska 1, 2 och 3 eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3, engelska 5 och 6 samt matematik 1. Eleven ska även ha ett godkänt gymnasiearbete.
- Slutfört gymnasieskolan med studiebevis med minst 2 500 poäng:
- För den elev som inte uppfyller kraven för gymnasieexamen efter ett nationellt program ska ett studiebevis utfärdas i stället för ett examensbevis. Studiebevisen som redovisas gäller elever som slutfört ett fullständigt nationellt program (2 500 poäng) och blivit betygsatta (A–F) i sammanlagt 2 500 poäng eller fler.

Yrkesutbildning inom komvux

Statistiken om etableringsstatus ett år efter utbildningen omfattar individer som slutförde sin utbildning under 2017, 2018 och 2019. Etableringsstatus för dessa grupper har följts upp 2018, 2019 respektive 2020.

Populationen i statistiken är avgränsad till elever som avslutade sina studier inom komvux på gymnasial nivå under 2017, 2018 och 2019. Populationen ”avgångselever år 2017” definieras som de elever som studerade inom komvux under 2017 och som sedan inte förekommer som registrerade på någon ytterligare kurs under den närmast följande två-årsperioden, det vill säga 2018 och 2019. Samma typ av avgränsning är gjord avgångselever 2018 och 2019. Elevernas kurser tre år före avslutet har räknats in. Till exempel, för en elev som avslutade komvux 2017 har Skolverket räknat de kurser som eleven läst 2015, 2016 och 2017.

När det gäller att klassificera eleverna i olika studieinriktningar finns det vissa svårigheter som särskiljer komvux från gymnasieskolan. Komvux på gymnasial nivå är, till skillnad från gymnasieskolan, inte organiserad i olika program utan utbildningen bedrivs kursvis utifrån en individuell studieplan. Det innebär att även om eleven har för avsikt att läsa in en längre utbildning, till exempel motsvarande vård- och omsorgsprogrammet på gymnasieskolan, kan eleven söka och antas till enstaka kurser.

Huvudmännen rapporterar in uppgifter per läst kurs till Skolverket, de rapporterar inte information om kursen är tänkt att ingå som en del i en mer omfattande utbildning, även om så ofta är fallet. Utifrån uppgifterna om vilka kurser som eleverna har läst kan Skolverket dock i efterhand klassificera eleverna enligt olika studieinriktningar. Det gör Skolverket genom att summera ihop antalet lästa poäng på sådana kurskombinationer som motsvarar innehållet i en viss yrkesinriktning.

I klassificeringen av yrkesinriktningar har elevernas kurser tre år före avslutet räknats in. Till exempel, för en elev som avslutade komvux 2017 har Skolverket räknat de kurser som eleven läst 2015, 2016 och 2017. Klassificeringen har gjorts dels utifrån omfattning, dels utifrån karaktären på studierna, det vill säga om eleverna företrädesvis har läst teoretiska kurser, yrkeskurser eller en sådan specifik kombination av yrkeskurser som ger en yrkesinriktad utbildning liknande de yrkesprogram som ges i gymnasieskolan.

För elever som har läst inom komvux på gymnasial nivå mot en yrkesinriktning gäller att eleven ska ha läst minst 400 verksamhetspoäng yrkeskurser i en sådan kombination som motsvarar innehållet på yrkesprogrammen i gymnasieskolan.

Etableringsstatus

Personernas etableringsstatus är årsbaserad och totalräknad. Den klassificeras i sex olika kategorier utifrån individbaserade uppgifter från flera olika datakällor, till exempel inkomstuppgifter från kontrolluppgiftssystemet, sysselsättningsregistret på SCB och Arbetsförmedlingens sökanderegister.

Tabell. Etableringsstatus 2020.

Etableringsstatus	Definition
Etablerad ställning	Förvärvsinkomst på minst den övre inkomstgränsen* Sysselessatt enligt sysselessättningsregistrets definition (november månad) Ingen förekomst av arbetslöshet på hel-/deltid eller arbetsmarknadspolitiska åtgärdsstudier under året
Osäker ställning	Förvärvsinkomst på minst den lägre inkomstgränsen och upp till den övre inkomstgränsen Inte klassificerad som studerande ELLER Förvärvsinkomst på minst den övre inkomstgränsen och minst ett av följande villkor: a) Under året förekomst av arbetslöshet på hel- eller deltid eller arbetsmarknadspolitiska åtgärdsstudier, upp till 274 dagar, b) Inte klassificerad som sysselessatt enligt sysselessättningsregistrets definition Inte klassificerad som studerande
Svag ställning	Förvärvsinkomst upp till den lägre inkomstgränsen Inte klassificerad som studerande ELLER Förvärvsinkomst på minst den lägre inkomstgränsen samt under året förekomst av arbetslöshet på hel- eller deltid eller arbetsmarknadspolitiska åtgärdsstudier, mer än 274 dagar Inte klassificerad som studerande
Högskolestuderande	Registrerad på högskolans grundutbildning vårterminen eller höstterminen och har erhållit någon form av studiemedel samma år och/eller har avklarade högskolepoäng samma år Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden ELLER Registrerad på högskolans forskarutbildning vårterminen eller höstterminen Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden
Övriga studier	Erhållit någon form av studiemedel under aktuellt år eller har avklarade poäng från komvux under aktuellt år Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden eller högskolestuderande
Varken arbete eller studier	Avsaknad av förvärvsinkomst aktuellt år Inte klassificerad som studerande

Källa: Skolverket (2022). Beskrivande statistik. Etablering på arbetsmarknaden och fortsatta studier år 2020 efter gymnasieskolan.

Inkomstgränserna för åren 2016, 2018 och 2020:

- 2016: Lägre inkomstgräns 162 300 kr, högre inkomstgräns 191 800 kr
- 2018: Lägre inkomstgräns 171 300 kr, högre inkomstgräns 202 400 kr
- 2020: Lägre inkomstgräns 178 800 kr, högre inkomstgräns 211 200 kr

Hänvisningar

Skolverkets statistik över elever och studieresultat hittar du på Skolverkets webbplats: www.skolverket.se

Arbetsförmedlingens yrkesprognoser hittar du på Arbetsförmedlingens webbplats: <https://arbetsformedlingen.se>

Arbetskraftsbarometern och regionala matchningsindikatorer finns tillgängliga i SCB:s statistikdatabas: www.statistikdatabasen.scb.se

Trender och prognoser om utbildning och arbetsmarknad finns tillgängliga på SCB:s webbplats: www.scb.se

Skolverket

www.skolverket.se